

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍRUČKA K METODICE HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRU NA KRAJINNÝ RÁZ

PRACOVNÍ VERZE 1

ROMAN BUKÁČEK, SIMONA VONDRÁČKOVÁ, IVAN VOREL

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY
Kaplanova 1931, Praha 4

Obsah

C.0	ÚVOD.....	4
C.1	POPIS ZÁMĚRU	4
C.1.1	Základní informace	4
C.1.2	Popis záměru z hlediska vlivu na krajinný ráz	5
C.1.3	Shrnutí.....	11
C.1.4	Stanovení otázek hodnocení	14
C.1.5	Časté chyby	14
C.2	ZÁKLADNÍ PRŮZKUMY A ROZBORY, PŘÍPRAVA PODKLADŮ.....	16
C.2.1	Podklady	16
C.2.2	Rozbor širšího krajinného rámce.....	17
C.2.3	Terénní průzkumy	18
C.2.4	Prostorové a funkční vztahy.....	18
C.2.5	Měřítko hodnocení a situace lokality	18
C.2.6	Vizuální bariéry	20
C.2.7	Konfigurace složek a prvků v krajině.....	23
C.3	VYMEZENÍ DOTČENÉHO KRAJINNÉHO PROSTORU (DKP).....	24
C.3.1	Princip vymezení DKP.....	26
C.3.2	Vymezování DKP, hranice	28
C.3.3	Pomůcka k vymezování DKP	31
C.3.4	Rozsah vymezení, velikost území DKP	35
C.3.5	Příklady a časté chyby.....	36
C.4	DOSTUPNÉ MATERIÁLY K OCHRANĚ KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMÍ	42
C.4.1	Existující hodnocení území z hlediska krajinného rázu.....	43
C.4.2	Nástroje územního plánování	45
C.4.3	Další odborné materiály týkající se ochrany krajinného rázu	50
C.5	CHARAKTERISTIKA KRAJINNÉHO RÁZU DKP.....	51
C.5.1	Způsob stanovení charakteristik a znaků a hodnot krajinného rázu.....	53
C.5.2	Přírodní charakteristika a znaky a hodnoty přírodní charakteristiky	54
C.5.3	Kulturní a historická charakteristika a znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky	62
C.5.4	Prostorová charakteristika a znaky a hodnoty prostorové charakteristiky	72
C.5.5	Klasifikace znaků a hodnot přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky	78
C.5.6	Specifický přístup v případě existujícího hodnocení krajinného rázu území.....	79
C.5.7	Časté chyby	81
C.6	HODNOCENÍ Vlivu ZÁMĚRU NA KRAJINNÝ RÁZ	82
C.6.1	Úvod do hodnocení	82
C.6.2	Technika hodnocení vlivu na jednotlivé znaky	83
C.6.3	Způsob vyhodnocení vlivu záměru na zákonem stanovená kritéria Zákonem stanovená kritéria ochrany krajinného rázu a jejich zachování.....	91
C.6.4	Vyhodnocení stanovených podmínek ochrany krajinného rázu v dostupných materiálech týkajících se krajinného rázu.....	95
C.7	VYPRACOVÁNÍ ZÁVĚRU HODNOCENÍ.....	98

SEZNAM ZKRATEK

APR	Archeologická památková rezervace
ČUZK	Český ústav zeměměřičský a katastrální
ČR	Česká republika
FVE	Fotovoltaická elektrárna
HKR	Hodnocení krajinného rázu území
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KC	Krajinný celek
KP	Krajinný prostor
KPZ	Krajinná památková zóna
KR	Krajinný ráz
LSH	Lokalita soustředěných hodnot
MKR	Místo krajinného rázu
MPR	Městská památková rezervace
MPZ	Městská památková zóna
MZCHÚ	Maloplošné zvláště chráněné území
NPR	Národní přírodní rezervace
NZ	Navrhovaný záměr
OP	Ochranné pásmo
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚP	Územní plán
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚSES	Územní systém ekologické stability
SEA	Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí
SCHÚ	Smluvně chráněné území
VKP	Významný krajinný prvek
VPR	Vesnická památková rezervace
VPZ	Vesnická památková zóna
VTE	Větrná elektrárna
VVN	Velmi vysoké napětí
VZCHÚ	Velkoplošné zvláště chráněné území

ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZOPK	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
ZÚR	Zásady územního rozvoje
ZVN	Zvláště vysoké napětí

C.0 Úvod

Příručka se věnuje části „Metodiky hodnocení krajinného rázu“ (dále také „Metodika“), konkrétně části C. „Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz“, a to v rozsahu kapitol, které nebylo možné v Metodice šířeji vysvětlovat a odůvodňovat. Pozornost není v příručce věnována vysvětlování takových aspektů hodnocení, které jsou v Metodice jasně definovány. Uspořádání příručky vychází ze struktury Metodiky v části C., nicméně nepřebírá kompletně stanovené členění, vychází z logicky uspořádaných kroků hodnocení.

Kapitoly příručky jsou zpravidla strukturovány tak, aby obsahovaly

- vysvětlující text, který blíže objasňuje a odůvodňuje jednotlivé kroky hodnocení;
- příklady, na který je možno vysvětlující text dokumentovat;
- doporučení, která se zaměřují na problémy konkrétního kroku hodnocení, případně na chyby, které se mohou v hodnocení objevit, čemu se vyvarovat, jakou podrobnost nebo jaký způsob formulování výstupů zvolit.

Příručku je třeba používat společně s částí C. Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz Metodiky. Používaná metodika hodnocení má úzkou obsahovou i terminologickou vazbu na zákonnou úpravu ochrany krajinného rázu. V příručce nejsou znovu uváděny popisy jednotlivých kroků hodnocení ani definice pojmů. Zdrojem použitých fotografií, pokud není uvedeno jinak, jsou autoři příručky. U kapitoly C.1 jsou zdrojem poskytnuté podklady při profesní činnosti, zdroje nejsou záměrně uvedeny (ochrana osobních údajů).

Příručka není učebnicí, proto v ní chybí výklad způsobu řešení jednotlivých kroků rozborů, protože ten musí vycházet z odbornosti a kvalifikace zpracovatelů hodnocení.

C.1 Popis záměru

Popis navrhované záměru je důležitou částí hodnocení. Nejedná se pouze o technický popis, ale v této části hodnocení je třeba také vystihnout vlastnosti záměru, které by mohly představovat potenciální vlivy na krajinný ráz.

Popis navrhovaného záměru má tudíž části věcnou (objektivní), která se opírá o technické podklady záměru a část hodnotící a shrnující, které jsou již subjektivním vyjádřením hodnotitele. Toto předběžné hodnotící vyjádření, protože slouží k pochopení vlastností záměrů a k nasměrování pozornosti dalších kroků hodnocení.

Metodika uvádí, že popis záměru sestává ze tří kroků

- **Základní informace** – objektivní popis přesné podoby posuzovaného záměru
- **Popis záměru z hlediska vlivu na krajinný ráz** – vyhodnocení a popis vlastností záměru, které mohou určitým způsobem ovlivňovat krajinný ráz
- **Shrnutí** – vlastní zhodnocení hlavních problémů, které může záměr způsobovat vlivem na krajinný ráz a konstatování příznivých vlastností záměru, které zmírňují celkový zásah záměru do krajinného rázu

C.1.1 Základní informace

CO JE TO ZÁKLADNÍ INFORMACE

Základní informace je souhrnem zcela základních údajů pro identifikaci záměru v území a pro popis charakteru záměru. Základní informace je objektivním popisem záměru. Informuje o tom,

- a) **o jaký záměr se jedná** – o novostavbu, přestavbu, nástavbu, rekonstrukci, změnu využití území apod. Rovněž informuje o typu záměru – bodový záměr jednotlivé stavby nebo technického objektu, liniové stavby či plošné stavby, o záměr změny územního plánu nebo přestavby areálu atd.
- b) **na jakých pozemcích se záměr rozkládá**, aby byl záměr přesně identifikovatelný v území. Seznam pozemků je uveden v průvodní zprávě k projektu a často je uveden i na výkresech v rozpisce. Někdy stavba leží uvnitř jednoho pozemku a další pozemky dotčeny nejsou. U větších a rozlehlějších staveb, nebo u záměrů, které se skládají z více staveb (hlavní stavba, vedlejší stavby včetně zařízení pro likvidaci odpadních vod, event. pro retenci srážkových vod.,

motorové komunikace, zahradní a krajinářské úpravy atd.) záměr zpravidla zasahuje do několika pozemků. Identifikace pozemku je nutná vždy¹.

C.1.2 Popis záměru z hlediska vlivu na krajinný ráz

Tento objektivní popis vychází z projektové dokumentace, která může mít u různě velkých a různě složitých záměrů různý rozsah a podrobnost, nebo z jiných podkladů, které dostatečným způsobem popisují posuzovaný záměr. Je nutno se držet projektové dokumentace a údajů uvedených v průvodní a technické zprávě (pokud je pro daný záměr k dispozici) nebo v jiných podkladech, poskytnutých investorem nebo projektantem. Není možné, aby hodnotitel v základní informaci sám z dokumentace a podkladů odvozoval údaje popisující záměr (výška a další rozměry, kapacity, event. architektonický či urbanistický záměr). Hodnotitel, který není zaslíben do projektu může v takových popisech udělat chybu, čímž zpochybní vlastní hodnocení. Pozornost je třeba věnovat tomu, aby investor a projektant poskytli zcela aktuální dokumentaci (údaje i výkresy), aby se hodnocení vztahovalo skutečně k poslední navrhované verzi záměru a nemohlo být označeno za neaktuální a tudíž nepoužitelné.

ROZDÍLNOST PODKLADŮ PRO ZÁKLADNÍ INFORMACI U RŮZNÝCH TYPŮ ZÁMĚRŮ

Metodika uvádí v kap. C.2, různé typy záměrů: bodový, liniový, plošný nebo kombinace těchto typů.

Bodový záměr

Bodový záměr může mít však také různou podobu a podle toho se liší i podklady, které jsou obvykle k dispozici. Může se jednat o stavbu různé velikosti – od rodinného domu, přes bytový dům administrativní objekt až k solitérní skladové nebo výrobní hale. U všech těchto staveb musí být k dispozici projektová dokumentace zpracovaná ve skladbě předepsané v legislativě. U drobných staveb bývá tato dokumentace velmi stručná, přesto musí obsahovat základní údaje. Bodovým záměrem jsou však také technické stavby typu rozhleden, větrných elektráren (VTE) nebo telekomunikačních stožárů – např. základnových stanic sítí mobilních operátorů. projektová dokumentace takový staveb je specifická, vždy však musí obsahovat situaci a výkres stavby. Může se jednat o technický výkres nebo o typovou dokumentaci stavby (např. u VTE).

Z projektové dokumentace obsahující průvodní a technickou zprávu nebo z jiných podkladů poskytnutých investorem nebo projektantem musí být možno vyčíst:

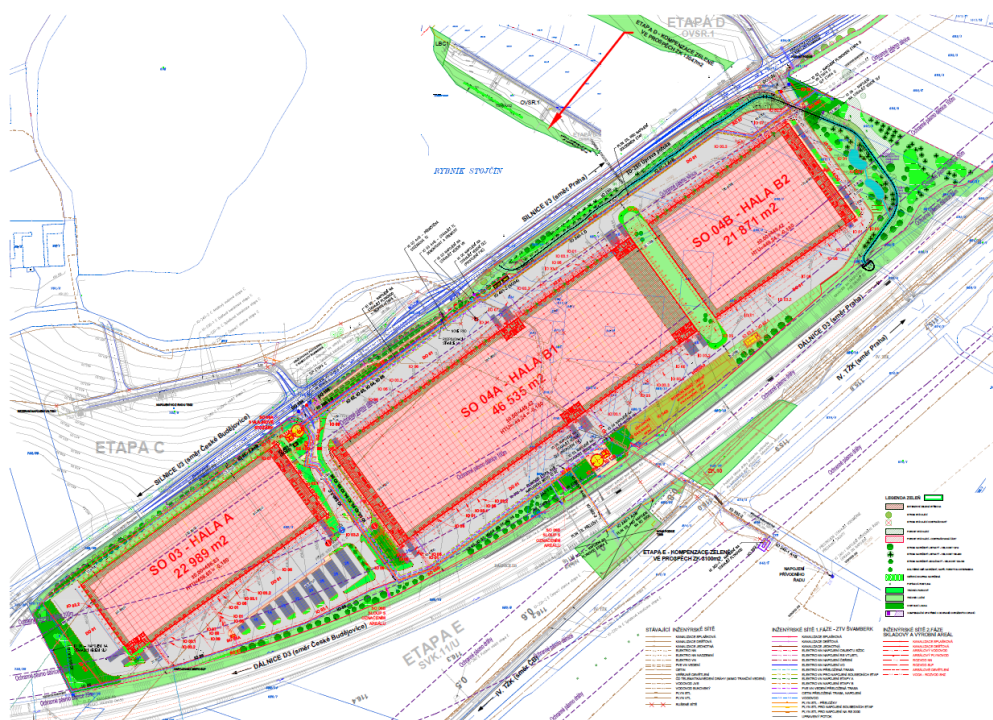
- polohu záměru v území jeho vymezením v situaci v projektové dokumentaci nebo seznamem dotčených pozemků a zákresem v katastrální situaci. Situace s vymezením polohy stavby musí být součástí podkladů pro hodnocení. Pro hodnocení je důležitá „architektonická“ situace včetně vrstevnic nebo výškových kót terénu, event. situace zahradních a krajinářských úprav (včetně kácení a nových výsadeb, aby byla jasná míra zásahů do existující vegetace). U jednodušších záměrů bývá k dispozici jenom zákres do katastrální mapy, který je pro tento účel dostatečný.
- technické údaje stavby, vedle charakteru stavby, který je již uveden v kroku „základní informace“ (novostavba, rekonstrukce, nástavba, přestavba apod.), je zpravidla možno uvést také údaje o postupu výstavby, event. etapovitost, údaje o provozu dokončené stavby – zásobování areálu materiálem, odvoz zboží, nebo u jiné funkce stavby např. parkování návštěvníků či klientů² - to vše je možno vyčíst z průvodní a technické zprávy. U menších staveb bývá průvodní a technická zpráva velmi jednoduchá, povinné údaje však většinou obsahuje. U technických výškových staveb jsou důležité údaje o nutnosti leteckého výstražného značení červenobílým nátěrem nebo světelným označením, které může viditelnost stožáru v krajině podstatně zesílit.
- půdorysný tvar, hmotové uspořádání a rozměry záměru (zejména stavby nebo více staveb) je patrný z výkresové dokumentace stavby (staveb) – půdorys 1. N.P., výkres střechy, příčné řezy, ze kterých je patrné usazení stavby (staveb) do terénu. Tyto výkresy bývají velmi propracované, ale mohou mít také velmi zjednodušenou podobu, která však vyjadřuje potřebné parametry a vlastnosti stavby. Bez výkresů nebo vizualizací a bez údajů, které dokumentují půdorysné a výškové rozměry, objemové a tvarové vlastnosti stavby (staveb) však záměr nelze

¹ i v případě, že záměr nemá zpracovanou regulérní dokumentaci ve smyslu stavebního zákona a příslušných vyhlášek

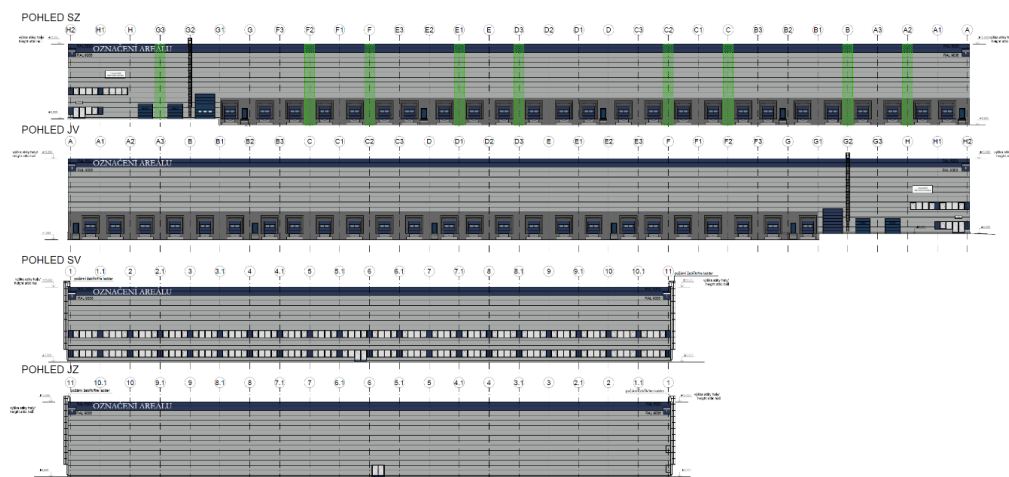
² pohyb dopravních prostředků a **hluk, či noční ohyb světla** může také představovat vliv na krajinný ráz.

hodnotit. U výškových technických staveb, jakými jsou VTE nebo telekomunikační stožáry je možno potřebné údaje vyčíst z typové dokumentace navržené VTE nebo z konstrukčních výkresů stožárů.

Příklad – logistická hala

Projektová dokumentace – půdorys

Projektová dokumentace – pohledy

- d) způsob vizuálního projevu záměru v krajině nebo v zástavbě je možno zjistit z vizualizace nebo jiné prostorové zobrazení (zákres do fotografie). To však bývá k dispozici u složitějších záměrů. U záměrů v urbanistické struktuře města se používají i zákresy do fotopanoramát nebo do digitálního 3D modelu (např. hl. m. Praha). Zákresy do fotopanoramát se používají i u záměrů v krajině, pokud se předpokládá nadmístní význam záměru – možnost ovlivnění širšího segmentu krajiny. U menších staveb taková dokumentace nebývá k dispozici a hodnocení je možno zpracovat i bez ní. U větších záměrů si může zpracování takové dokumentace projektantem vyžádat příslušný úřad ochrany přírody, investor však není povinen rozšiřovat rozsah dokumentace stavby nad rámec předepsaný příslušnou vyhláškou. V takovém případě hodnotitel musí být schopen i bez toho zpracovat hodnocení a orgán ochrany přírody rozhodnout.

Příklady

Zákres hmoty navrhovaného objektu do 3D modelu Prahy

Schématický zákres skupiny větrných elektráren do fotopanoramu z předem stanoveného pozorovacího bodu

Liniový záměr

Pod liniové záměry zahrnujeme především liniové stavby dopravní infrastruktury – silnice a dálnice, železniční tratě). Častými záměry, které mají liniový charakter jsou také liniové stavby technické infrastruktury – zejména vzdušná vedení VVN (52-300 kV) a ZVN (300-800 kV). Mezi liniové záměry však zahrnujeme i další záměry kromě infrastrukturních staveb, které se dotýkají koridoru krajiny a v tomto koridoru je vymezena řada na sebe navazujících krajinných prostorů. Jedná se např. o méně často hodnocené záměry revitalizací vodních toků nebo výstavby na sebe navazujících vodních stupňů.

Vzhledem k tomu, že se jedná o většinou o stavby, a to stavby velmi odlišného charakteru od staveb bodových, je i dokumentace, kterou hodnotiteli poskytne investor nebo projektant, poněkud odlišná.

Z projektové dokumentace obsahující průvodní a technickou zprávu nebo z jiných podkladů poskytnutých investorem nebo projektantem musí být možno vyčíst:

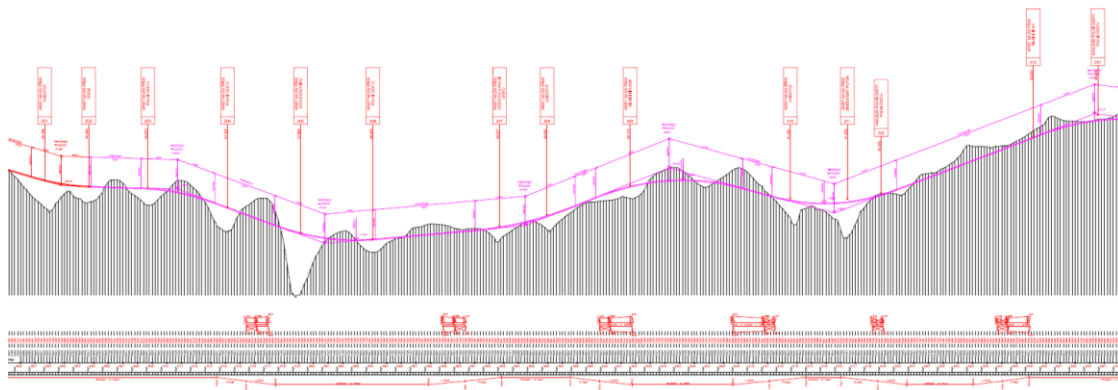
- a) polohu záměru (stavby nebo více staveb) v krajině nebo na území města. Tu je možno zjistit ze situačních výkresů (situace). V situaci je většinou uvedena kilometráž liniové stavby, což je důležité pro porovnání s dalšími výkresy (např. u silničních nebo železničních staveb podélné a příčné profily, výkresy dalších doprovodných staveb – protihlukové stěny, mosty). K identifikaci polohy záměru v krajině nebo v urbanizovaném území stačí situační výkresy, identifikace dotčených pozemků není nutná. U tras vzdušného vedení VVN a ZVN se jedná o polohy stožárů na trase, u úprav vodního toku jakožto vodní cesty se jedná o polohy jednotlivých technických úprav a staveb na toku.

(výšky stožárů VVN nebo ZVN, výšky stožárů trakčního vedení železniční trati, nivelety silnice nebo železnice s výškami náspů a hloubkami zářezů apod.)

- c) výškové řešení záměru vyplývá jak z výkresové dokumentace, tak i z průvodní a technické zprávy U dopravních staveb se jedná o niveletu silnice či železniční tratě, kterou je možno vyčíst z podélných profilů. Dále se jedná o výšky mostů a hloubky zářezů, o výšku protihlukových stěn nebo stožárů trakčního vedení. Z dokumentace je možno vyčíst výšky a tvar stožárů vedení VVN a ZVN – viz příklad, uvedený výše.

Příklad – výřez z podélného profilu dálnice

Výkres není možno vkládat do elaborátu hodnocení, protože by byl nečitelný

- d) způsob vizuálního projevu záměru v krajině nebo v zástavbě je možno odvodit již z výkresové dokumentace – z příčných a podélných řezů vůči georeliéfu a vegetačnímu krytu okolní krajiny nebo vůči hmotám zástavby v urbanizovaném území. **realističtější** představu o zapojení záměru do krajiny je možno získat z vizualizací nebo jiného prostorového zobrazení, např. ze zákresů do fotografie. U složitých dopravních staveb se pořizují i videoprezentace, ve kterých je realistickým způsobem stavba zapojena do šikmých fotografií současného stavu. Zobrazení vzdušných vedení VVN a ZVN se omezuje nejčastěji na zákresy stožárů do fotopanoramát. V takových vizualizacích vyniká nejenom výška, ale také specifický tvar stožáru.

Příklad – vizualizace estakády a železničního mostu

Plošný záměr

Pod plošné záměry zahrnujeme hodnocení záměru nových zastavitelných ploch v územních plánech nebo ve změnách územních plánů, velké areály zástavby – např. bytové, průmyslové a skladové, či plochy dopravní a technické infrastruktury, velké fotovoltaické elektrárny (FVE) nebo záměry vybudování vodních ploch. Jako plošný záměr působí také návrh skládky nebo velké deponie. ☹️

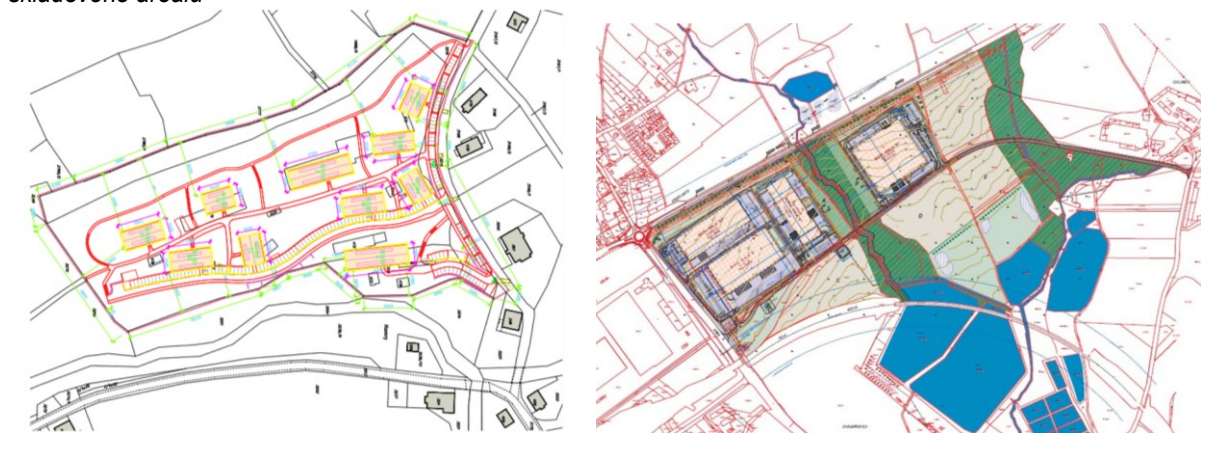
Je zřejmé, že u takto rozdílných záměrů bude rozdílná také dokumentace, která bude podkladem k hodnocení. Zatímco u návrhu zastavitelných ploch územního plánu nebo jeho změny se bude jednat o dokumentaci běžnou v územním plánování, u areálů tvořených souborem staveb bude dokumentace podobná jako u jednotlivé bodové stavby. U plošných záměrů technického charakteru bude k dispozici spíše technická dokumentace.

Ze všech druhů dokumentací je nutno pro hodnocení plošného záměru vyčíst:

- a) technické údaje záměru, zejména jeho druh (návrh zastavitelné plochy v novém územním plánu nebo ve změně územního plánu, revitalizace brownfield, nová zástavba „na zelené louce“, přestavba či dostavba existujícího areálu atd.), kapacitní údaje, ale také údaje o postupu výstavby, event. etapovitost, údaje o provozu dokončené stavby – zásobování areálu materiálem, odvoz zboží, nebo u jiné funkce stavby např. parkování návštěvníků či klientů³ - to vše je možno vyčíst z průvodní a technické zprávy nebo z jiného technického popisu, který je součástí dokumentace. U záměrů týkajících se územního plánu je nutno převzít podmínky pro (funkční) využití ploch s rozdílným způsobem využití a určení hlavního využití, přípustného a nepřípustného, event. podmíněně přípustného využití. Je zřejmé, že způsob využití, tedy i funkce a tomu odpovídající charakter budoucích staveb, bude mít velký vliv na ráz krajiny.
- b) rozloha plošného záměru a jeho poloha vzhledem k cenným lokalitám v krajině (zejména k VKP a ZCHÚ nebo k hranicím přírodních parků). Tu je možno zjistit na situačním výkresu (situace), event. na situaci širších vztahů. Pro hodnocení je důležitá situace včetně vrstevnic nebo výškových kót terénu, event. situace zahradních a krajinářských úprav (včetně kácení a nových výsadeb, aby byla jasná míra zásahů do existující vegetace). U jednodušších nebo vyloženě technických záměrů bývá k dispozici jenom zákres do katastrální mapy, který je pro tento účel dostatečný. U záměrů typu deponie, výsypky nebo např. skládky je důležité v hodnocení zohlednit i následné rekultivace. Z průvodní zprávy nebo z katastrální situace je možno převzít polohu záměru na pozemku (pozemcích).

Příklad – popis

Situační výkresy plošných záměrů umístění apartmánových domů v ploše brownfields a průmyslového a skladového areálu

- c) výškové parametry záměru. Tyto údaje budou v dokumentacích různých záměrů odlišné. U stavebních záměrů je nutno mít k dispozici půdorysy jednotlivých staveb (nejsou nutná všechny podlaží) a jejich výšky, u technických záměrů (např. deponie) postačí maximální výška, event. výšky v jednotlivých částech plochy. U záměrů týkajících se územních plánů musí být k dispozici návrh podmínek prostorového uspořádání včetně základních podmínek ochrany KR (např. výšková regulace zástavby, charakteru a struktury zástavby, rozmezí výměry pozemků a intenzity jejich využití)
- d) způsob vizuálního projevu záměru v krajině nebo v zástavbě je možno zjistit z vizualizace nebo jiné prostorové zobrazení (nadhledová vizualizace, zákres do fotografie). Vizualizaci je možno nahradit také zákresem obrysu záměru (např. horní hany deponie, obrys okrajů FVE) nebo obrysu jeho siluety do fotografie nebo fotopanoramu. Záměry nových zastavitelných ploch nelze objektivně vizualizovat, protože není známa struktura zástavby nebo jiného využití plochy. Vizualizace bývají většinou k dispozici jenom u složitějších záměrů. Je třeba počítat s tím, že hodnotitel musí být schopen i bez toho zpracovat hodnocení a orgán ochrany přírody rozhodnout.

³ pohyb dopravních prostředků a hluk, či noční ohyb světla může také představovat vliv na krajinný ráz.

Příklad

Vizualizace plošného záměru – zákres do fotografie z dronu

Kombinace různých typů záměrů

U záměrů, které kombinují např. zástavbu areálu s výškovou technickou stavbou, je třeba mít k dispozici odpovídající typy dokumentace a je nutno z nich odvodit – stejně jako u jednotlivých typů záměrů – technické údaje, rozlohu a polohu záměru, jeho výšku a jeho vizuální projev.

C.1.3 Shrnutí

HLEDISKA PRO ZVÁŽENÍ VLASTNOSTÍ ZÁMĚRU

Obsahem tohoto kroku je zvážit, které vlastnosti záměru, zjištěné z projektové nebo technické dokumentace budou zvláště významné z hlediska možného ovlivnění krajinného rázu. K tomu je třeba se seznámit s vlastní lokalitou terénním průzkumem (ten bude proveden stejně v souvislosti s vymezení dotčeného krajinného prostoru – DKP) a seznámit se i s širšími územními vztahy – zejména u záměru nadmístního významu – tedy s dalekým vizuálním dosahem.

V rámci vyhodnocení vlastností záměru významných pro ráz krajiny je třeba věnovat pozornost následujícím hlediskům:

- a) **Dimenze** – půdorysné a výškové rozměry ve vztahu k rozměrům okolní zástavby i k dimenzím krajiny.

Příklad (záměr: rekreační areál)

Délkové rozměry objektů se odvíjejí od stávajících objektů – největší délku mají objekty A a F – délka vychází ze stávajícího objektu kasáren, (na st.p.č. 470, k.ú. Hamry na Šumavě), který se nyní nachází na místě navrhovaného objektu F. Ostatní objekty jsou kratší a přizpůsobují se délkovým dimenzím existujících objektů v okolí. Objekty B1, B2 a E1, E2 mají půdorysné rozměry blízké objektu čp. 46 (bývalý Fenzelhof), objekty C1, C2, D1 a D2 dalším objektům, např. hotelu Bílý potok. Šířkové dimenze jsou navrhovány v souladu s architektonickým manuálem. Je možno konstatovat, že dimenze jsou odpovídající poměrům v lokalitě a nebudou se tudíž vymykat z harmonického měřítka krajiny.

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)

Jedná se o objekt velkých dimenzí půdorysných a v případě centrální části objektu i výškových. Ve vztahu k dimenzím okolní zástavby Pankráce (Pankrácké pláně a Budějovické) však NZ není stavbou rozměrově vybočující, či dokonce excesivní.

Příklad (záměr: malá VTE)

Jedná se o navrhovanou stavbu VTE s výrazným výškovým rozměrem 20,15 m, který v porovnání s dimenzemi okolní staveb nemá srovnání. Subtilnost VTE je však výhodou. Výška VTE, která je vůči okolním stavbám excesivní, se však nevymyká z výšek okolní vegetace, ve které dominuje památný strom Lípa širokolistá o výšce 30 m.

- b) **Měřítka** – otázka souladu měřítka stavby, odvíjejícího se od rozměrů stavby vzhledem k měřítku člověka a od členění stavby na určité vnímatelné části, které mají svoje dimenze a

svůj výraz. Je třeba posoudit toto měřítko nejenom vzhledem k měřítku okolních staveb, ale také vzhledem k měřítku krajiny.

Příklad (záměr: rekreační areál)

Měřítko objektů je vzhledem k jejich podlažnosti úměrné existujícím objektům, a to i u největších objektů A a F.

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)

Jedná se o objekt velkého měřítka, daného vztahem půdorysných a výškových rozměrů. Toto měřítko je však srozumitelné díky hmotovému členění objektu a díky členění fasád do rozměrově příznivého rastru. Měřítko objektu se nevymyká z měřítka urbanistické struktury ovlivněného mohutnou urbanistickou osou ulice 5. května.

- c) **Soulad či kontrast s charakterem lokality** – soulad architektonických forem, dimenzí, měřítka, event. i architektonického výrazu s charakterem lokality ve které se záměr nachází i ve vztahu k charakteru dotčeného krajinného prostoru.

Příklad (záměr: rekreační areál)

Objekty NZ korespondují jak s charakterem bývalého areálu pohraniční stráže, tak i s dalšími objekty v okolí. Architektonické ztvárnění jednotlivých objektů přispívá k zapojení NZ do charakteru krajiny při soutoku Úhlavy a Bílého potoka.

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)

Navrhovaný objekt představuje jeden z dominantních objektů jak vlastního urbanistického souboru, tak i obestavění urbanistické osy ulice 5. května. Bude se jednat o architektonicky nezaměnitelný objekt s charakteristickým výrazem a siluetou. Objekt dotváří charakter lokality.

- d) **Soulad funkčních návazností (funkce navrhovaného záměru)** – otázka souladu či nesouladu s funkcemi prostředí, ve kterém je objekt umístěn. Funkční návaznost v kontextu okolních funkcí se může projevit souladem či kontrastem s charakterem lokality či charakterem krajiny (např. nesoulad funkce výrobní a skladové s klidným charakterem přechodu zástavby malého města do harmonické lesozemědělské krajiny)

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)

Funkce navrhovaného objektu je v souladu se silně polyfunkčním prostředím širšího okruhu zástavby a jeho administrativní funkce je v souladu s koncepcí území vyjádřenou v územní studii i v platném územním plánu.

- e) **Vizuální síla – nápadnost** z hlediska tvaru stavby, architektonického řešení, souladu nebo nesouladu v kontextu s okolními stavbami, vzhledem k použitým materiálům a barevností společně s vizuální exponovaností.

Příklad (záměr: rekreační areál)

Navzdory soudobému architektonickému ztvárnění je výraz architektury ovlivněn úměrnými půdorysnými rozměry, výškám i tvarům střech a vikýřů. Objekty působí nekonfliktně a vytvářejí příznivé scénérie v lesnatém krajinném rámci.

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)

Navrhovaný objekt bude představovat svojí hmotou a výškovou dominancí s výraznou siluetou nápadný bod urbanistické struktury, nezaměnitelný i v celkových panoramatech městské krajiny.

Příklad (záměr: malá VTE)

NZ je výškou a technickým výrazem a použitými materiály nápadný. Jeho poloha za velkými hmotami hospodářského dvora s vysokým keřovým a stromovým porostem v pozadí jeho nápadnost zeslabuje.

- f) **Vizuální exponovanost polohy** – vychází z polohy záměru v krajině, ze závislosti na morfologii georeliéfu a prostorové skladby ve vztahu k poloze záměru (svažitost, výraznost tvaru terénu, velikost a tvar prostoru, ze kterého je záměr viditelný). Důležitá je přítomnost vizuálních bariér tvořených vegetací nebo zástavbou.

Příklad (záměr: rekreační areál)

Poloha ve zcela pohledově uzavřené lokalitě není pohledově exponovaná.

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Praha – Pankrác)

Lokalita je vizuálně exponovaná jak v urbanistické struktuře polohou při ose ulice 5. května, tak i v dálkových panoramatických pohledech polohou na okraji Pankrácké stráně nad svahy Michle.

Příklad (záměr: malá VTE)

Vysoká poloha lokality NZ na vrstevnici cca 799 je výše než střecha zámku. I když lokalita NZ se zdaleka neblíží lesnatému horizontu vrchu Vodník (906 m n.m.), její výška nad úrovní dolní části náměstí je značná. Jedná se o pohledově exponovanou lokalitu.

- g) **Vizuální dosah – velikost okruhu (resp. sektoru) viditelnosti** – jedná se o otázku na jedné straně výšky objektu, na druhé straně vlastností, resp. výškových poměrů georeliéfu. Pokud se jedná o stavbu v urbanizovaném prostředí městské krajiny, hrají důležitou roli i výškové poměry zástavby jak v bezprostředním okolí, tak i v osách hlavních pohledů z referenčních bodů vnímání krajiny.

Příklad (záměr: rekreační areál)

Objekty navrhovaného záměru (NZ) budou viditelné z veřejné cesty (Zlatá stezka) pouze z velmi krátkého úseku, jinak budou viditelné pouze v rámci vlastní lokality.

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)

Vizuální dosah navrhovaného záměru je značný a je limitován jak výškovými poměry georeliéfu (zejména terénní hrany levého břehu Vltavy, terénní hrana Vinohrad, Bohdalec), tak i strukturou města – skladbou intenzivní zástavby a celků přírodního charakteru. Vzhledem k tomu, že pohledy z blízkých míst pozorování ukazují silně urbanizovaný charakter území bez čitelných rysů krajinného rázu a vzhledem k tomu, že výraznost krajinných struktur se projevuje až v dálkových pohledech, je vizuální dosah vyjádřen rozložením vyhlídkových míst dle ÚAP. Pohled z hrany Dívčích hradů nad levým břehem Vltavy (mimo vyhlídkové místo ÚAP, vzdálenost cca 3,9 km) ukazuje, že lokalita NZ již leží v zadním prostorovém.

Příklad (záměr: malá VTE)

I když leží lokalita NZ vysoko nad údolím Volyňky (cca 580 m n.m.), část VTE, vyčnívající za hospodářským dvorem (ze severu ani z východu nebude VTE prakticky viditelná), která bude činit cca 10 m, bude viditelná do vzdálenosti cca 1,5-2 km, přičemž 2 km je již hraniční vzdálenost (např. pozorování bez dalekohledu z východu z Velké Homolky (751 m n.m.)). Pohledy z jihu přes údolí Volyňky nejsou reálné – snad náhodné průhledy z lesních porostů z turistických cest. Vizuální dosah navrhovaného záměru VTE je omezený.

VÝHODY A NEVÝHODY ZÁMĚRU Z HLEDISKA MOŽNÝCH ZÁSAHŮ DO KRAJINNÉHO RÁZU

Je zřejmé, že pro ovlivnění krajinného rázu mají předchozí hlediska různou důležitost. Je třeba zvážit, jaké má navrhovaný záměr z hlediska vizuálního projevu v krajině nevýhody, ale také výhody. Z výše uvedených hledisek a příkladů je zřejmé, že ne všechna hlediska svědčí o ohrožení krajinného rázu. V tomto kroku hodnocení je třeba si uvědomit, v čem spočívají vlastnosti záměru, které přinesou problémy (nevýhody) a ty vlastnosti, díky kterým nemusíme problémy očekávat (výhody).

Příklad (záměr: velký objekt v prostoru Prahy)**výhody**

- umístění NS v silně urbanizované lokalitě vč. urbanizovaného širšího okolí
- umístění ve vazbě na stávající intenzivní zástavbu administrativního souboru a další (i obytné) zástavby
- absence prvků a ploch chráněných dle zákona o ochraně přírody a krajiny v okolí NS, absence významných kulturních hodnot, cenných urbanistických struktur či cenné historické architektury v lokalitě NS
- přítomnost dalších výškových staveb v blízké návaznosti na lokalitu a v kontextu výškových staveb na Pankrácké pláni, které výrazně převyšují NZ
- dokončení urbanistické struktury lokality
- nevyhovující (nedokončený) současný stav lokality
- omezené možnosti vnímání NZ (jen z několik míst v rámci pražské krajiny) záměr se nebude vizuálně promítat do přírodních prvků a struktur, do zelených horizontů a svahů

nevýhody

- poloha na vizuálně exponované hraně Pankrácké pláně
- možná viditelnost NZ z významných referenčních bodů vnímání pražské krajiny (vč. poloh v nejceněnější části Pražské kotliny) (nutno prověřit)
- možné vnímání NZ v kontextu krajinářsky cenných prvků městské krajiny (nutno prověřit)

Příklad (záměr: skladový areál v krajině při dálnici a železnici)**výhody**

- Umístění v krajině bez indikátorů cennosti přírodní (ZCHÚ, Natura 2000), kulturní a historické charakteristiky (chráněná území a objekty), do kterých by NZ bezprostředně zasahoval
- Umístění ve vazbě na dálnici D3, silnici 2. třídy, železnici, velké plochy FVE (výrazně antropogenně pozměněný charakter území)
- Soulad s ÚPD (součást plánované výstavby širšího areálu)
- Umístění v devastované ploše po demolici cenného panského dvora (pokud by tento stál, byl by záměr těžko akceptovatelný)

nevýhody

- Dimenze NZ (plocha, výška) neodpovídající měřítku krajiny
- Přítomnost v krajině se zvýšenou ochranou krajinného rázu (Generel KR Jihočeského kraje, 2009),
- V okolí je krajina vymezená jako relativně přírodní se zvýšenou krajinářskou hodnotou (C+), přímo v lokalitě NZ jde o krajinu kulturní s průměrnou krajinářskou hodnotou (B0).
- V širším kontextu (mimo DKP) jsou cenné přírodní hodnoty, hodnoty kulturní krajiny (navržené KPZ) a cenná venkovská sídla (VPZ, VPR).

C.1.4 Stanovení otázek hodnocení

Shrnutí vlastního předběžného hodnocení vlastností záměru z hlediska potenciálních vlivů na krajinný ráz je možno vystihnout formou určitých otázek, které usnadní orientaci ve formulaci výsledků celkového hodnocení záměru. Tyto otázky jsou pomocným nástrojem – nesmí omezit pozornost, věnovanou významnosti a cennosti znaků, kterou budou identifikovány a klasifikovány teprve v dalších krocích hodnocení.

Příklad (záměr: skladový areál v krajině při dálnici a železnici)

V rámci komentáře k NZ se bude nutné vyjádřit ke specifickým otázkám problematiky vizuálního projevu NZ v krajinné scéně, což se týká zejména:

- polohy NZ vůči krajinářsky cenným partiím krajiny (výraznost a čitelnost krajinného rázu, rázovitost, osobitost krajiny, výraznost typických znaků, jejich jedinečnost, diverzita atd.)
- dimenzí a formy NZ vzhledem ke geomorfologii a vzhledem ke skutečné viditelnosti v blízkých i v dálkových pohledech, vizuální exponovanost lokality záměru (možnosti vnímání, poloha v krajině)
- vizuálního uplatnění NZ v kontextu přírodních a přírodě blízkých partií krajiny (přírodě blízké lokality v okolí), kontext s významnými znaky a hodnotami (kontakt, návaznost, sousedství, vizuální vazba, společné působení v panoramatech, v průhledech, v siluetách atd.)

Pro celkové posouzení NZ je kromě toho potřeba odpovědět na standardní otázky:

- Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem NZ znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?
- Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich NZ nepříznivě zasahovat a jakou měrou?
- Ovlivní NZ podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

C.1.5 Časté chyby

K Odstavci C.1.2

V základní informaci je možno se při velkém počtu dotčených pozemků je možno odkázat na dokumentaci stavby – průvodní zprávu, není nutno všechny pozemky vypisovat.

K Odstavci C.1.3

Chybou je popisovat záměr pouze na základě seznámení se s dokumentací a odchylovat se přitom od textů, uváděných v průvodní a technické zprávě. Může dojít k nesprávné interpretaci údajů o stavbě. Vlastní hodnotící pohled z hlediska potenciálních vlivů na krajinný ráz se objeví až v odstavci 4.

Chybou v popisu navrhovaného záměru je uvedení neaktuálních dokumentů – výkresů, schémat, nebo odkazů na takové dokumenty. Je nutno, aby investor nebo projektant zkontrolovali draft hodnocení a poskytli aktuální dokumenty a údaje. Draft je pak nutno zrevidovat – zjistit, zda nedošlo v dokumentaci záměru k takovým změnám, které by bylo nutno zanést do hodnocení, event. výsledky hodnocení upravit.

Není nutno do hodnocení vkládat takové části dokumentace, které se v hodnocení bezprostředně neuplatní. Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je samostatným materiálem a bude vždy užito společně s další dokumentací záměru – s projektovou dokumentací, s vizualizacemi, videoprezentacemi vizualizací atd.

Chybou v hodnocení liniového záměru bývá takový přístup hodnotitele, který věnuje pozornost celkovému zapojení silniční či železniční stavby do krajiny pouze v širším měřítku (zapojení do panoramat krajiny, pohledy z významných míst krajiny, aniž by byly zváženy důsledky vlivu záměru na určitá konfliktní místa na trase záměru, ovlivněná např. drobnými mostky, estakádami, násypy, protihlukovými opatřeními atd.).

V hodnocení plošného záměru někdy chybí zvážení výšek zástavby, stanovených v podmínkách prostorového uspořádání u zastavitelných ploch nebo uvedených v projektové dokumentaci jednotlivých staveb, vzhledem ke sklonu terénu a k nadmořským výškám terénu a okolní zástavby.

U hodnocení vlivu nových zastavitelných ploch územního plánu nelze vyžadovat vizualizace, tím méně nadhledové vizualizace. Je možno nejvýše schematicky a orientačně zakreslit linii danou největšími výškami zástavby do fotopanoramát.

U záměrů velkých FVE je možno zakreslit do fotopanoramát obrysy plochy FVE, a to v případech, když se plocha FVE blíží k vizuálnímu horizontu, k cenným lokalitám v krajině nebo k okrajům zástavby.

C.2 Základní průzkumy a rozbor, příprava podkladů

Rozbor vztahů v krajině je prováděn vždy s ohledem na celý související krajinný kontext. Charakter zkoumaného území je dán přítomností rysů (v případě krajinných celků) a znaků krajiny (v případě krajinných prostorů), jejich uspořádáním v prostoru (orientace, velikost, modelace) a vzájemnými funkčními vztahy (cesty vedou ze vsi do polí a spojují sídlo s krajinou, kolem vsi jsou extenzivně/intenzivně využívané plochy zemědělské krajiny, v okraji sídla se nachází průmyslová zóna provázaná s hlavní komunikací). Tento ucelený kontext je třeba mít vždy na zřeteli.

Poznámka: K rozborům je vhodné využít případné již zpracované hodnocení území z hlediska krajinného rázu, které může být součástí samostatného dokumentu (dostupného např. v rámci ÚAP) nebo je součástí komplexního dokumentu, např. územní studie krajiny. Doporučuje se zde pracovat s vymezenými krajinnými celky a krajinnými prostory, s jejich charakteristikou i identifikovanými znaky základních charakteristik krajinného rázu.

C.2.1 Podklady

Rozbor se nezaměřuje jen na místo, kam je záměr situován, ale i na studium širšího prostoru, který s místem souvisí. Rozbor území je prováděn na základě dostupných podkladů, zejména dostupných informací o místě, kam je záměr situován, informace o území, v němž se místo nachází. Cílem rozboru podkladů je především získání relevantních informací

- a) k vymezení DKP, popř. jeho dílčích částí
zde je třeba se zaměřit na reliéf krajiny, geomorfologické členění, existence a charakter sítě vodních toků a ploch, rámcový charakter krajiny z hlediska jejího dominantního využití, charakter jejího prostorového uspořádání krajiny, měřítko ploch a prvků v krajině, proporce místa prostorů, pohledové bariéry, místa výrazných změn konfigurace jednotlivých složek a prvků krajiny, charakter a rozmístění krajinné zeleně, zalesnění krajiny, střídání dominantních ploch, sídla, jejich velikost, a jejich uspořádání, dominanty, popř. jiné rysy území
 - b) k identifikaci přítomných charakteristických znaků
 - přírodní charakteristiky
zaměřující se na znaky přírodní povahy – geologické podloží (uplatňující se v obrazu krajiny – barvy půd, skalní útvary), reliéf krajiny (členitost, konfigurace, tvary, dominantní útvary), síť vodních toků (charakter, specifika), přítomnost a charakter vodních ploch, vegetace v krajině (lesy, krajinná zeleň, zatravněné plochy) - se zaměřením na jejich uplatnění v obrazu krajiny;
 - historické charakteristiky
zaměřující se na uplatňující stopy historického vývoje krajiny a jejího osídlení a přítomnost významných historických artefaktů a jevů historického vývoje spoluvytvářejících krajinný ráz;
 - kulturní charakteristiky
zaměřující se na charakter a obraz kulturního prostředí krajiny, zejména využití krajiny a převládající charakter ploch a jejich specifika, sídelní strukturu, rozmístění sídel a jejich vzájemné propojení komunikacemi, obraz prvků dopravní a technické infrastruktury v krajině;
 - prostorové charakteristiky
zaměřující se na prostorovou členitost a uspořádání krajiny, proporce a měřítko složek a významných prvků, funkční vztahy vytvářející obraz, konfigurace prvků složek v krajině, vztahů v krajině, ovlivňující krajinný ráz;
- a jejich konfiguraci, uspořádání a míru přítomnosti, ale též jejich hodnoty.

Podklady jsou využívány i v dalších krocích hodnocení, v tomto kroku hodnocení jsou však významným vodítkem k získání informací o charakteru a prostorovém členění krajiny daného území. Rozbor charakteristiky území z dostupných podkladů vždy vychází z možného měřítka zásahu krajiny, jenž vyplývá ze záměru.

Poznámka: Rozbor území v případě stavby rodinného domku bude mít jiný rozsah, než tomu bude u větrné elektrárny. Zatímco u rodinného domku se bude rozbor zaměřovat na sídlo a jeho krajinný rámec, u větrné elektrárny na krajiny, do nichž jichž se záměr může pohledově promítnout a ovlivnit tak obraz krajinné scény nebo její části.

C.2.2 Rozbor širšího krajinného rámce

Rozbor širšího krajinného rámce se soustředí na charakter, strukturu a obraz krajiny, do které je záměr situován. Pokud se záměr nachází na rozhraní charakterově odlišných krajin, je průzkum zaměřen i na navazující krajiny a na specifika rozhraní. Rozbor širšího území je stručně popsán s uvedením, jakých krajin se lokalita dotýká a co z toho z pohledu ochrany krajinného rázu vyplývá, např. jaké hodnoty mohou být dotčeny, jaké rysy nebo podrobnější znaky jsou pro danou krajinu typické.

Součástí rozboru širšího území jsou významné dálkové průhledy do lokality, kam je situován záměr, dále vztahy, které souvisí obrazem dané lokality v krajině. Pomůckou pro průzkum širšího území může být analýza viditelnosti záměru.

Zpravidla se průzkum provádí u záměrů, u nichž lze předpokládat větší než lokální zásah do krajiny, nebo, kdy obraz lokality ovlivňuje širší krajinný rámec (záměr situován do pohledově exponované polohy).

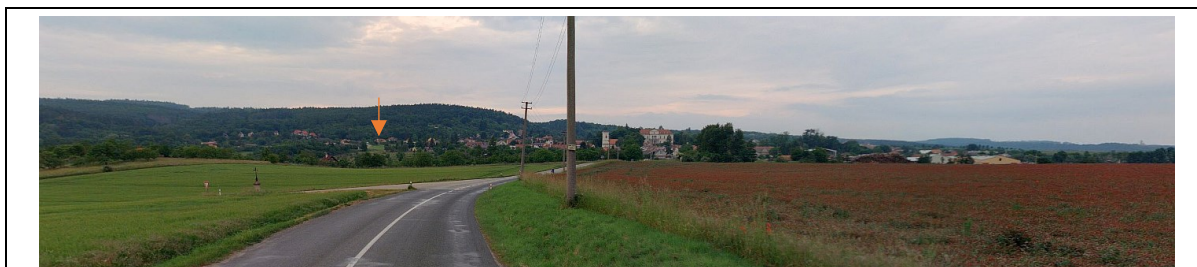
Záměr situovaný do prostoru obce Libčevsi na rozhraní Libčevské kotliny, Kostomlatského středohoří a Chožovského středohoří a Klapské tabule vyžaduje rozbor uvedených území a lze předpokládat, že DKP bude vymezen dílčími prostory odlišující se znaky typickými pro každé uvedené území

Záměr výstavby rodinného domku situovaný do prostoru Bystrého u Frýdlantu nad Ostravicí na rozhraní Podbeskydské pahorkatiny a Moravských Beskyd se může projevit do dvou odlišných dílčích částí DKP

Záměr výstavby vedení ZVN v části u Pravlova u Dolních Kounic na rozhraní členité malebné kounické krajiny a prostoru velkého měřítka Dolnomoravského úvalu ovlivní ráz obou uvedených území

Záměr situovaný do prostoru Habrovan na rozhraní velkých krajin Vyškovské brány a Dražanské vrchoviny může vyžadovat vymezení dvou odlišných dílčích částí v rámci DKP

C.2.3 Terénní průzkumy

Terénní průzkumy slouží jednak k ověření informací získaných z dostupných podkladů, zároveň ke zpřesnění představy současného stavu území i lokality, kam je záměr situován. Terénní šetření se provádí nejen v dané lokalitě, ale i v souvisejícím krajinném prostoru, včetně návštěvy možných vyhlídkových bodů ze vzdálenějších míst (podrobněji viz Analýza viditelnosti).

Na základě provedených rozborů je vhodné připravit itinerář terénních průzkumů a schematický předběžný návrh vymezení DKP, popř. jeho dílčích částí (v jednoduchých případech postačí jedna návštěva, složitější případy mohou vyžadovat více návštěv). Cílem terénních průzkumů není jen ověření navrhovaných hranic DKP a jeho dílčích částí nebo ověření pohledových míst, ale i získání podkladů pro identifikaci znaků a jejich hodnot vztažených k vymezeným prostorům.

V rámci terénních průzkumů je pořizována fotodokumentace ilustrující jednak charakteristiku území, ale také výhledy na situaci se záměrem. Ve složitějších případech je fotodokumentace podkladem pro vytvoření ilustrativních modelů záměru do fotografie z vybraných míst.

C.2.4 Prostorové a funkční vztahy

Pro účely vymezení DKP jsou prostorové a funkční vztahy v krajině důležitým aspektem. Rozbor je zaměřen především na možné uplatnění záměru v prostorových a funkčních vztazích v krajině a je cílen k určení možného rozsahu jeho uplatnění⁴:

- u prostorových vztahů jde o určení potenciálního uplatnění záměru vůči významným hmotným prvkům krajinné scény (zejména k okolním dominantám, pohledovým horizontům vymezujícím prostor, kam je záměr situován, důležitým prvkům vytvářejícím obraz krajiny tvořící krajinný rámec záměru, prostorovým osám, průhledům apod.); dále jsou ve vztahu k záměru sledovány
 - měřítko záměru ve vztahu k prvkům krajiny, jež se v prostoru, kam je záměr situován, uplatňují,
 - důležité body, linie a prostory, které s místem, kam je záměr situován, souvisí,
 - osově vazby, rysy symetrie, gradace v území apod., jež ovlivňují jeho obraz
- u funkčních vztahů je sledována funkce záměru ve vztahu
 - ke stávajícímu využití a k funkčním vazbám v území, kam je záměr situován,
 - k jevům a prvkům, jejichž existence uvádí důležité vazby a vztahy podmíněné určitou funkcí (např. záhumení cesta, mosty spojující sídla po obou stranách řeky, komunikace sloužící ke spojení s administrativními centry, urbanistická struktura sídla, prostorové uspořádání krajiny apod.).

C.2.5 Měřítko hodnocení a situace lokality

Měřítko hodnocení je dáno očekávanými dopady záměru na krajinný ráz. Vychází jednak z charakteru, měřítka a proporcí záměru ve vztahu k dané lokalitě, záměru určuje rozsah provedeného hodnocení.

⁴ Např. u návrhu rozvoje sídla je rozbor zaměřen na celé sídlo nebo jeho dotčenou část (u větších sídel), navazující urbanistickou strukturu, prostorové uspořádání zástavby, její výšku a měřítko, obraz sídla v krajině a jeho zasazení do krajiny v kontextu umístění záměru apod.

Významnou roli pro určení rozsahu (měřítka) hodnocení hraje situace lokality, do níž je záměr umístěn. Zde platí několik zákonitostí, jímž je třeba věnovat dostatečnou pozornost:

Situace lokality	Rozsah hodnocení, možné vymezení hranic území DKP
Rovina, mírně zvlněný reliéf: <i>lokalita se nachází v rovinatém prostoru a je obklopena rovinatým až mírně zvlněným reliéfem s typickými plochými návršími, chybí vymezující horizonty, nebo jsou příliš vzdálené</i>	Rozsah hodnocení zpravidla určují vztahy území k dané lokalitě (především charakter prvků a složek vytvářejících znaky území) a pohledové bariéry utvářené převážně složkami a prvky krajiny (např. krajinná zeleň nebo zástavba). Vymezení území DKP, hranice tvoří: - zpravidla místa v nichž se mění konfigurace a charakter prvků a složek v krajině, - a prvky krajiny (např. zeleň zástavby, ojedinělá návrší), které tvoří pohledové bariéry
Členitý reliéf <i>lokalita se nachází v poměrně členitém území s řadou kopců, nebo vrchů, které často tvoří hřbety, vymezení pohledově spojitých prostorů významně ovlivňují dílčí, či vymezující horizonty, dominující vrchy apod.</i>	Rozsah hodnocení zpravidla určují především pohledové bariéry dané horizonty, velkými složkami krajiny (zejm. lesy – odlesněné enklávy), a ucelenými částmi vyznačující se relativně uspořádáním prvků a složek vytvářejících znaky území (např. prostor zemědělské krajiny malého měřítka s typickými mezemi). Vymezení území DKP, hranice tvoří: - zpravidla horizonty, místa terénní elevace – návrší, hřbety, místa změn reliéfu v důsledku, nichž je omezený význam vlivu záměru, - méně (především v případě záměrů s očekávaným lokálním vlivem) prvky krajiny jakými jsou zeleň zástavby, ojedinělá návrší, které tvoří pohledové bariéry,
Zřetelně vymezený prostor <i>lokalita se nachází v uzavřené, pohledově se málo uplatňující odlesněné enklávě, v poměrně uzavřeném prostoru kotlinky nebo údolí.</i>	Rozsah hodnocení se soustředí do zřetelně vymezeného prostoru, jsou však zkoumány možné vztahy vůči okolnímu území, jehož součástí prostor je. Vymezení území DKP, hranice tvoří: - zpravidla vymezující složky – hrany údolí, změny tvarů údolí, návrší, nebo lesní porosty
Pohledově exponované místo <i>lokalita se nachází v pohledově exponovaném prostoru na návrší nebo na horizontu</i>	Rozsah hodnocení se soustředí na prostor, který souvisí se záměrem v rámci exponované pozice, jsou však zkoumány možné návaznosti okolního území, jehož součástí je exponovaná poloha. Rozsah často určuje analýza viditelnosti a struktura krajiny jejíž součástí je daná lokalita. Vymezení území DKP, hranice tvoří: - zpravidla prostor exponované polohy se souvisejícím navazujícím prostorem nebo prostory, jichž je poloha součástí, velkou roli zde pak hraje uspořádání a charakter krajiny,
Urbanizované území <i>lokalita je součástí zastavěného území sídla</i>	Rozsah hodnocení zřetelně určuje charakter urbanizovaného území a terénní situace. Vymezení území DKP, hranice tvoří: - u venkovských sídel zpravidla prostor sídla a jeho krajinného rámce, - u větších sídel příslušná část s jednotným prostorovým uspořádáním a bezprostředně navazující krajinný rámec; - u velkých sídel, jakými jsou města, zpravidla urbanistická situace daná charakterem zástavby (ulice, čtvrt, náměstí apod.) a jejím prostorovým uspořádáním a navazující rámec bezprostředně ovlivnitelného prostoru zástavby, v okrajích města i související navazující část krajiny.

Určitou nápovědou k určení rozsahu hodnocení a možnému vymezení DKP jsou převažující pohledy do lokality se záměrem:

Převažující pohledy	Rozsah hodnocení, možné vymezení hranic území DKP
Zdola nahoru	<i>Lokalita se nachází ve vyvýšené (mnohdy pohledově exponované) poloze a je součástí obrazu této polohy (může jít například i o návrší s dominantou). Vymezení hranic se soustředí na prostory, které s touto polohou bezprostředně souvisí a tvoří tak prostor v krajině, jehož obraz se může</i>

	<i>záměrem změnit. Hranice jsou vedeny po prvcích a pohledových bariérách vymezujících tyto prostory.</i>
Shora a zevnitř	<i>Lokalita se nachází ve sníženině, jakou může být prostor údolí nebo kotliny, či jiný prostor, např. v rámci urbanizovaného prostoru to může být náves nebo náměstí. Vymezení hranic se soustředí na hrany údolí nebo okraje kotliny, v případě části kotliny nebo údolí se soustředí na prvky nebo pohledové bariéry, které danou část vymezují.</i>
Z okolí ve stejné úrovni	<i>Lokalita se nachází v rovinaté až mírně zvlněné krajině. Jde o polohy, kdy je záměr součástí obrazu části určitého prostoru (často se jedná o sídlo, dílčí část krajiny s typickým charakterem), který bývá často součástí velkého relativně charakterově identického celku v krajině. Hranice jsou vedeny především po prvcích definujících změnu v uspořádání a konfiguraci složek a prvků (odlišnost vůči okolnímu území), pohledových bariérách (návrší, zeleň, zástavba apod.) a případně po prvcích s vymezující funkcí (často jde o komunikace oddělující části krajiny).</i>
Dílčí průhledy z různých míst	<i>Lokalita se nachází v prostoru členité krajiny a její obraz je nápadný částečně, a to především dílčími průhledy z okolní krajiny z různých míst (vyvýšeniny, vyhlídky, průhledy v ose údolí apod.). Identifikace hranic DKP se zpravidla soustředí na identitu místa a jeho případný obraz v krajině patrný z daných průhledů, k vymezení může být využita analýza viditelnosti. Vedení hranic zpravidla kombinuje předchozí případy.</i>
Zevnitř	<i>Lokalita tvoří uzavřený prostor, který není pohledově z okolní krajiny nijak nápadný. Často jde o lesní enklávy, nebo prostory uzavřené v zastavěném území, může se jednat o sevřené drobné sníženiny, kdy se záměr projevuje jen uvnitř a není patrný z pohledů shora (viz popis výše). Hranice tvoří vymezující pohledové bariéry.</i>

Příklady:

Rodinný dům je zpravidla malého měřítka a je porovnáván se zástavbou jiných objektů určených k bydlení – vymezení DKP se v takovém případě soustředí na zastavěný prostor sídla, v okrajích sídla na krajinný rámec sídla.

Průmyslová stavba zpravidla bývá odlišného měřítka, než tomu je u běžné zástavby určené k bydlení. Často bývá umísťována do okrajů sídla určených k takové výstavbě. Vymezení DKP pracuje jednak s lokalitou (např. průmyslová zóna) a jednak s obrazem této lokality v navazujícím území.

Nadzemní el. vedení VVN/ZVN je specifické tím, že prochází řadou prostorů, jeho vlivy jsou dány jednak trasou vedení samotnou, ale také jednotlivými stožáry, které ovlivňují obrazy řady míst. Vymezení DKP zahrnuje všechny dílčí prostory, kterými vedení prochází. Měřítka určuje především délka trasy a výška stožárů.

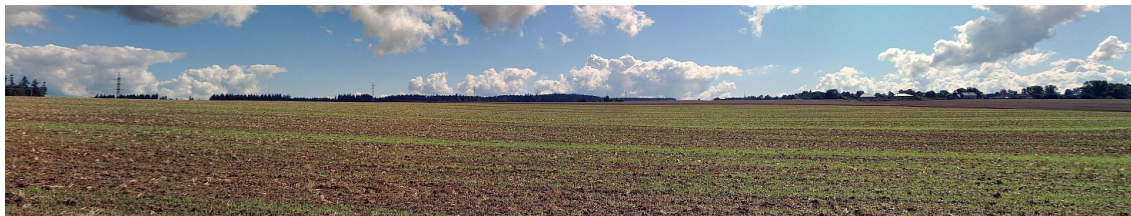
C.2.6 Vizualní bariéry

Za poměrně jednoznačně vnímané vizualní bariéry jsou zpravidla považovány terénní útvary (kopce, vrchy, hory, hřbety, hrany údolí apod.). Tyto přirozené terénní „objekty“ jsou často vymezujícími činiteli určitých prostorů a působí většinou v různé kombinaci (např. hrana svahů údolí jednoznačně vymezuje nejen prostor údolí, ale tvoří horizont i pohledovou bariéru). Specifickou vlastností těchto přirozených objektů reliéfu je jejich proměnlivost v závislosti na místě pozorovatele, jejich obraz není ze všech směrů pohledu stejný.

Vizualní bariéry nejsou tvořeny jen terénními tvary, ale často jde o další složky a prvky v krajině, které tvoří vizualní bariéry vhodné k vymezení území.

V málokterém místě je ideální terénní situace a je nutné kombinovat prvky v krajině s terénními tvary tak, aby hranice DKP zachytila vztahy, souvislosti i obraz hodnocené lokality.

Příklady pohledových bariér

Proměnlivost tvarů reliéfu: Hřebečovský hřbet oddělující prostory Moravské Třebové a Svitav v Pardubickém kraji je utvářen strukturním tvarem nazývaným kuesta; z východní strany je patrný jako vysoký hřbet tvořený příkrými zlomovými svahy, tzv. čelo kuesty (horní snímek), ze západní strany je jeho obraz dán mírnými svahy ukloněnými k západní straně omezené zalesněným horizontem (dolní snímek). Zatímco čelo kuesty je jednoznačně významný vymezující tvar reliéfu, z opačné strany už tomu tak není, neboť v pozvolném poměrně táhlém svahu se nachází několik prostorů. Vymezujícím prvkem jsou v tomto případě lesy vytvářející souvislý jednoduchý horizont.

Hřbety tvoří významné vymezující pohledové bariéry často oddělující krajiny nebo prostory různého charakteru (pohled na hřbet Suchého vrchu z prostoru Králíků).

Nápadný krajinný předěl a vymezující horizont oddělující krajinu centrální části Železných hor od specifické krajiny Dlouhé meze u Chotěboře

Prostor údolí je zřetelně vymezen hranami údolí (údolí Svratky pod Štěpánovem na Svratkou)

Souvislé lesní porosty v území často vytváří hranice prostorů, zejména různě velkých odlesněných enkláv (lesní porosty u Těškova vymezující odlesněnou enklávu sídla)

Krajinná zeleň často pohledově odděluje prostory v krajině, často se jedná o zeleň doprovázející vodní tok (prostor Fabiánka severně od u Habrů)

Zeleň zaujímající polohy návrší může sloužit jako pohledová bariéra vymezující prostor v krajině (zeleň ve svazích návrší Zálužník u Českého Brodu)

Místy může sloužit jako pohledová vymezující bariéra zeleň tvořící břehové porosty (soustava rybníků u Jívového)

V příměstské krajině může sloužit jako pohledová bariéra, ale také vymezující prvek okraj zsataveného území města (okraje sídliště Prahy 11 Chodov)

C.2.7 Konfigurace složek a prvků v krajině

Konfigurace složek (např. ucelených zemědělských ploch, souvisle zalesněné prostory) a prvků (např. krajinná zeleň, zástavba, meze, komunikace) je významným činitelem spoluvytvářejícím vnímaný obraz území. Jsou buď přírodní nebo kulturní povahy a často se vzájemně kombinují (např. silnice s lipovou alejí). Prvky ovlivňují obraz krajiny povahou, charakterem, proporcemi a uspořádáním. Vytváří charakteristické znaky krajinného rázu (např. obraz zemědělské krajiny je dán velikostí a prostorovým členěním polí, charakterem jejich ohraničení, obraz sídla je dán především jeho zástavbou a jejím prostorovým uspořádáním, obraz návrší je významně ovlivněn zelení apod.). Konfigurace prvků a složek v krajině slouží k vymezení prostorů zpravidla v těch případech, kdy je využití pohledových bariér nedostatečné, nebo kdy je obraz daný přítomností určitých prvků a jejich uspořádáním natolik dominantní, že tvoří jednoznačně se odlišující prostor v krajině.

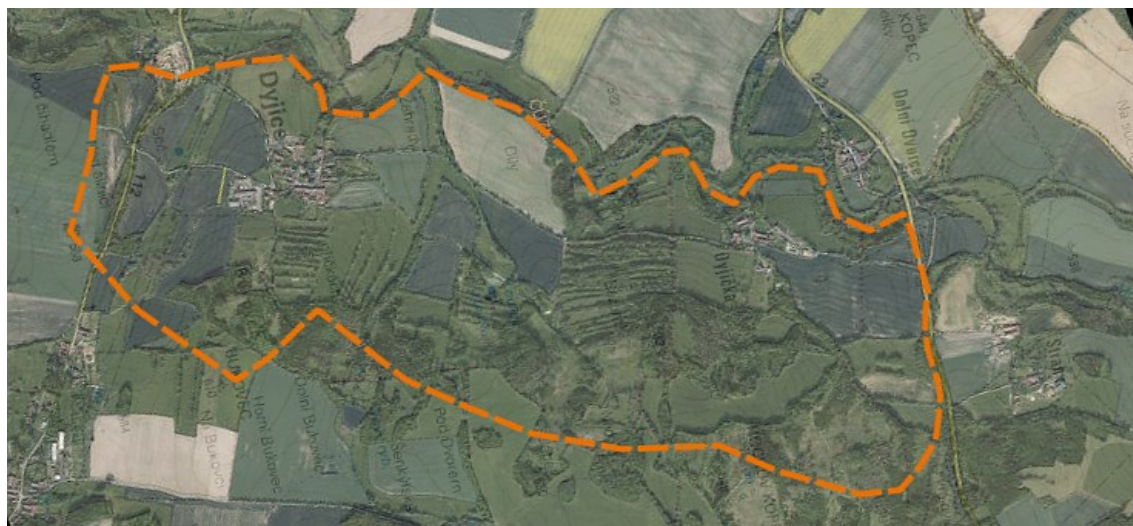

Vymezení prostoru se může řídit odlišnou konfigurací ploch a prvků v krajině vytvářejících charakteristický obraz (prostor s dochvanými prvky historického členění krajiny – meze, remízky, úvozové cesty – v okolí Dyjiček kontrastující se zemědělskou krajinou v okolí Telče)

Krajinný rámeč sídla často není zřetelně vymezen konfigurací terénu nebo prvků v krajině, hranice pak sledují uspořádání ploch v krajině, které společně se sídlem tvoří ucelený obraz – často to bývá původní plužina sídla, která je na mnoha místech značně potlačena scelením polí do velkých bloků je v základní osnově je však na mnoha místech stále patrná a vychází z historického prostorového uspořádání sídla.

Na levém snímku je zobrazený krajinný rámeč vsi Jívoví v kraji Vysočina s charakteristickou a stále patrnou radiální plužinou, chráněný a zároveň pohledově vymezený lesními porosty ze severní strany. Na snímku vpravo je zobrazený krajinný rámeč Krásného Lesa s typickými záhumenicemi, obklopený lesními porosty, zelení a terénními hranami údolí, kterým nepřírozně prochází dálnice D8.

Místo vyznačující se uspořádáním krajiny ve specifické terénní konfiguraci svahu asymetricky utvářeného údolí Mor. Dyje, které se výrazně liší od okolních částí území, v okolí osad Dyjice a Dyjičky vyznačující se četnými prvky historického členění krajiny (mezí, kamenic, polních cest, remízků apod.).

C.3 Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DKP)

Zatímco u hodnocení území z hlediska krajinného rázu je třeba sledovat určité odlišnosti relativně identických prostorů v krajině s cílem vymezení charakterově i hodnotami vzájemně se lišících územních jednotek (krajinné celky a prostory) a stanovit podmínky k jejich ochraně, je realita u hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz odlišná. Základním kamenem hodnocení je vždy **záměr a jeho potenciální uplatnění v krajině**. Toto uplatnění se dle metodiky děje ve dvou sledovaných úrovních:

- **pohledově** – tato úroveň sleduje místa, odkud bude viditelná změna vyvolaná záměrem;
- **a ve vztazích v krajině** – tato úroveň sleduje přítomné prostorové a funkční vztahy, které ovlivňují obraz souvisejícího území;

Aby bylo hodnocení relevantní, je třeba jej dle metodiky vždy vztáhnout k té části krajiny, kterou může záměr ovlivnit. Za tímto účelem se vždy vymezuje **dotčený krajinný prostor (DKP)**. Vliv záměru je tak vždy vztažen ke konkrétní části krajiny (větší oblasti či jen k určitému místu), která je charakterově utvářena typickou konfigurací znaků spoluvytvářejících její ráz.

Poznámka: DKP bývá často zaměňován za krajinný prostor (KP), který je vymezován v rámci hodnocení krajinného rázu území. Krajinný prostor je územní jednotka, která je charakterizována přítomnými znaky základních charakteristik, zatímco DKP je prostor vymezený na základě zjištění možného dopadu záměru na krajinný ráz. Důvod vymezení obou jednotek je odlišný. DKP může tvořit pouze část jednoho KP a zároveň může být vymezen na rozhraní více KP.

Metodikou požadované vymezení DKP má svá pravidla. Je třeba vždy mít na zřeteli hlavní důvod vymezení DKP. Tím je vždy záměr a jeho možné uplatnění v krajině ve vztahu k jejímu rázu. S ohledem na to lze vymezení DKP shrnout do několika komplementárních kroků:

1. Charakteristika a rozbor záměru z pohledu možných vlivů na krajinný ráz (s využitím výsledků dle kap. C.2)
2. Rozbor vztahů v krajině v kontextu typu a charakteru záměru (s využitím výsledků dle kap. C.2)

Jaké vztahy v krajině projevující se v jejím obrazu záměr může ovlivnit

- *Prostorové vztahy – především konfigurace krajinných složek a prvků, jejich měřítko, tvary, pohledové bariéry, horizonty, pohledové a skladebné osy, krajinné předěly a dominanty*
- *Funkční vztahy – využití krajiny a funkční vazby složek a prvků projevující se v obrazu krajiny*

3. Rozbor pohledového uplatnění záměru

Jde především o provedení analýzy pohledového uplatnění záměru s cílem získat informace odkud bude záměr vidět. Pohledové uplatnění je získáno buď odborným odhadem s odůvodněním (u jednoduchých záměrů) nebo pomocí prostorového výpočtu nad modelem terénu pomocí analýzy viditelnosti.

4. Vymezení DKP

Vymezení prostoru, jehož obraz záměr může ovlivnit, jehož území bude podrobena hodnocení.

Vymezení DKP předchází zjištění, jaká část záměru je v kontextu ochrany krajinného rázu problematická a v jakým způsobem se uplatní v krajině. Pro vymezení DKP je důležitý nejen charakter a typ záměru, a tedy způsob jeho potenciálního uplatnění v krajině, ale také jeho umístění.

Např. V hodnocení záměru výstavby obytné zóny na okraji sídla, budou brány v úvahu především znaky definující prostorové uspořádání sídla a krajiny, charakter zástavby, dominanty, vztahy sídla a krajiny, jejího přírodního i kulturního prostředí, znaky duchovních a nehmotné přítomných hodnot, ale také přítomné prvky základních charakteristik odpovídajícího měřítka, které může záměr ovlivnit; zatímco u záměru výstavby větrné elektrárny budou brány v úvahu kromě charakteru místa, jenž vychází z využití krajiny, obrazu sídel v krajině včetně dominant, významné skladebné prvky reliéfu, zejména horizonty, přírodní dominanty a průhledy do hodnotných krajinných scénérií.

Vymezení DKP se opírá předchozí analýzu viditelnosti a rozbor území. Pokud jsou rozbor provedeny v dostatečné podrobnosti je možné přistoupit k vymezení hranic dotčeného krajinného prostoru (DKP). Metodika uvádí pravidla vymezování DKP:

- DKP je zpravidla vymezený pohledovými a terénními ohraničeními.
Jako terénní ohraničení jsou vnímány horizonty, hřbety, návrší, různé vizuální bariéry v krajině jako jsou lesy, krajinná zeleň, zástavba apod., dále pohledové předěly mezi prostory s odlišným charakterem, které jsou často tvořené kombinací různých prvků a složek odlišujících se především konfigurací.
- DKP je zpravidla celistvým prostorem, i když z některých míst uvnitř DKP může viditelnosti záměru bránit vizuální bariéra.
Pravidlo je třeba vnímat jako požadavek na určitou charakterovou objektivitu vymezeného prostoru, tj. prostor by měl představovat část krajiny, která v území tvoří obraz, nebo obrazy jednotlivých dílčích částí – důvodem je především fakt, že každá část v území může vytvářet obraz a tento obraz je nositelem znaků a hodnot krajinného rázu a záměr může tyto znaky a hodnoty ovlivnit.
- DKP mohou být dílčí separátně vymezená území nebo vymezené území a k němu stanovené body – referenční místa vyhlídkových míst, která mohou být vymezeny samostatně za hranicemi DKP.

Toto komplikované pravidlo říká, že DKP může být vymezen z několika dílčích nespojitých částí, které tvoří oddělitelně vnímatelný obraz, jenž je dán odlišnou konfigurací znaků a přítomných hodnot (zejména v případě liniových záměrů jde o významnou pomůcku, neboť trasa záměru může procházet celou řadou prostorů v území), dále napovídá, že v případě výhledů do prostoru DKP je vhodné vymezit vyhlídková místa, z nichž bude záměr patrný a z nichž lze reprezentativně vnímat obraz předmětné lokality v kontextu hodnocení - především jde o dílčí významné průhledy a výhledy na předmětnou lokalitu (např. vyhlídky).

- V případě, kdy DKP zahrnuje velké území (zejména v případě liniových nebo plošně rozsáhlých záměrů), je možné jej rozdělit na několik dílčích částí dotčeného krajinného prostoru (viz dále). *Toto pravidlo transparentně řeší fakt, že vymezené DKP zahrnuje více dílčích prostorů v krajině, které se vyznačují vlastní identitou, a tedy odlišnou konfigurací znaků a hodnot, které je vhodné vyhodnotit ve vztahu k záměru samostatně (zejména v případě liniových staveb, jak je uvedeno výše, nebo v případě záměrů nacházejících se na rozhraní více různých prostorů, kdy je předpoklad, že se jejich ráz může vlivem záměru změnit.*

Při vymezování je nutné pochopit:

- odkud bude záměr viditelný a z jakého místa a jak je toto místo vzdálené od lokality, kam je záměr situován;
- k jaké ucelené části krajiny lokalita, kam je záměr situován, náleží a čím je vymezena (pohledová ohraničení, prostorová konfigurace terénu, změny uspořádání a charakteru složek a prvků v krajině);
- odkud je tato ucelená část krajiny viditelná a jaký tvoří obraz.

Ilustrativní příklady:

Příklad 1: Část údolí na jejímž dně se nachází sídlo, na jeho okraj je situován záměr, který bude ovlivňovat obraz tohoto sídla a pohledově se uplatní v dané části údolí v okolí tohoto sídla. Záměr bude viditelný z řady svahů, údolí je vymezeno vrchy a návršími tvořícími vymezující horizont. DKP zahrnuje část údolí, jež tvoří krajinný rámeček sídla, hranice sleduje horizont a místa, kde se údolí mění a odkud již netvoří krajinný rámeček sídla.

Příklad 2. Náhorní poloha vyznačující zemědělskou harmonicky uspořádanou krajinou (četné fragmenty historického prostorového členění krajiny – meze, remízky, polní cesty apod.) v pahorkatinném reliéfu, která odděluje dvě hluboce zaříznutá údolí řek, se sídly zasazenými do závěrů bočních údolí drobných přítoků obou řek. Záměr je situován do prostoru zemědělské krajiny mimo zastavěné území sídel (v tomto případě stožár základnové stanice telekomunikační sítě). Analýza viditelnosti vyznačuje místa, odkud bude stožár vidět jednak v prostoru náhorní polohy, jednak místa ze vzdálenějších z protějších partií oddělených údolí obou řek. DKP je vymezen v prostoru náhorní polohy, zahrnuje prostory sídel, jejich krajinný rámeček bude pohledově ovlivněn, dále jsou vymezena místa pohledů z uvedených protějších svahů oddělených údolí řek. Hranice DKP jsou vedeny po hranách svahů oddělených údolí a dále po vymezujících horizontech nebo místech změn charakteru krajiny náhorní polohy. Obraz náhorní polohy z protějších svahů zároveň vytváří horizont, který bude záměrem ovlivněn a tento fakt bude v hodnocení zohledněn ve znacích prostorové charakteristiky.

Příklad 3: Ucelený k jedné světové straně ukloněný prostor vytvářející obraz patrný z širší navazující krajiny, který je charakteristický specificky uspořádanými plochami a dvěma venkovskými sídly s charakteristickou zástavbou zemědělských usedlostí. Záměr (fotovoltaická elektrárna) je situován k jednomu ze sídel do prostoru zemědělské harmonicky utvářené krajiny, vytváří novou plochu ovlivňující obraz celého prostoru. DKP zahrnuje celý ukloněný prostor, jenž je vymezen z vyšších partií horizontem a dolní hranou údolí a dále místy změn charakteru krajiny obklopující prostor. Dále jsou vymezena výhledová místa, odkud je prostor i se záměrem dobře patrný, vymezená na základě analýzy viditelnosti.

Příklad 4: Typickým vztahem, který ovlivňuje obraz venkovské krajiny je prostorové uspořádání sídla a struktura a prostorové členění navazující krajiny; záměr vymezení rozvojové plochy členěné tak, že umožňuje výstavbu rodinných domků v pravidelném kobercovém uspořádání navazující na zastavěný prostor charakteristicky uspořádané lánové vsi. DKP zpravidla zahrnuje lánovou ves a její krajinný rámeček, jenž s ní bezprostředně souvisí, především prostor záhumenníkové plůžiny.

C.3.1 Princip vymezení DKP

Jak je již uvedeno v metodice, vymezování DKP předchází rozbor širších územních vztahů a analýza viditelnosti. Jde o specifické kroky, které jsou vždy potvrzeny terénním šetřením. Rozbory je třeba provádět s cílem zachycení podstatných projevů záměru, zachycením jeho vlastností, které se mohou různým způsobem uplatnit v krajinném rázu.

DKP je třeba vymezit tak, aby byl vyjádřením té části část krajiny v jejímž prostoru se záměr může projevit a ovlivnit tak zjištěné znaky vytvářející ráz místa či oblasti (jak je uvedeno ve znění §12 zákona). Tento krok je základem celého hodnocení, z tohoto důvodu je důležité vyvarovat se chybám, v jejichž důsledku by mohlo dojít ke zpochybnění získaných výsledků. Pro vymezení DKP je důležité věnovat pozornost především dvěma skutečnostem:

- jakým způsobem se záměr projeví (odlišnou funkcí, odlišným pojetím, odlišnou dimenzí, hlukem, vytváří dominantu apod.)
- jaký lze předpokládat rozsah tohoto projevu v krajině⁵.

U vymezení DKP je třeba mít stále na zřeteli, že jde o vymezení prostoru, kterého se záměr stane součástí a jehož obraz v krajině tak změní, tj. v určité míře ovlivní. Cílem hodnocení je následně v tomto prostoru identifikovat jeho charakteristické znaky⁶, které společně vytváří krajinný ráz a hodnoty DKP. Metodika požaduje, aby vymezení DKP vždy vycházelo

- z typu a charakteru záměru,
- z jeho pohledového uplatnění,
- z charakteru lokality, kam je záměr situován a kterou tak změní
- a ze vztahů lokality k navazujícímu území v krajině, kterého je součástí a v němž se bezprostředně, nebo ze vzdálených míst, projeví.

Pro hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je důležité zachycení prostoru, který bude záměrem ovlivněn. Je to způsob, který je relevantní ke znění §12 zákona (ochrana krajinného rázu), a který umožňuje pracovat s objektivní realitou v krajině ve vztahu k záměru s maximálním vyloučením subjektivních soudů (např. líbí/nelíbí). Hodnocení se tak opírá o transparentně vyjádřená exaktní zjištění (znaky, které společně vytvářejí krajinný ráz vymezeného DKP), která jsou rámována prostorem, jenž je ovlivněn záměrem.

Rodinný dům ve vsi může především ovlivnit obraz sídla v krajině, jenž je dán uplatněním zástavby a stavebních hmot, které vytváří jeho charakteristickou siluetu, prostorovým uspořádáním zástavby a jejím charakterem. V širších územních vztazích se dům v běžných případech neprojevuje, pokud není umístěn do pohledově exponované polohy, kdy se jeho hmota uplatní v rámci širšího prostoru nad bezprostřední krajinný rámec sídla (např. do dominantní polohy nad sídlo, do okraje sídla otevírajícího se do širokého průhledu z okolní krajiny apod.).

Vedení zvláště vysokého napětí s typickými stožáry nesoucími lana (vodiče) může ovlivnit celou oblast v krajině, jíž jeho trasa prochází sestávající z řady dílčích svébytných částí, zatímco zmiňovaný rodinný dům ovlivní spíše prostor sídla a jeho bezprostředního krajinného rámce.

Prostorový rozsah hodnocení je určen pohledovým uplatněním záměru a obrazem lokality, kam je situován a krajinou, jejíž součástí lokalita je. Pohledové uplatnění záměru je dáno

- u staveb uspořádáním a dimenzí architektonických hmot,
- u technických staveb (např. obalovna asf. směsí) dimenzí technických prvků
- u změny využití území (např. lom, odlesnění, vodní kanál, golfové hřiště, plocha pro výstavbu – především v rámci hodnocení SEA) hmotným nebo i nehmotným charakterem změny. Hmotný charakter je dán projevujícím se obrazem změny, jež lze očekávat v krajině, nehmotné mohou být často doprovodné jevy, které mohou významně ovlivnit ráz krajiny (pachy, hluky, neklid, zřetelné narušení genia loci apod.).

Vymezení hranic DKP je založena na dodržení několika zásad:

- typ a charakter záměru určuje velikost území DKP, tj. vymezení DKP vychází z měřítka a proporcí záměru (jiný prostor vyžaduje hodnocení objektu, jakým je např. rodinný dům, jiný

⁵ V tomto případě nejde jen o pohledové uplatnění (přestože bude dominantní ve většině řešených případech), je třeba zohlednit i jiné senzuální projevy, které ovlivní krajinný ráz, ale také nehmotné projevy, které mohou výrazně ovlivnit celkový obraz území (např. dobře známý objekt Prioru v Jihlavě na náměstí „kazí“ vnímání jinak historicky cenného prostoru náměstí – kromě obrazu kazí pověst).

⁶ Znaky základních charakteristik, tj. přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky.

prostor bude vymezován pro liniové nadzemní vedení ZVN a jiný pro bodový záměr svou výškou výrazně přesahující běžné stavby v krajině, např. větrná elektrárna), DKP je přiměřený záměru;

- velikost území DKP je korigována na základě charakteru lokality, tj. záměr umístěný v uzavřeném prostoru bude mít jiný pohledový dopad než záměr, který je v pohledově exponovaném místě, nebo záměr jenž by mohl výškou dominovat ostatním prvkům v krajině;
- záměr ovlivňuje obraz té části krajiny, kam je situován, nikoliv obraz vzdálených míst, odkud může být vidět, tj. vymezení DKP by mělo být přiměřené danému záměru, nemělo by zahrnovat prostory, které se záměrem nesouvisí, nebo vzdálené výhledy, odkud je lokalita, do níž je záměr umístěn, viditelná a jejíž obraz záměr ovlivní;
- prostor DKP zachycuje tu část krajiny, která bezprostředně s lokalitou, kam je záměr situován, souvisí, a to nejen pohledově, ale i v prostorových a funkčních vztazích, tj. vymezení vychází především z charakterové ucelenosti prostoru, jenž bude záměrem ovlivněn;
- záměry, u nichž je očekáván větší plošný rozsah vlivu, zahrnuje DKP více charakterově odlišných dílčích prostorů, které jsou odlišeny vymezením, DKP tak zahrnuje tyto dílčí prostory.

Metodika předpokládá, že správně vymezený DKP zahrnuje

- část území, která tvoří charakterově část krajiny, jejíž obraz v krajině bude záměrem ovlivněn;
- prostory zahrnujícími analýzou nalezená vyhlídková (referenční) místa;
- území, jež charakterově se zasaženými prostory zjištěnými uvedenými analýzami nějak souvisí.

Princip vymezování DKP vyjádřit následující větou:

„Jaké části záměru se v krajině uplatní (charakteristika záměru), kde (analýza viditelnosti) a jak (analýza vztahů) se tyto části v navazujícím území uplatní.“

C.3.2 Vymezování DKP, hranice

Vždy je třeba mít na zřeteli důvod vymezení DKP, kterým je vždy záměr a jeho možné uplatnění v krajině. S ohledem na to lze vymezení DKP shrnout do několika kroků, viz následující tabulka:

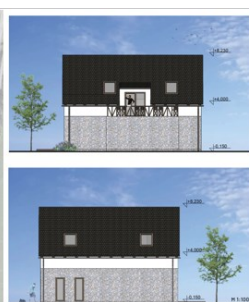
Záměr	1. Rozbor záměru z pohledu možných vlivů na krajinný ráz	<i>Tento rozbor je získáván již v určení možných vlivů záměru s cílem stanovit jaké části záměru se v krajině uplatní, jaký je jejich charakter a vztah ve smyslu ochrany krajinného rázu.</i>
Charakteristika záměru	 <i>Příklad 1 Návrh nového vedení 400 kV – hodnotí se jednak obraz vedení v krajině a ovlivnění přítomných hodnot krajiny, ale zároveň viditelnost jednotlivých stožárů a jejich vizuální impakt</i>	

Příklad 2 Návrh budovy – hodnotí se obraz objektu v krajině, obraz celkového řešení prostoru v krajině, obraz v rámci kumulativních vlivů (v okolí je plánována další výstavba), hodnocení se zaměřuje na měřítko a hmoty záměru, neřeší architektonický výraz stavby

Příklad 3 Návrh logistického centra – hodnotí se především vizuální dopad na doposud patrný obraz města s typickými dominantami, soulad měřítek a harmonické vztahy v krajině

Příklad 4 Návrh rozvojové plochy na okraji vsi – hodnotí se obraz sídla v krajině, obraz jeho prostorového uspořádání, architektonická hodnota sídla, případné kulturní dominanty a zapojení sídla do krajinného rámce v kontextu navrhované změny

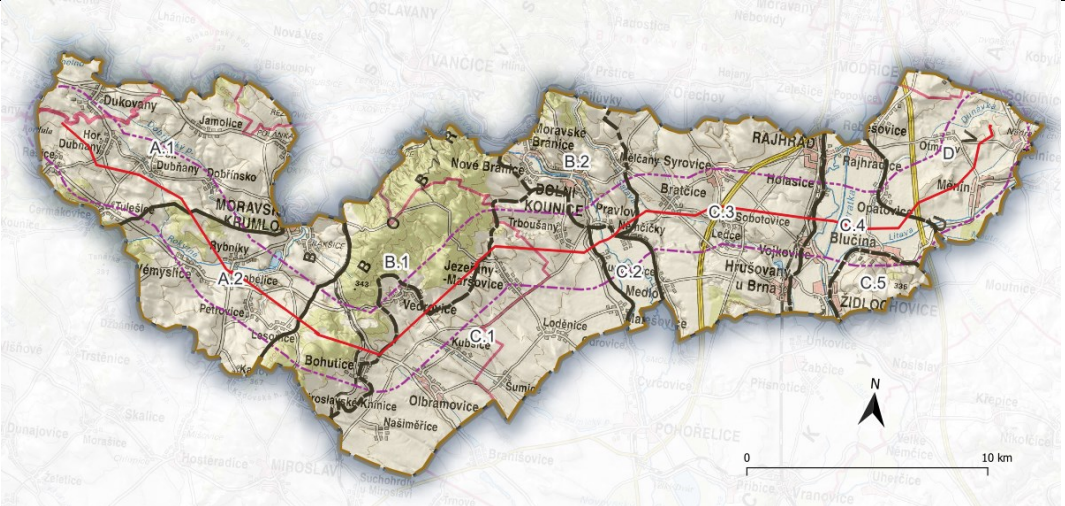
Rozbor širšího vztahů v krajině

2. Rozbor vztahů v krajině v kontextu typu a charakteru záměru

Jaké vztahy v krajině projevující se v jejím obrazu záměr může ovlivnit

Prostorové vztahy – především obraz konfigurace krajinných složek a prvků, jejich měřítko, jejich převažující tvary, pohledová ohraničení, jako jsou pohledové bariéry, horizonty, pohledové a skladebné osy, krajinné předěly a pohledové dominanty

Funkční vztahy – využití krajiny a funkční vazby složek a prvků projevující se v obrazu krajiny, např. úvozové cesty vycházející ze sídla do krajiny k zajištění jejího obhospodařování, tradiční členění zemědělských ploch v charakteristickém uspořádání pole, louka les aj.

Rozbor pohledového uplatnění záměru	3. Analýza viditelnosti	<i>Analýza viditelnosti vyhodnocuje pohledové uplatnění záměru s cílem vymezit místa odkud bude záměr vidět. Pohledové uplatnění je získáno buď odborným odhadem s odůvodněním (u jednoduchých záměrů) nebo pomocí prostorového výpočtu nad modelem terénu pomocí analýzy viditelnosti.</i>
	 <i>Příklad 5 Barevné schéma vyznačující místa, odkud se záměr pohledově v krajině projeví</i>	
Vymezení DKP	4. Vymezení DKP	<i>Vymezení prostoru, jehož obraz záměr může ovlivnit, jehož území bude podrobeno hodnocení.</i> <i>Prostor může navíc být rozdělen na charakterově odlišné dílčí části.</i>
	 <i>Příklad 6 Příklad vymezení DKP pro uvažovaný záměr výstavby ZVN 400 kV, který představuje liniovou stavbu (vyznačeno červeně) včetně rozčlenění na jednotlivé dílčí části vyznačené v tomto případě A1, A2, B1, B2, C1-C5 a D.</i>	5. Vymezení dílčích částí <i>V případě, že vymezené DKP zahrnuje více identických prostorů v krajině, které se liší konfigurací znaků a hodnot a je vhodné vlivy na tyto prostory vyhodnotit samostatně, vymezují se dílčí krajinné prostory.</i>

K vymezení hranic slouží především

- terénní ohraničení (hřbety, návrší, hrany apod.)
- předěly oddělující charakterově se odlišující prostory,
- umělé bariéry v krajině oddělující prostory (např. zástavba, významná komunikace, železnice, souvislé lesní porosty, výrazně se uplatňující pásy zeleně, okraje zemědělské krajiny, okraje zástavby).

Hranice DKP je vedena po uvedených složkách a prvcích krajiny tak, aby vnitřní část DKP vždy zahrnovala území související s obrazem lokality, kam je záměr situován.

C.3.3 Pomůcka k vymezování DKP

Následující tabulka uvádí přístup k vymezování DKP v závislosti na řešeném případě a typu záměru:

Typ záměru	Případ (obecně)	Vymezení DKP	Poznámka
<u>Bodový záměr</u> <i>Obecně jsou za bodové záměry považovány ty, jenž se uplatňují z jediného místa. Především jde o stavební objekty o různém půdorysu a výšce. Pro bodový záměr je specifické především to, že se může projevit v rámci prostoru, kam je situován a jehož obraz může ovlivnit. Obraz prostoru je tak zkoumán z významných míst, odkud je prostor, kam je záměr situován, dobře patrný.</i>			
Lokálně se projevující bodový záměr	Ojedinelá stavba výškou nepřesahuje obvyklou výšku okolní běžné zástavby, která není umístěná v pohledově exponovaném (dobře viditelném) místě. Případná analýza viditelnosti a rozbor vztahů v krajině ukazuje, že se záměr projeví pouze lokálně, tj. v navazujícím krajinném rámci.	<i>Zpravidla se vymezuje jediný ucelený DKP zahrnující identickou část krajiny, kam je záměr situován, tj. prostor, jenž utváří charakteristické znaky krajinného rázu v relativně shodné konfiguraci.</i>	Objekt umístěný do pohledově uzavřeného relativně identického prostoru (rodinný dům, halový objekt různého typu, hospodářská stavba apod.)
	Příklady: ▪ Samostatně hodnocený rodinný dům, nebo jiný objekt podobného měřítka – jako DKP se zpravidla vymezuje sídlo (u větších sídel příslušná urbanisticky a obrazem ucelená část) a jeho bezprostřední krajinný rámec, který může být záměrem ovlivněn ▪ Ojedinelá stavba ve volné krajině (zemědělská stavba, ojedinelá stavba technické infrastruktury menšího měřítka i výšky, samostatně stojící billboard apod) – zpravidla se vymezuje ucelený krajinný prostor, v němž se stavba nachází velikostí odpovídající měřítku stavby.		
Bodový záměr umístěný do pohledově exponovaného místa	Záměr (např. stavba nebo změna využití území), který je situována do pohledově výrazného místa, odkud se může jevit jako pohledově nápadná, tj. dobře viditelná na větší vzdálenosti, nebo díky poloze může působit jako dominanta. V tomto případě rozbor vztahů v krajině, zejména prostorových vztahů ukazuje na nutnost provedení analýzy viditelnosti, která prokáže místa, odkud bude záměr viditelný.	<i>Dotčený krajinný prostor zpravidla zahrnuje místo, kam je situován, místo tvoří ucelený prostor v krajině, jenž je vnímán z okolních různě vzdálených míst. Dále jsou určena místa odkud se záměr projeví v obrazu vymezeného DKP.</i>	<i>Objekt (stavba) umístěný do prostoru dílčího nebo vymezujícího horizontu, do vyvýšených vrcholových částí krajiny nebo do významné dominantní polohy.</i>
	Příklady:		

Typ záměru	Případ (obecně)	Vymezení DKP	Poznámka
	- Objekt (stavba) situovaný do vyvýšené polohy významně přesahující výškovou hladinu zástavby sídla nebo dané části - Objekt (rodinný dům, objekt vodárny, technologický objekt apod.) umístěný do pohledově významného svahu nebo vrcholové části kopce - Objekt (rodinný dům, hospodářská stavba apod.) situovaný do významné pohledové osy dané průhledy ze sídla do krajiny - Objekt situovaný do pohledově nápadného místa v údolí - Objekt situovaný v dominantní poloze určitého místa		
Bodový záměr na rozhraní dvou a více odlišných krajín	Záměr (např. stavba nebo změna využití území), který je umístěný do místa na rozhraní dvou nebo více relativně odlišných prostorů v krajině, v nichž se pohledově nebo ve vztazích uplatní.	<i>Dotčený krajinný prostor zpravidla zahrnuje ty části krajiny, v nichž se záměr projeví a zpravidla je na tyto části rozdělen (díleč) charakterově odlišné části DKP). V těchto případech je doporučeno provést analýzu viditelnosti a rozbor vztahů v krajině a na základě toho vylišit prostory, kde se záměr skutečně bezprostředně projeví a prostory odkud bude tento projev viditelný.</i>	<i>Rozhraní může představovat prostor krajinného předělu, vymezujícího horizontu, významného návrší, jež utváří část horizont, či jinak utvářený prostor oddělující různé části krajiny (např. sedlo, hrana údolí, rozhraní urbanizovaného prostoru sídla a krajiny, rozhraní zemědělské krajiny a krajiny přírodě blízké nebo harmonické kulturní krajiny)</i>
	Příklady: - Objekt (rodinný dům, hospodářský objekt apod.) umístěný na okraji údolí, uplatňující se v obrazu údolí i v obrazu krajiny na okraji údolí - Stavba, která se nachází na rozhraní dvou nebo více charakterově odlišných prostorů.		
Bodový záměr nadmístního významu působící jako dominanta	Záměr (především výšková stavba), který výrazně přesahuje svou výškou zástavbu, výšku lesa či krajině zeleně a lze předpokládat, že se uplatní v širším krajinném prostoru z řady vyhlídkových míst a ovlivní tak obraz prostoru do něhož je situován a obraz navazující krajiny.	<i>Vymezení DKP vždy předchází analýzy viditelnosti, která určí pohledový impakt. Na základě analýzy se vymezuje DKP definující území, jehož obraz ke je záměrem jednoznačně ovlivněn. DKP je zpravidla rozdělen na relativně identické díleč části v nichž budou identifikovány charakteristické znaky. Na základě okruhů viditelnosti se dále vymezují místa pohledů na část krajiny, která je záměrem ovlivněna a jejíž obraz tak bude ovlivněn z různých vzdálených míst (v okruhu zřetelné a slabé viditelnosti).</i>	<i>Rozhledna, stožár VVN ZVN o výšce přesahující cca 20 m, větrná elektrárna, vysílač apod.</i>
	Příklady: - Rozhledna na návrší ve volné krajině - Stožár mobilního operátora v pohledově exponované poloze - Vysílač TV/rádio umístěný do vrcholové části kopce - Stavba větrné elektrárny/větrný park s více věžemi větrných elektráren		

Typ záměru	Případ (obecně)	Vymezení DKP	Poznámka
Bodový záměr ovlivňující především vztahy v krajině	Záměr umístěný do části uceleného prostoru v krajině (např. urbanizovaného území obce, nebo charakterově relativně identického prostoru krajiny), který je dán zásadními nebo spoluurčujícími charakteristickými znaky, jež se v celém prostoru opakují a vytváří tak jeho ráz.	<i>Záměr zpravidla zasahuje ucelený prostor vymezený jako DKP, jenž však může být pro konkretizaci hodnocení na základě určitých odlišností rozdělen na dílčí prostory.</i>	<i>Dům, nebo jiný stavební objekt ovlivňující prostorové stávající charakteristické uspořádání sídla nebo více sídel v krajině nebo prostorové uspořádání či strukturu funkčního využití krajiny.</i>
	Příklady: ▪ Záměr výstavby několika rodinných domů situovaný do okraje sídla (např. do prostoru humen či zahrad), jehož obraz zásadně určuje prostorové uspořádání (např. údolní lánová ves) ▪ Záměr situovaný do prostoru volné krajiny (zemědělská stavba) s výrazně utvářenou krajinnou strukturou vyznačující dochovanými prvky jejího historického členění (meze, remízky, úvozové cesty apod.) ▪ Záměr situovaný do nezastavěného místa významné skladebné osy krajiny ▪ Záměr situovaný do prostoru komponované krajiny		
<u>Liniový záměr</u> <i>Liniový záměr představuje zpravidla stavební záměr sledující určitou trasu procházející krajinou. Především jde o stavby technické a dopravní infrastruktury, jako je nadzemní elektrické vedení, výstavba komunikací s charakteristickými doprovodnými objekty. Takový záměr zpravidla v různé míře zasahuje více dílčích prostorů. Součástí záměru může být změněné funkční využití v trase (např. ochranné pásmo vedení vytváří průseky v lesních porostech a v krajinné zeleni).</i>			
Liniový záměr	Záměr procházející částí krajiny v definované trase sestávající z jednotlivých specifických prvků uplatňujících se v krajině.	<i>U mnohakilometrových tras záměr zasahuje více vzájemně charakterově odlišných prostorů, v nichž se projevuje rozdílným způsobem a v nichž lze přepokládat rozdílný zásah charakteristických znaků krajinného rázu. Zpravidla se vymezuje DKP zahrnující jednotlivé vymezené části, jimiž trasa záměru prochází. Záměr může však být řešen po jednotlivých úsecích, pak může být pro hodnocení dostatečné vymezení i jediného DKP.</i>	<i>Výkop pro umístění energovodu, dopravní stavby ovlivňující řadu prostorů v krajině, jimiž prochází.</i>
	Příklady: ▪ Trasa komunikace ▪ Vedení ZVN umístěné do výkopu		
Liniový záměr uplatňující kromě trasy výškovými prvky	Jako u předchozího, záměr se však liší tím, že jeho charakteristickou součástí jsou technické prvky dominantně se uplatňující v krajině a významně tak ovlivňují tak její obraz	<i>Vymezení DKP se řídí stejnými pravidly jako u předchozího liniového záměru, avšak v tomto případě je třeba analýzou viditelnosti vymezit pohledová místa, odkud</i>	<i>Zpravidla nadzemní elektrické vedení VVN/ZVN se stožáry různého typu a různé výšky</i>

Typ záměru	Případ (obecně)	Vymezení DKP	Poznámka
		<i>budou viditelné výškové prvky a z nichž bude patrné i ovlivnění obrazu prostorů, jimiž záměr prochází. Podle výšky jednotlivých výškových prvků.</i>	
	Příklady: Nadzemní elektrické vedení VVN/ZVN		
<u>Plošný záměr</u> <i>Plošný záměr je specifický změnou projevující se v různě velké ploše zasahující určitou část území. Pro plošný záměr je specifický odlišný projev z různých míst pozorování a jeho významné uplatnění ve vztazích v krajině (návrh plochy zástavby mění krajinu v okraji sídla, odlesnění, mění charakter území apod.). Často se jedná o změnu využití krajiny (plochy určené k výstavbě, koridory technické infrastruktury vymezené pro výstavbu větrných parků nebo fotovoltaických elektráren v krajině apod.).</i>			
Plošný záměr lokálního významu	Jde o plošný záměr změny využití území nebo plošně rozsáhlé výstavby jenž je situován do uzavřeného prostoru mimo, který se ve vztazích v krajině ani pohledově neprojevuje.	<i>Ucelený DKP, v odůvodněných případech rozdělený na dílčí části pro účely hodnocení. Záměr zpravidla zasahuje do charakterově identického prostoru.</i>	<i>Rozvoj výstavby v okraji sídla, jenž se projeví pouze v rámci jeho prostorového uspořádání, neovlivní charakter sídel v regionu, fotovoltaická elektrárna zasahující krajinný rámec sídla nebo určitou identickou část krajiny bez dalších viditelných projevů mimo lokalitu, kam je situována, změna využití území projevující se pouze v krajinném rámci sídla apod.</i>
	- Rozvojová plocha ovlivňující prostorové uspořádání daného sídla bez viditelných dopadů přesahujících krajinný rámec sídla nebo jeho zastavěné území - Fotovoltaická elektrárna v průmyslové zóně na okraji sídla nebo navazující na tuto zónu - Změna využití území		
Plošný záměr nadmístního významu	Jde o plošný záměr změny využití území nebo plošně rozsáhlé výstavby jenž ovlivní nejen obraz místa, kam je situován, ale i širšího území pohledově nebo ve vztazích v krajině. Záměr může být umístěn do pohledově exponované polohy, viz následující typ.	<i>Zpravidla se vymezuje DKP sestávající z dílčích charakterově odlišných částí, které mohou být záměrem ovlivněny.</i>	<i>Rozvojová plocha, koridor určený pro rozvoj území, významná změna využití území (odlesnění, zastavění, změna uspořádání nebo využití zemědělských ploch), plošná výstavba (např. průmyslová zóna, nová část sídla).</i>
	Příklady: - Rozsáhlý plošný rozvoj zástavby sídla, který významně ovlivní jeho prostorové uspořádání, které je typické nejen pro dané sídlo, ale i sídla v rámci širšího regionu - FVE o rozměru desítek ha umisťována do volné krajiny		
Plošný záměr v pohledově exponovaném prostoru	Jde o plošný záměr změny využití území nebo plošně rozsáhlé výstavby jenž je situován do pohledově exponovaného prostoru celý	<i>Zpravidla se vymezuje DKP sestávající z dílčích charakterově odlišných částí. Dále jsou vymezována místa výhledů ze vzdálenějších</i>	<i>Předchozí uvedené záměry situované do pohledově exponované pozice v krajině.</i>

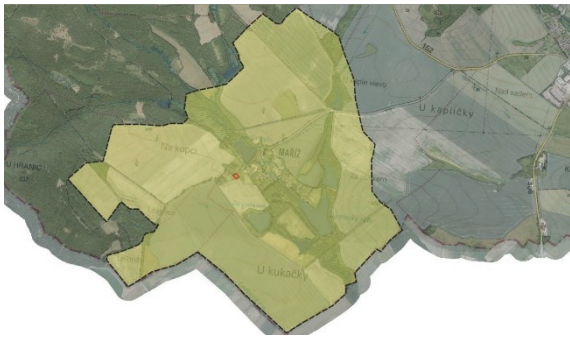
Typ záměru	Případ (obecně)	Vymezení DKP	Poznámka
	nebo z určité části a lze předpokládat, že bude dobře viditelný z řady míst.	<i>lokalit, odkud bude záměr patrný a ovlivní tak obraz prostoru, kam je situován. K vymezení DKP i míst výhledů slouží analýza viditelnosti a rozbor vztahů v krajině.</i>	
	Příklady: ▪ Rozvojová plocha určená v pohledově exponované poloze ve svahu údolí ovlivňující obraz celého sídla v krajině ▪ Průmyslová zóna na okraji sídla zastavěného území výrazně odlišných proporcí a měřítka pohledově se uplatňující nad prostor krajinného rámce sídla (pohledově exponovaná poloha sídla v krajině) ▪ FVE umisťována do exponovaného svahu		
<u>Kombinace uvedených typů</u> <i>Záměr může sestávat z více typů, DKP pak zahrnuje území, jež bude ovlivněno celkovým projevem záměru, tj. všemi typy, které jsou zpravidla vyhodnoceny ve vztahu k území samostatně. Příkladem takového záměru je průmyslová zóna s halovými objekty a továrním komínem, jenž se uplatní nikoliv jako plošný záměr, ale jako bodová dominanta.</i>			
Jakýkoli záměr, který vykazuje kombinaci uvedených případů	Zpravidla DKP (ucelený, nebo z více částí) s místy definujícími širší vztahy	<i>Předchozí případy vymezení DKP doplněné souvisejícími místy, jež mohou být záměrem ovlivněny z hlediska širších vztahů</i>	<i>Stavba, pro níž byl na základě analýz vymezen DKP a dále dílčí místa definující významné průhledy v nichž se stavba pohledově uplatní, např. na horizontu v cenné krajinné scénérii, nebo v cenném obraze sídla, společně s významnou krajinnou dominantou apod.</i>
	Příklady: ▪ Plošná zástavba průmyslové zóny s halovými objekty a továrním komínem nebo jinou dominantní stavbou uplatňující se nad rámec lokality		

C.3.4 Rozsah vymezení, velikost území DKP

Rozsah vymezení DKP je závislý na typu hodnoceného záměru a jeho umístění.

Např. odlišný rozsah i způsob vymezení DKP bude pro posouzení rodinného domu na okraji vsi od rozsahu a způsobu vymezení pro posouzení stožáru základnové stanice telekomunikační sítě. Stejně tak rozsah DKP záměru situovaného do dna údolí bude jiný než rozsah vlivu záměru situovaného do pohledově exponované partie svahu dominantního kopce, nebo na horizont.

Klíčem k určení rozsahu je jednak analýza předpokládaného pohledového uplatnění, která vyznačuje místa, odkud může záměr být viditelný, dále však analýza vztahů v krajině, kdy může záměr ovlivnit určitý rys nebo soubor znaků, které vytváří její obraz. Jako příklad může sloužit záměr výstavby rodinného domku nebo souboru rodinných domků v okraji venkovského sídla, kdy lze předpokládat vliv zejména na prostorové uspořádání sídla a charakter zástavby a ploch a zároveň vztahy sídla a krajiny (komunikace, užívané plochy navazující na sídlo a jejich charakter, dominantní polohy, vyhlídky apod.), v takovém to případě DKP zahrnuje sídlo a jeho krajinný rámec.

	
Příklad vymezení DKP v případě hodnocení výstavby rodinného domu v okraji vsi Maříž u Slavonic zahrnující sídlo a jeho krajinný rámec zahrnující prostor údolí potoka, který sídlem protéká a tvoří osu jeho uspořádání.	Příklad vymezení DKP k vyhodnocení vlivu záměru výstavby základnové stanice telekomunikační sítě, který zahrnuje členitý prostor typický pro poměrně pestrá mozaiku střídajících se lesů, polí, luk a pastvin s drobnými venkovskými sídlami umístovanými převážně do údolí drobných potoků

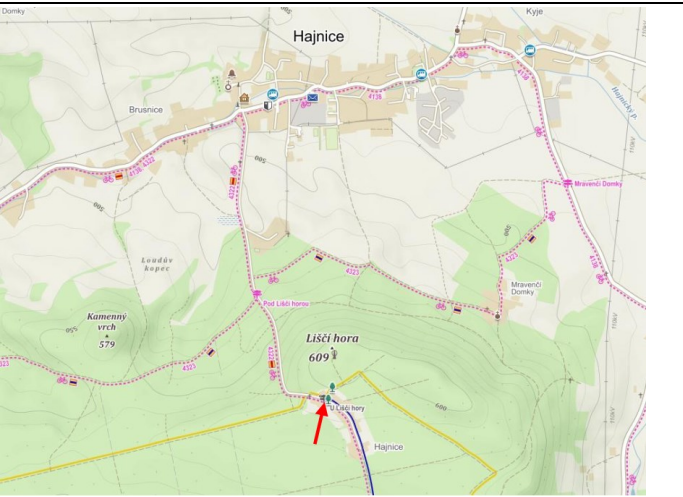
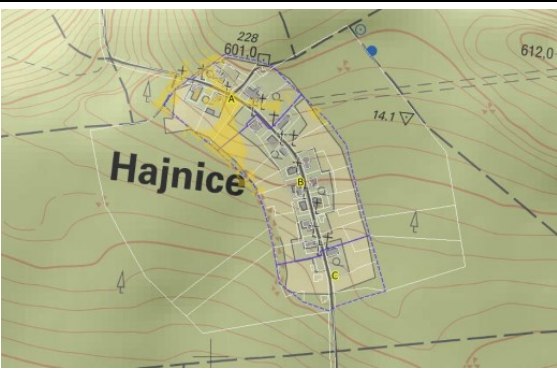
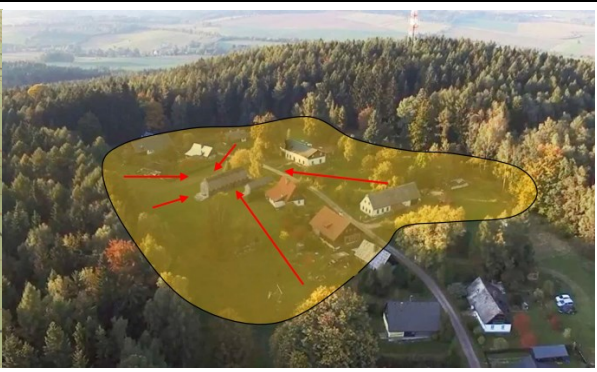
V případě, kdy záměr zasahuje do více charakterově odlišných částí krajiny, je třeba vymezený DKP rozdělit na dílčí části. V takovém případě je pro každou část zpracována základní charakteristika. Jedná se o zejména o záměry liniového charakteru (trasa nadzemního elektrického vedení, dopravní komunikace – silniční, železniční), nebo které ovlivní rozsáhlé území (v případě výškových, dominantních staveb) apod. Dílčí části mohou být vymezeny i z hlediska charakterových odlišností, např., pokud DKP zahrnuje dva a více krajinné prostory nebo leží na rozhraní dvou a více charakterově odlišných částí krajiny. Tato problematika je popsána též v kap. C.3.3 Pomůcka pro vymezení DKP.

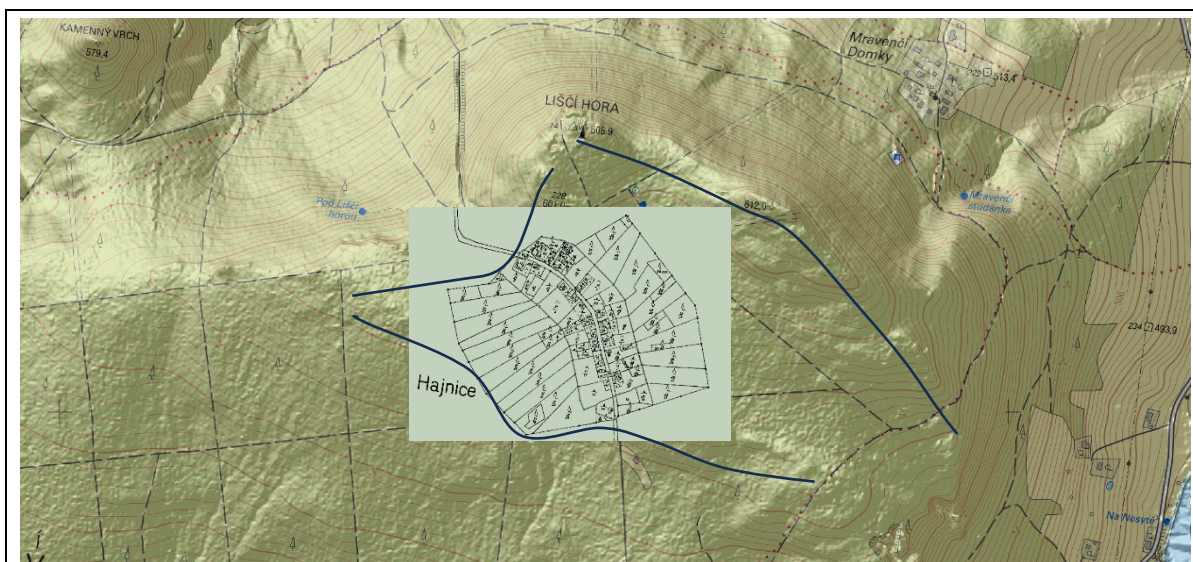
C.3.5 Příklady a časté chyby

Uvedené příklady jsou především ilustrativní, zkratkovitě uvádí postup vymezení DKP v několika odlišných příkladech.

Příklad 1: Vymezení DKP pro hodnocení vlivu výstavby rodinného domku v obci Hajnice

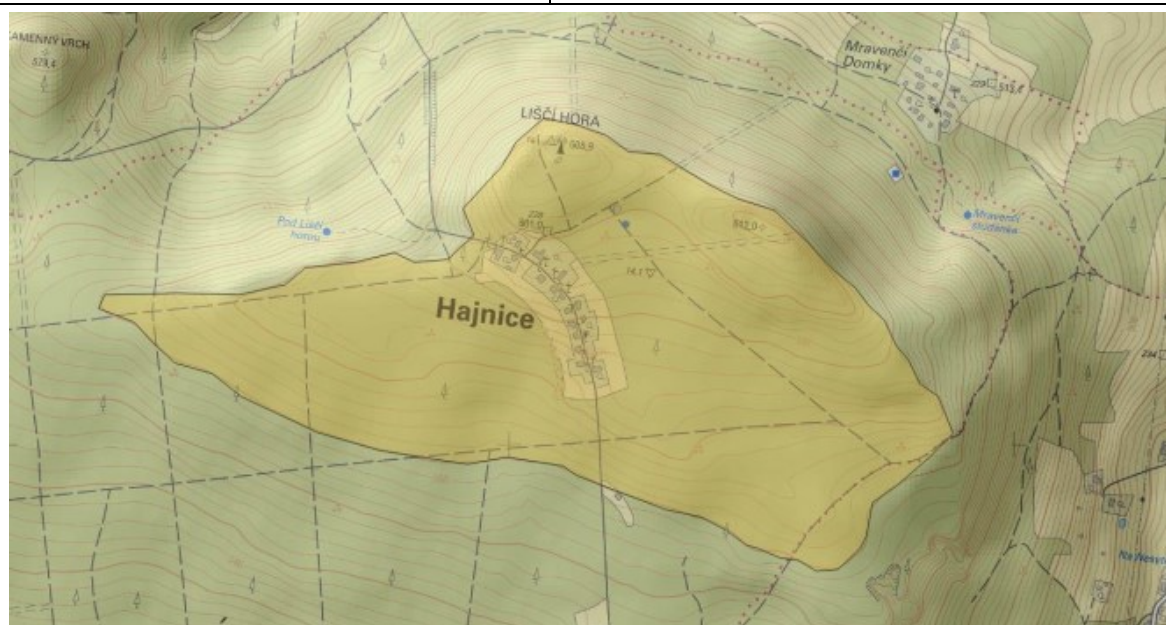
1. Záměr:	Jedná se o záměr výstavby rodinného domu v uzavřeném prostoru drobné odlesněné enklávy osady Hajnice pod Liščí horou, která je součástí správního obvodu stejnojmenné obce Hajnice u Dvora Králové. Dům je situován do horní části sídla na původní stavební parcelu, kde stával objekt podobného půdorysu výrazně protáhlého obdélníku.
   <u>Vizualizace záměru</u> <u>Situace</u>	

	
2. Analýza viditelnosti	<i>V tomto případě se záměr projeví jen v prostoru odlesněné enklávy, a to pouze v horní části sídla, viz žlutě vyznačená místa na levém obrázku.</i>
	
3. Rozbor vztahů v krajině	<i>Vztahy v krajině jsou v tomto případě soustředěny především na sídlo samotné a jeho bezprostřední krajinný rámec. Ten dnes již netvoří záhumenky, které navazovaly na zahrady, jak ukazuje snímek s katastrální mapou a výřez mapy stabilního katastru, ale lesní porost. Sídlo samotné je rozloženo podél lesní cesty v prostoru svahu pod vrcholem Liščí hory.</i>
	
4. Definování hranic	<i>V tomto případě bylo přistoupeno k vymezení území vrcholové partie Liščí hory vytvářející rámec sídla tak, aby byla zahrnuta uspořádání pozemků navazujících na domy (včetně lesních).</i>

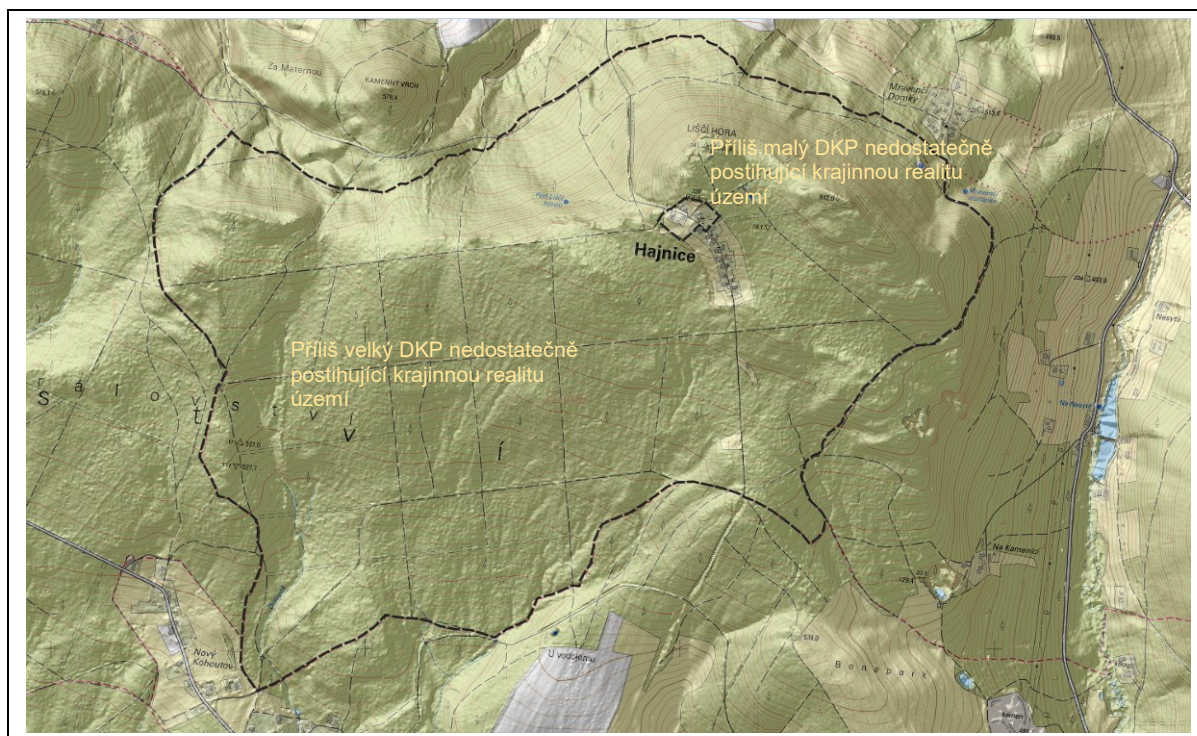
5. Vymezení DKP

Do prostoru byl zahrnut obraz vrcholové části Liščí hory, který zahrnuje nejen odlesněnou enklávu, ale i prostor původních zahrad a záhumenek, včetně lesních parcel a prostor krajinného rámce vrcholové partie Liščí hory ukloněné k jihu.

Častá chyba:

Poměrně častu chybou ve vymezení DKP v hranicích správního obvodu obce, nebo v hranicích katastru. V některých případech takové zjednodušení může být dostačující, ale ve většině případech jde o nevhodnou, zkratkovitou konstrukci DKP, která se neřídí primárně vlastnostmi území. Jinou chybou je pak vymezení DKP jen podle toho, kde bude záměr viditelný. V tomto případě v horní části osady. Obraz osady však tvoří její zastavěné území a prostor do něhož je toto území zasazeno, z toho musí vycházet identifikace znaků krajinného rázu místa.

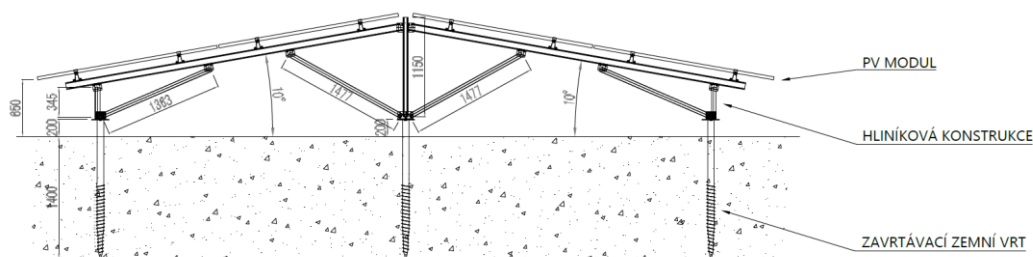

Příklad 2: Vymezení DKP pro hodnocení vlivu fotovoltaické elektrárny na krajinný ráz

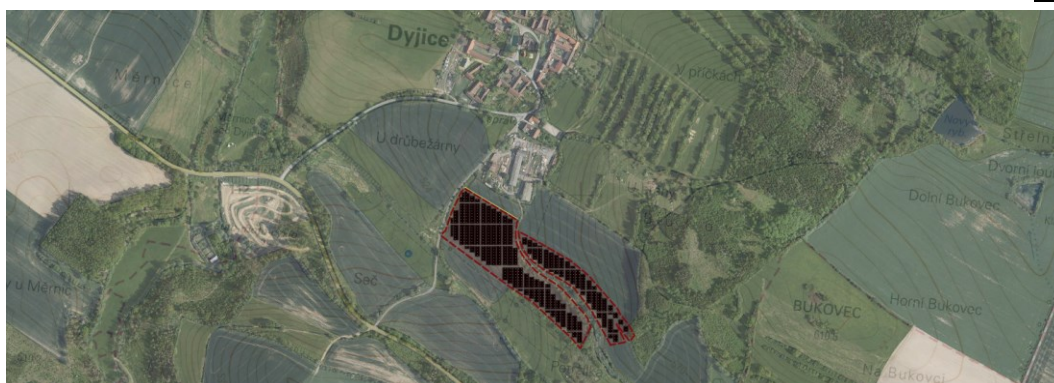
1. Záměr:

Jedná se o výstavbu nové FVE o výkonu 4 MW. Samotné PV moduly budou umístěny na hliníkové podkonstrukce a profily, případně pozinkované ocelové profily. Tyto konstrukce budou kotveny do země pomocí zemních vrtů. Veškeré plochy pod FVE budou zatravněné. V rámci výstavby FVE bude provedeno oplocení pozemku z důvodu bezpečnosti a možné majetkové újmy. Pozemek bude na jeho západní straně napojen na stávající komunikaci. Na pozemku bude provedena obslužná zpevněná štěrková plocha o šířce 5 m.

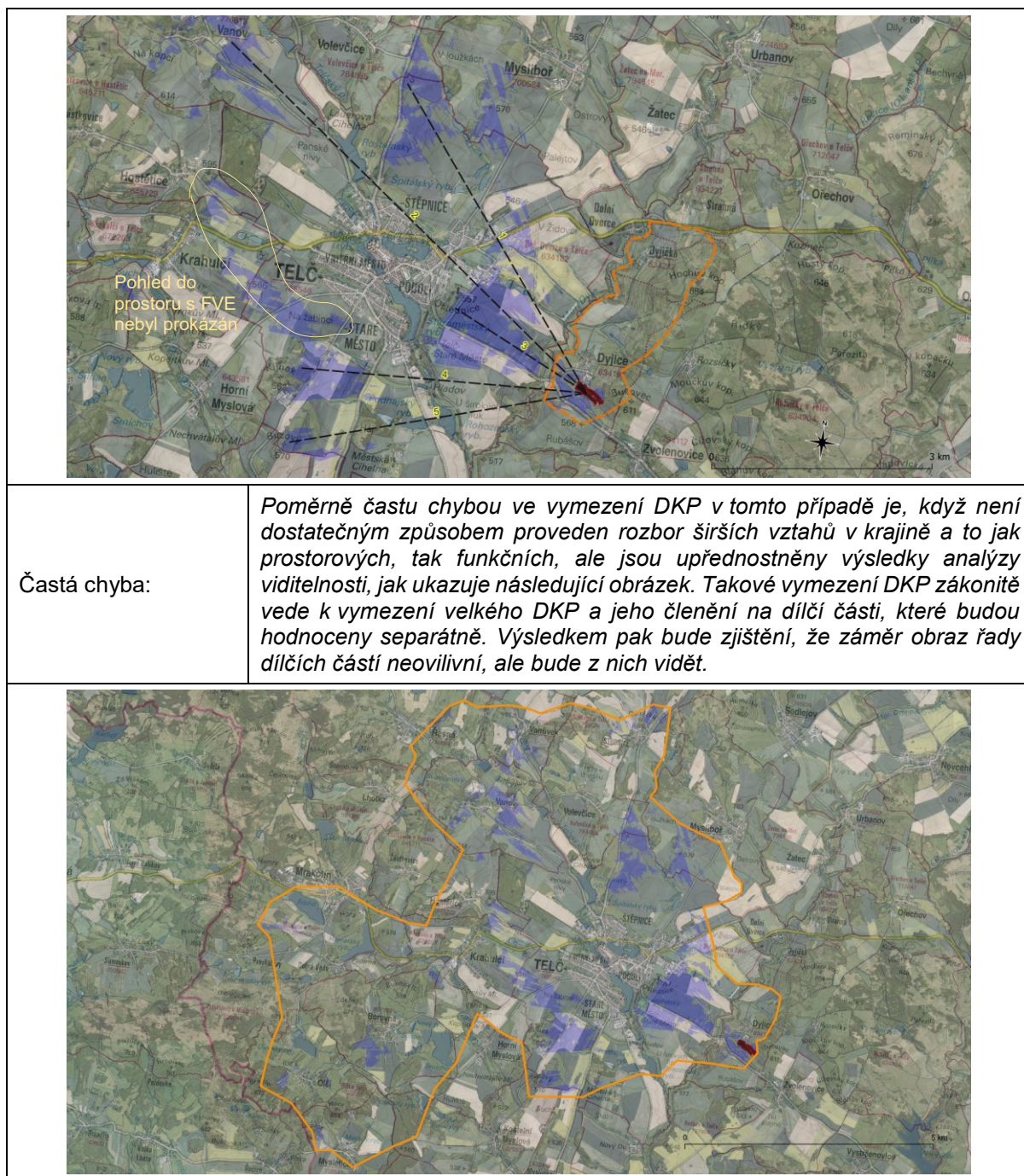
Vizualizace záměru

Situace

4. Definování hranic	V tomto případě jsou pro vymezení hranic poměrně důležitá zjištění analýzy širších vztahů a jen částečně analýza viditelnosti stavby. Neboť záměr ovlivní obraz určitého místa, a tedy jeho krajinný ráz, jež je patrný z několika míst uvnitř tohoto místa, ale především z řady prostorů vně tohoto místa. Hranice jsou dobře patrné již na první pohled, což terénní šetření jednoznačně prokazuje. Místo, kam je záměr situován, je součástí uceleného, relativně homogenního prostoru dvou osad Dyjice a Dyjičky, jež je situován do západního svahu údolí Moravské Dyje, a jež se vyznačuje výrazně odlišným uspořádáním krajiny s dochovanými prvky jejího historického členění. Na východě je prostor ohraničen vrchy lemujícími hranu údolí Moravské Dyje, na západní straně naopak předělem daným využitím krajiny, jež mění významně obraz krajiny (viz linie na snímku). Severní prostor je vymezen změnou charakteru reliéfu i změnou uspořádání krajiny a podobně tomu je i na jižní straně, kde je navíc prostor ohraničen hranou údolí levostranného přítoku Moravské Dyje od Zvolenovic.
	
5. Vymezení DKP	DKP je na základě provedených analýz vymezen následujícím způsobem, zahrnuje již zmíněný prostor východního svahu Moravské Dyje v okolí osad Dyjice a Dyjičky.
	
6. Vymezení bodů výhledů	Následně byly na základě analýzy viditelnosti a ověření terénním šetřením vymezeny osy z bodů výhledů, z nichž bude patrná změna obrazu území DKP.

C.4 Dostupné materiály k ochraně krajinného rázu území

Kapitola představuje postup analýzy dostupných materiálů zveřejňovaných státní správou na území DKP, které se alespoň částečně zabývají ochranou krajinného rázu či obsahují jevy, které dotýkají krajinného rázu. Jedná se o hodnocení území z hlediska krajinného rázu, pokud je na území DKP nebo jeho části zpracováno, koncepci ochrany přírody a krajiny na území kraje a vybrané nástroje územního plánování. Důvody analýzy pro účely hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz jsou tři:

1. Zjištění, zda existuje členění území z hlediska krajinného rázu
2. Zjištění, zda jsou na území DKP stanoveny ochranné podmínky krajinného rázu, ke kterým by se mělo hodnocení vlivu záměru vyjádřit
3. Zjištění, zda existuje vymezení konkrétních hodnot týkajících se krajinného rázu, které by měly být zohledněny při sestavování znaků a hodnot krajinného rázu

Z analýzy se pak vydestilují znaky a hodnoty, které mohou být zahrnuty do stanovených znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu nebo mohou ovlivnit klasifikaci stanovených znaků (např. u znaku, který je zároveň stanoven jako přírodní nebo kulturní hodnota v zásadách územního rozvoje, bude klasifikace z hlediska cennosti vyšší než běžná). Dalším výstupem analýzy je seznam podmínek ochrany krajinného rázu z jednotlivých materiálů. Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz musí obsahovat jejich vyhodnocení. Tato kapitola připraví výčet daných podmínek ochrany, které budou v závěru vyhodnocení vyhodnoceny (vypořádány). Kromě toho jsou v této kapitole nepovinně analyzovány i další oborové strategické dokumenty, které přináší určité informace o směřování ochrany a rozvoje krajiny, na které je vhodné upozornit, ačkoli nepřísluší zpracovateli hodnocení provádět správní úvahu o naplňování strategických cílů a zásad.

C.4.1 Existující hodnocení území z hlediska krajinného rázu

Na celém území DKP či jeho části může být zpracované hodnocení krajinného rázu určitého území. To se zpracovává na každém území CHKO nebo národního parku. Pokud je tedy řešené území nebo část území DKP součástí chráněné krajinné oblasti, je nutné vyhledat dokument hodnocení krajinného rázu území (dříve označované jako preventivní hodnocení krajinného rázu) a provést analýzu. Ta slouží pro identifikaci a klasifikaci znaků a hodnot krajinného rázu a vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz. Je neopominutelným podkladem pro hodnocení.

Materiál je možné dohledat u příslušného orgánu státní správy (orgán ochrany přírody a krajiny), v případě CHKO na správách CHKO. Často bývá dostupný i na oficiálních webových stránkách orgánu.

Analýza by měla odpovědět na následující otázky:

- Na jakou část území DKP je hodnocení krajinného rázu území zpracováno?
- Jaká je aktuálnost materiálu? Tzn. Z jakého je roku a zda během té doby nedošlo k výrazným změnám podmínek v území ve vztahu ke krajinnému rázu
- Jakým krajinným celkům a krajinným prostorům DKP náleží a zda jsou pro ně stanoveny znaky a hodnoty přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky
- Jaké podmínky ochrany krajinného rázu jsou pro vymezené krajinné celky a krajinné prostory stanoveny a které z nich se týkají DKP

První dvě otázky slouží pro základní přehled o rozsahu a možném využití materiálu. Z materiálu se vypíší základní údaje tiráže (kdo pořídil, kdy pořídil, kdo zpracovat) a předmět studie (daného materiálu).

Materiál zpravidla obsahuje i grafickou část, z níž je nutné odvodit, do jakého krajinného celku a jakého krajinného prostoru DKP zasahuje. Někdy bývá v materiálu uvedeno jiné označení pro krajinné celky a krajinné prostory (např. oblasti krajinného rázu, místa krajinného rázu), některé materiály obsahují pouze jednu úroveň diferenciace. To zpravidla nevede, podstatné je, aby části DKP, které náležejí určité krajinné jednotce, ke které se materiál vyjadřuje, byly identifikovány a byla k nim provedena popisovaná analýza.

Z textové části materiálu se pak provede výčet znaků a hodnot, které náležejí příslušné územní jednotce a vypíší se podmínky ochrany, které jsou materiálem stanoveny. Může se uvést i stručný výtah charakteristiky územní jednotky, to pro představu, jaké území územní jednotka představuje. Nepovinně je možné uvést výřez z grafické části materiálu. Výčet může být uveden kompletní, nebo je možné již v tomto kroku provést selekci těch znaků a hodnot a podmínek ochrany krajinného rázu, které náležejí DKP. Taková selekce pak musí být v dokumentu zdůvodněna.

Pozor!

U analýzy ve vztahu ke stanovení znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu DKP je nutné rozlišit dva případy:

Řešené území není součástí území, pro které je zpracované hodnocení krajinného rázu území, ale do DKP zasahuje území, pro které je zpracované hodnocení krajinného rázu území.

Řešené území je součástí území, pro které je zpracované hodnocení krajinného rázu území.

V prvním případě se provede základní analýza materiálu, která je popsána v této kapitole. V druhém případě bude hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz přímo vycházet ze zmiňovaného materiálu při sestavení znaků a hodnot krajinného rázu. Jedná se o specifický přístup, který je detailněji popsán v kap. C.5).

Příklad:

Dle uvedené studie zasahuje DKP severovýchodní částí do obce s rozšířenou působností Třinec, pro kterou je zpracována Studie krajinného rázu ORP Třinec. Ta byla pořízena Magistrátem města Třince, odborem životního prostředí a zemědělství v roce 2008, aktualizace pak proběhla v roce 2021. Zpracovatelem byl Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel. Konkrétně se část DKP nachází na části oblasti krajinného rázu A – Ropická plošina. Ta je typem krajiny Beskydského podhůří s velmi zajímavou strukturou. Pod úpatím strmých severních okrajů Lysohorské hornatiny se rozkládá mírně zvlněná kultivovaná hustě osídlená krajina, ve které se výrazně projevují severojižní linie vodotečí provázené souvislými vegetačními liniemi nebo koridory a členící agrární krajinu na protáhlé segmenty poměrně velkého měřítka s drobnějšími a uzavřenějšími lokalitami v nivách říček a potoků.

Pro oblast krajinného rázu A – Ropická plošina jsou vymezeny tyto znaky KR (pozn. jsou uvedeny pouze ty, které jsou zásadní a určující pro část území, ke které náleží DKP. Nejsou vypisovány všechny znaky, které jsou obsažené ve studii, protože by vyhodnocení bylo v tomto ohledu zavádějící):

- Mírně zvlněný reliéf úpatní plošiny, na severu členité pahorkatiny
- Výrazné linie doprovodné zeleně podél vodních toků a komunikací (zejména ve směru S-J, JZ-SV)
- Součást historicky, národnostně a etnograficky svěbytného regionu (projevuje se v architektuře, urbanistické a krajinné struktuře, hospodářství ale i nehmotné kultuře vč. specifického historického vývoje)
- Množství krajinné nelesní zeleně – aleje, meze, remízy, sady (fixace cest, pozůstatky pluziny)
- Převažující význam kultivované agrární krajiny
- Výrazné uplatnění okrajů Beskyd v jižních panoramatech

Území zároveň spadá do MKR A.1 Hnojník. Místo krajinného rázu bylo vymezeno jako část povodí Stonávky tvořené koridorem Stonávky a koridorem jejího pravobřežního přítoku – Černého potoka. Zatímco koridor Stonávky je v krajině výrazněji vymezen a říčka vytéká z hlubokých údolí okraje Beskyd (údolí Stonávky a údolí Roztoky), povodí Černého potoka sbírá své vody v mnohých drobných vodotečích ve svazích polí a luk stoupajících k úpatí lesnatých svahů Beskyd. Pro MKR byly stanoveny tyto znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik krajinného rázu:

MKR A.1 – Hnojník		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
1	Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR	+ pozitivní N negativní O neutrální	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
1.1	Mírně zvlněná krajina o nadmořské výšce kolem 360 m n. m.	O	XXX	X
1.2	Přírodě blízké partie v koridorech vodotečí se vzrostlou doprovodnou vegetací (Stonávka, Černý potok a jeho drobné přítoky) a v lokalitě soustavy rybníčních nádrží na Černém potoce s břehovou vegetací	+	XX	XX
1.3	Velký podíl rozptýlené nelesní zeleně v agrární krajině vč. alejí (alejí památných stromů z Hnojníka na Komorní Lhotku)	+	XX	XX
1.4	Zahrady rodinných domů a usedlostí rozptýlené zástavby v převážně agrární krajině	O	XX	X
1.5	Menší plochy smíšených lesů jižně a východně od Hnojníka	+	XX	X
1.6	Plochy historické zeleně vázané na bývalý zámecký park v Hnojníku	+	X	XX
2	Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR	+ pozitivní N negativní O neutrální	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
2.1	Součást historicky, národnostně a etnograficky svěbytného regionu (slezského Těšínského knížectví)	O	XX	XXX
2.2	Historicky vytvořená struktura krajiny (rozvržení polí, lesů, cest, železnice z roku 1888) se specifickou urbanistickou strukturou volné (rozptýlené) rodinné zástavby a množstvím krajinné nelesní zeleně – aleje, meze, remízy, sady (fixace cest, ojedinělé pozůstatky členění pluziny)	O	XXX	X
2.3	Přítomnost historických sídel – historická sídelní struktura (Hnojník – první písemná zmínka 1305, Komorní Lhotka – 1455)	O	XX	X
2.4	Dochovaný soubor lidových staveb těšínského typu a dalších objektů ve vesnické památkové zóně Komorní Lhotka	+	X	XX
2.5	Pozůstatky historických krajinných úprav (bývalý zámecký park v Hnojníku, komponovaná krajina mezi Hnojníkem a Komorní Lhotkou)	+	X	XX
2.6	Drobná sakrální a funerální architektura (náhrobky na hřbitovech v Komorní Lhotce a Hnojníku, kříže, kaple a Mánesův pomník Střítež)	+	X	X

3	Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky KR	+ pozitivní N negativní O neutrální	XXX zásadní XX spoluúčinný X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
3.1	Převažující význam kultivované agrární krajiny (kulturní step)	O	XXX	X
3.2	Výrazné uplatnění okrajů Beskyd v jižních panoramatech	+	XXX	XXX
3.3	Kontrast velkých otevřených prostorů zemědělské krajiny a dílčích uzavřených partií koridorů vodotečí s přírodě blízkým charakterem	+	XX	X
3.4	Výrazné vymezení otevřených prostorů doprovodnou zelení vodotečí	+	XX	X
3.5	Estetická působivost liniových a soliterních vegetačních prvků	+	XX	X
3.6	Harmonické působení některých partií rozptýlené zástavby v krajinném rámci s absencí měřítkově vybočujících staveb	+	X	X
3.7	Častá absence estetických hodnot (estetické atraktivnosti) dílčích scénérií způsobená nesourodostí zástavby, absencí vyšší arch. kvality, dopravními stavbami a většími areály kolem Hnojníka	N	X	X
3.8	Drobné dominanty kostela a zámku ve Hnojníku vč. významu hmoty zeleně zámeckého parku ve Hnojníku v krajinné scéně	+	X	XX

V této kapitole se uvede pouze výčet identifikovaných znaků v příslušném materiálu, případně se odůvodnění, které znaky budou vyhodnoceny ve vztahu k záměru a proč. Samotné vyhodnocení proběhne až v závěru posouzení, jak je uvedeno v kap. C.7 příručky.

Dalším zjištěním z materiálu je, zda obsahuje konkrétní podmínky ochrany krajinného rázu, ke kterým by měl být záměr posouzen, zda respektuje či nikoli. V této kapitole se tedy uvede, zda materiál výčet podmínek ochrany (ochranných opatření) obsahuje a vypíše se zde optimálně seznam, případně se uvede, že seznam je obsažen v kapitole Vyhodnocení existujících materiálů.

Př.

Z hlediska ochrany KR je v OKR třeba dbát o minimalizaci zásahů a zachování významu znaků krajinného rázu, které jsou zásadní nebo spoluúčinné pro ráz krajiny a které jsou dle cennosti v rámci státu či regionu jedinečné nebo význačné. Jedná se o následující zásady ochrany krajinného rázu, z nichž některé jsou obecně použitelné pro ochranu přírody a krajiny a některé pro územně plánovací činnost:

- Respektování typické skladby krajinných prvků ve vyvýšených polohách (mozaika lesů, polí a luk) i ve sníženinách (Dublovicko, Maršovicko, Sedlecko).*
- Omezení možnosti výstavby ve volné krajině.*
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.*
- Zachování dimenze, měřítka a hmot tradiční architektury u nové výstavby situované v cenných lokalitách se soustředěnými hodnotami krajinného rázu. V kontextu s cennou lidovou architekturou bude nová výstavba respektovat i barevnost a použití materiálů.*
- Zachování měřítka a formy tradičních staveb při novodobém architektonickém výrazu u nové výstavby v polohách mimo kontakt s cennou lidovou architekturou.*
- Zachování siluet a charakteru okrajů obcí s cennou architekturou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou architekturou.*
- Respektování siluet a kulturních dominant historických sídel (Sedlčany, Sedlec – Prčice, Křečovice, Neveklov a další.*

Na závěr se optimálně uvede, jak bude vyhodnocení probíhat (odkaz na příslušnou kapitolu), případně se odůvodní, proč se bude vyhodnocení vyjadřovat pouze k některým znakům nebo některým podmínkám ochrany krajinného rázu.

C.4.2 Nástroje územního plánování

Nástroje územního plánování jsou důležitým podkladem pro hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz. Účelem hodnocení není posouzení souladu či nesouladu záměru s územně plánovací dokumentací, ale pouze zjištění, zda se v příslušných nástrojích objevuje členění území z hlediska krajinného rázu či jsou stanoveny konkrétní znaky a hodnoty týkající se krajiny, které je vhodné zohlednit v identifikaci či klasifikaci znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu, či zda jsou nástroje stanoveny konkrétní podmínky ochrany krajinného rázu či jiná opatření, která se dotýkají problematiky krajinného rázu.

Zásady územního rozvoje (ZÚR) jsou územně plánovací dokumentací zpracovávanou na správním území příslušného kraje, který usměrňuje jeho územní rozvoj ochranu hodnot jeho území. Jsou pořizovány krajským úřadem. V hodnocení se uvedou údaje z tiráže nástroje, aby bylo zřejmé, z jaké aktualizace (změny) je čerpáno. Jejich obsah je dán zákonem č. 283/2021 Sb. a jeho prováděcí vyhláškou č. 157/2021 Sb. Pro účely vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je nutné se zaměřit na koncepci rozvoje území kraje a rozvoje a ochrany jeho hodnot a na kapitolu zabývající se vymezení krajiny a stanovení jejich cílových kvalit. V koncepci rozvoje území kraje mohou být stanoveny konkrétní hodnoty týkající se krajinného rázu, které je vhodné zohlednit při identifikaci a klasifikaci znaků a hodnot charakteristik krajinného rázu. Je vhodné určit, do jaké krajiny nebo jakých krajín DKP zasahuje a pro ně provést analýzu v textové části zásad územního rozvoje, zda jsou přítomné nějaké kvality týkající se krajinného rázu, případně stanovena opatření pro zachování či dosažení. Proveďte se analýza zmiňovaných kapitol a udělá se výtah informací vhodnou formou, výčtem, bodově, tabulkou či prostým popisem s komentářem, jak bude s danými zjištěnými naloženo v hodnocení. Je možné doplnit popis výřezem z výkresové části Zásad územního rozvoje, je-li to účelné.

Př.

Z hlediska ochrany KR Zásady územního rozvoje (dále také ZÚR) Středočeského kraje (Úplné znění po vydání 8. aktualizace, která nabyla účinnosti 20. 4. 2024) stanovují společné zásady pro zachování nebo dosažení cílových kvalit krajín, s cílem zajištění ochrany stávajících krajinných hodnot a vytvoření předpokladů pro vznik hodnot nových:

- Chránit přírodní a kulturní hodnoty v krajině, chránit pozitivní charakteristiky KR, zajistit a rozvíjet nezbytnou míru ekologické stability kulturní krajiny, územně ochránit podmínky, potenciály a komparativní výhody pro žádoucí využití či funkce území, které jsou uvedeny v typologických a individuálních charakteristikách jednotlivých krajín (viz níže krajinný typ N01).
- V jednotlivých krajinných typech respektovat sídelní strukturu a její přirozený vývoj a dále stavby, areály a funkce, pro které ZÚR vymezují plochy a koridory, přitom minimalizovat jejich případné negativní dopady na stanované cílové kvality.
- Nezasahovat negativně do historických struktur sídel a historického uspořádání částí kraje.
- Nenarušovat negativně pohledové scenérie přírodních dominant, krajinných horizontů a horských hřbetů a jejich vizuální vztahy.

ZÚR dále vymezují na území kraje oblasti se shodným krajinným typem, kterým se stanovují cílové kvality, případně specifické podmínky pro rozhodování o zachování a dosažení cílových kvalit těchto krajín. Individuální členění území na Oblasti krajinného rázu ZÚR neobsahují. Dle výkresu Oblastí se shodným krajinným typem (<https://tinyurl.com/3rpzatyj>) se území nachází v „krajině výrazně polyfunkční – N01“ (dříve relativně vyvážené). Pro tyto části území kraje jsou stanoveny cílové kvality:

- pestrá skladba krajinné mozaiky, s převahou druhů pozemků snižujících ekologickou stabilitu krajiny;
- omezené zastoupení přírodních a kulturních hodnot krajiny;
- významné zastoupení zemědělské půdy převážně nižší kvality.

Pro usměrňování územního rozvoje a rozhodování o změnách v území jsou v krajínách N0 stanoveny tyto zásady:

- zvýšení podílu ploch s vyšším stupněm ekologické stability;
- plošně rozsáhlé změny ve využití území podmiňovat realizací kompenzačních opatření k posílení ekologických funkcí krajiny (retence, propustnost, nelesní zeleň);
- vytvářet podmínky pro specifické zemědělské funkce.

Př.

Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje (úplné znění po vydání aktualizace č. 4) stanovují územní podmínky v rámci ochrany krajiny, mezi které patří mimo jiné i zajištění ochrany vzácných horských reliéfů Šumavy – platí zde absolutní priorita ochrany přírody a krajiny. Území je součástí SOB1 Specifická oblast Šumava a specifické oblasti Podhůří Šumavy (SON2). Pro SOB1 jsou stanoveny podmínky pro rozhodování o změnách v území, např. vytvářet podmínky pro zlepšení a stabilizaci životní úrovně obyvatel, soustřeďovat vybavenost pro rekreační využívání území a ubytovací kapacity především do sídel mimo území Národního parku Šumava a jejich zázemí, a posilovat tradiční podnikatelské aktivity navazující zejména na cestovní ruch a rekreaci. Pro SON2 je stanovena podmínka regulování výstavby s ohledem na zachování příznivých podmínek životního prostředí a rekreačních předpokladů území, posilování tradičních podnikatelských aktivit navazujících zejména na rozvoj cestovního ruchu a rekreace a vytváření územních podmínek pro rozvoj rekreace i mimo hlavní střediska.

Kromě upřesněných územních podmínek koncepce ochrany rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje obsahují Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje také diferenciaci území kraje na tzv. krajinné oblasti. Ochrana cílových charakteristik krajín Plzeňska se opírá o zásady diferencované územní péče o krajinu. Stanovují prioritní ochranu v krajinných typech vzácných horských reliéfů Šumavy utváření reliéfu a přírodě blízkých lesních i bezlesých společenstev, cílem je i ochrana historických způsobů využívání těchto území, včetně způsobů a typů zástavby. Řešené území je součástí krajinné oblasti 38 – Vnitřní oblast Šumavy (supervizuální celek). Pro jednotlivé krajinné oblasti nejsou stanoveny zásadami územního rozvoje konkrétní podmínky.

Obr. 2.9. A4. Výkres typů krajiny podle stanovených cílových charakteristik, ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE PLZEŇSKÉHO KRAJE ÚPLNÉ ZNĚNÍ PO VYDÁNÍ AKTUALIZACE Č. 4, 2019

Územní plán obce (ÚP) je základním koncepčním dokumentem obce k usměrňování územního rozvoje a ochrany hodnot jejího území. Je také územně plánovací dokumentací, kterou pořizuje příslušný úřad územního plánování. V hodnocení se uvede přesný název, případně rok vydání, aby bylo zřejmé, z jaké dokumentace jsou informace čerpány. Stejně jako zásady územního rozvoje mají územní plány pevně stanovený obsah. Pro účely vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je vhodné analyzovat zejména základní koncepci rozvoje území obce, vyjádřenou zejména v cílech zlepšování jeho dosavadního stavu a požadavcích na rozvoj a ochranu jeho hodnot a koncepci uspořádání krajiny, jejíž součástí je i vymezení ploch s rozdílným způsobem využití, ploch změn v krajině a stanovení podmínek pro jejich využití, vymezení a stanovení podmínek pro zelenou infrastrukturu včetně územního systému ekologické stability, prostupnost krajiny, protierozní opatření, ochranu před povodněmi a suchem, rekreaci a dobývání ložisek nerostných surovin, a to pro identifikaci znaků a hodnot krajinného rázu. Zároveň je potřeba analyzovat i podmínky pro využití ploch s rozdílným způsobem využití a podmínky prostorového uspořádání, včetně základních podmínek ochrany krajinného rázu a charakteru území. Z této kapitoly je možné odvodit určité zásady či opatření pro ochranu krajinného rázu. Provede se analýza územních plánů všech obcí, které zasahují do DKP. Opět se provede analýzy a zjištěné výsledky se zapíší volnou formou. V případě potřeby je možné uvést i výřez z grafické části. Vlastní vyhodnocení zjištěných podmínek ochrany krajinného rázu se provede až v kapitole Vyhodnocení existujících materiálů.

Př.

Platná územně plánovací dokumentace obce je Územní plán obce Adršpach (Úplné znění po změně 1,2 a 4 k červnu 2020) stanovuje základní podmínky ochrany krajinného rázu platné řešené území. Pro zachování KR oblasti Broumovsko, podoblasti Policko, je třeba zachovat charakter a strukturu lesozemědělského typu krajiny a typu skalních měst. Pro využití všech vymezených ploch s rozdílným způsobem využití se dále stanovují tyto podmínky:

- při výstavbě respektovat současnou prostorovou kompozici sídel s tím, že výšková hladina zástavby nesmí narušit krajinný ráz,
- do projektových dokumentací jednotlivých záměrů zahrnout jejich začlenění do krajiny (jednotlivé záměry budou respektovat urbanistický charakter území, harmonické měřítko) a navrhnout ozelenění,
- inženýrské sítě umísťovat přednostně pod zem,
- při výstavbě budov i výsadbě zeleně dbát na zachování tradičních výhledů a průhledů,
- při realizaci staveb používat prostředky a technologie snižující negativní vliv na jednotlivé složky životního prostředí (netýká se KR, nebude vyhodnocováno),
- realizaci staveb a opatření směřovat do období, které snižuje rizika střetu s předmětem ochrany chráněného území (netýká se KR, nebude vyhodnocováno).

Pro vymezenou zastavitelnou plochu Z 36 - plochu občanského vybavení, komerčního (malá a střední zařízení) bylo navíc stanoveno, že bude využita pouze pro ubytování a stravování (hlavní využití) a z hlediska podmínek ochrany KR byly stanoveny podmínky prostorového uspořádání:

- intenzita využití stavebních pozemků – max. 40 %,
- výšková hladina zástavby – max. 12,5 m.

Další požadavky na ochranu KR nejsou stanoveny.

Př.:

V Územním plánu města Sedlčany, úplné znění po změně č. 2, s účinností od 14. prosince 2023, je z hlediska podmínek ochrany krajinného rázu stanoveno pro plochy „VK – výroby a skladování – sklady“ tyto podmínky prostorového uspořádání:

- stavby svým objemem, výškou a účelem, odpovídají charakteru lokality, tj. nepřevyšují výrazně okolní zástavbu, nevytvářejí pohledové dominanty ve stávající zástavbě, jejich využití nevytváří v území nepřiměřené nároky na dopravní obsluhu, shromažďování osob apod.;

Hodnocení vyhodnotí podmínky územního plánu z hlediska krajinného rázu. Neřeší soulad záměru s územním plánem ani nevyhodnocuje záměr s ohledem na jiná hlediska, která nesouvisí s krajinným rázem.

Př.

Územní plán je účinný ve znění Změny č. 1 územního plánu obce Lichoceves – Noutonice. Je vydán Vyhláškou obce Lichoceves č. 1/2003. V územně plánovací dokumentaci obce nejsou stanoveny konkrétní požadavky na ochranu KR (právní úprava, podle níž byly pořizovány územní (regulační) plány před 1.1.2007, neobsahovala výslovný požadavek na stanovení podmínek ochrany krajinného rázu v územním (regulačním) plánu). Podmínky ochrany KR nejsou územním plánem výslovně stanoveny. V ÚP je stanoveno respektovat hranici Přírodního parku Okolí Okoře (v současnosti PPa Okolí Okoře a Budče). V plochách OC (obytné v rodinných domech) ukládá ÚP respektování stávajícího KR okolí kostela sv. Jana Křtitele a stanovuje požadavky zejména na minimální velikost parcel, plochy zeleně a výškovou úroveň objektů. Stejný typ regulace zahrnují i plochy SMS (smíšená zóna bydlení s možností funkce přechodného ubytování, komerčních služeb, drobné řemeslné výroby a občanské vybavenosti). Studie nehodnotí posouzení souladu záměru s ÚPD, pro účely hodnocení z platného územního plánu nevyplývají zvláštní požadavky týkající se ochrany KR. Bude prověřen vliv NZ na kostel sv. Jana Křtitele.

Územně analytické podklady (ÚAP) slouží zejména jako odborný podklad pro pořizování politiky územního rozvoje, územně plánovacích dokumentací, územních studií, územních opatření, vymezení zastavěného území a pro rozhodování v území. Obsahují mimo jiné obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, limitů využití území, záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování podmínek udržitelného rozvoje území. Jsou tedy významným zdrojem informací pro rozbor území. Slouží jako zdroj informací pro stanovení charakteristik krajinného rázu, znaků a hodnot krajinného rázu a je i zdrojem informace o tom, zda je na území zpracováno členění území na jednotky krajinného rázu.

Náležitosti obsahu ÚAP jsou stanoveny vyhláškou č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu. Územně analytické podklady obsahují databázi územně plánovacích podkladů a textovou a grafickou část podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje a rozbor udržitelného rozvoje území. Databáze je cenným podkladem pro rozbor charakteristik a znaků krajinného rázu DKP. Mezi sledované jevy ÚAP patří jev č. 23 krajinný ráz⁷. Pokud je tento jev v příslušném ÚAP naplněn, slouží jako podklad pro rozbor území. Zároveň jev může obsahovat i ochranné podmínky. Je vhodné všechny informace o daném jevu zjistit, z textové části nebo z atributové tabulky, případně se doptat na příslušném úřadě územního plánování, zda mají k jevu nějaké informace (zpravidla vymezení vychází z pořízené odborné studie). Často tyto studie bývají poskytovány jako další dostupné informace o území (jev č. 113)⁸.

Kromě tohoto jevu je možné využít pro hodnocení i další jevy, které se týkají krajinného rázu a jsou podkladem pro zpracování charakteristik krajinného rázu a stanovení znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu. Jedná se (mimo legislativně chráněné stavby a území) např. o jev č. 8 struktura a výška zástavby, významná dominant⁹, jev č. 9 architektonicky nebo urbanisticky cenná stavba nebo soubor staveb, historicky významná stavba, místo nebo soubor staveb¹⁰, jev č. 10 urbanistická a krajinná hodnota, znak historické kulturní krajiny¹¹ a jiné. Pro účely zpracování hodnocení se tedy provede analýza grafické části územně analytických podkladů a uvede se výčet hodnot území, které se týkají krajinného rázu a které zasahují do DKP. K nim se poté v textové části dohledají potřebné informace, pokud existují, pro zhodnocení využitelnosti jevů pro účely hodnocení. Kromě toho v textové části je možné zjistit další dostupné údaje o území dle stanoveného obsahu vyhláškou č. 157/2024 Sb. Jedná se o zjištění hodnot přírody a krajiny, vodního režimu, horninového prostředí a prostorové a

⁷ Dle již neplatné vyhlášky č. 500/2006 Sb. jev 17a

⁸ Dle již neplatné vyhlášky č. 500/2006 Sb. jev 119

⁹ Dle již neplatné vyhlášky č. 500/2006 Sb. jev 11a, stavební dominant^a součást jevu 11

¹⁰ Dle již neplatné vyhlášky č. 500/2006 Sb. jev 13a

¹¹ Dle již neplatné vyhlášky č. 500/2006 Sb. jev 11

funkční uspořádání území. Tyto informace slouží jako případný podklad pro zpracování charakteristik krajinného rázu území DKP.

Pozn. Příklady jsou uváděny z územně analytických podkladů (jejich úplných aktualizací) zpracovaných dle již starého stavebního zákona č. 183/2006 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky č. 500/2006 Sb. V době zpracování příručky byly k dispozici pouze aktualizace územně analytických podkladů dle tohoto zákona.

Př.

V Územně analytických podkladech ORP Sedlčany (3. úplné aktualizace z roku 2016) je v RURÚ v 1. kapitole Charakteristika území v souvislosti s DKP uvedeno: „Jedna z nejkrásnějších památek na Sedlčansku je zámek Červený Hrádek u Sedlčan. Nádherná stavba, do jejíhož stavebního vývoje zasáhl i mladý architekt Jan Kotěra.“

Dále je uvedeno, že v Oblasti krajinného rázu 37 Sedlčansko bylo vymezeno specifické uzavřené místo krajinného rázu Kosova Hora, které je považováno za „harmonicky vyvážené venkovské území s rozptýlenou zelení a břehovými porosty.

Př.

Na území ORP Černošice jsou dostupné územně analytické podklady z roku 2016, které obsahují i podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území. ÚAP ORP z roku 2022 obsahují pouze rozbor udržitelného rozvoje území. Dle výkresu hodnot není jev č. 17a krajinný ráz v ÚAP obsažen. Jsou identifikovány některé hodnoty krajinného rázu, z nichž v Lichocevi jsou vymezeny významné stavby, území s častým výskytem archeologických nálezů, urbanisticky hodnotné území, přírodní park, potenciální niva, 1. třída ochrany podle BPEJ.

Př.

Dotčená část území CHKO Broumovsko zasahuje do správního obvodu Obce s rozšířenou působností Broumov. V Územně analytických podkladech ORP souvisí pojem krajinného rázu ve smyslu §12 zákona č. 114/1992 Sb. se sledovaným jevem č. 17a - krajinný ráz, dále jevy 8a - Nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma, 11 - Urbanistické a krajinné hodnoty, 13a - Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb.

Obsah jevů bude promítnut do znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu a jejich hodnot. Na níže uvedeném výřezu jsou konkrétně znázorněny tyto hodnoty území: NPR Adršpaško – teplické skály, PR Křížová cesta (na Křížový vrch), Vyhlídkové místo – Křížový vrch, Starozámecký vrch – vyhlídka na Adršpašské skály, zřícenina hradu Adršpach na Starozámeckém vrchu, v obci Dolní Adršpach zámek Adršpach, Umlaufův statek (venkovský hrázdný dům z 2. pol. 17. stol. – kulturní památka), Socha Nejsvětější Trojice (z 1. pol. 19. stol).

Jiné konkrétní podmínky ochrany KR nebyly stanoveny.

Př.

Území je součástí ORP Klatovy. V rámci územně analytických podkladů ORP Klatovy není stanovena diferenciací území na základě individuálních (jedinečných) vlastností krajiny. V textové části je uvedena nutnost podpory intenzifikace využití zastavěných a zastavitelných ploch pro ochranu krajiny. Ve velkoplošných chráněných územích při územním rozvoji je stanovena podmínka preferovat ochranu a dotváření dochovaných krajinných hodnot před ostatními zájmy na využití území. V grafické části jsou zaznamenána chráněná území a ÚSES, ve výkresu hodnot nejsou obsaženy jevy, které nejsou obsaženy v rámci veřejně přístupných portálů jednotlivých institucí.

Územní studie navrhuje, prověřuje a posuzuje možná řešení vybraných problémů v území, jedná se o územně plánovací podklad stejně jako územně analytické podklady. Není zpracovávána povinně, zpracovává se v různé měřítku, pro různě velká území pro různé účely. Informaci o tom, zda existuje nějaká územní studie zpracována pro území DKP nebo jeho část, je možné dohledat na příslušném úřadě územního plánování nebo v Evidenci územně plánovací činnosti¹² či Geoportálu územního plánování¹³. Pro účely hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je významnou územní studií tzv. územní studie krajiny, která se zpracovává zpravidla pro obce s rozšířenou působností, ale je možné ji zpracovat i na jiné území, např. kraj či obec. V ní je možné dohledat cenné informace týkající se charakteristiky území a mohou v ní být i stanovena ochranná opatření týkající se krajinného rázu. Územní studie zpravidla vymezuje tzv. krajiny a krajinné okrsky (databáze ÚAP jev č. 24¹⁴), které jsou individuálním územním členěním řešeného území z hlediska charakteru krajiny, jejích přírodních, kulturních a civilizačních hodnot. Je tedy možným podkladem při analýze území DKP a jeho charakteru. Proveďte se jednak analýza grafické části, ze které se vydestilují informace a jevy týkající se území DKP

¹² Dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

¹³ Dle zákona č. 283/2021 Sb., Stavební zákon

¹⁴ Dle již neplatné vyhlášky č. 500/2006 Sb. jev 17b

a v textové části se dohledá k nim informace. Častou součástí územní studie krajiny bývá i vlastní hodnocení území z hlediska krajinného rázu (vtělené do studie, případně jako příloha), ze kterých je možné čerpat informace uvedené v kapitole Existující hodnocení území z hlediska krajinného rázu.

V této kapitole se uvede, zda studie obsahuje konkrétní hodnoty či informace pro stanovení znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu, případně se uvede výčet podmínek ochrany, které studie obsahuje ve vztahu ke krajinnému rázu. Vlastní vyhodnocení zjištěných podmínek ochrany krajinného rázu se provede až v kapitole Vyhodnocení existujících materiálů.

Př.

Dle územní studie SOB1 Šumava je území součástí vybraného aglomerovaného sídelního území a spadá do skupiny sídel Železná Ruda – Špičák – Pancíř – Hojsova Stráž, Hamry. Prioritou je zachování harmonického vztahu mezi rekreačním využitím krajiny a cennou přírodní krajinou. Existuje napětí mezi záměry rozvoje zařízení pro CR a rekreaci a hledisky ochrany přírody a krajiny mimořádně cenného okolního prostředí.

Př.

Územní studie krajiny ORP Vimperk byla schválena pořizovatelem 7.8.2019. Územní studie krajiny vymezuje krajinné okrsky, z hlediska krajinného rázu ukládá podmínku vymezení ploch pro umístění výroben z obnovitelných zdrojů energie zpracování Vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz. Zároveň stanovuje hodnoty krajiny, z nichž některé se mohou dotýkat i znak a hodnot krajinného rázu řešeného území. Hodnoty jsou zohledněny v jednotlivých charakteristikách krajinného rázu potenciálně dotčeného krajinného prostoru.

Př.

Studie pracuje s upřesněním hranic krajin ze ZÚR a dále je člení na krajinné okrsky. Řešené území tak zasahuje na území okrsku „1 - Rybníkatých plošin kolem Stříteže a Mě-šina“, okrsku „8 - Lesnatý a členitý masiv Vysokého Kamene s přilehlým osídlením“ a okrsek „2 - Plošiny Heroltic a Henčova“. Z hlediska ochrany krajinného rázu ve vztahu k dotčenému záměru platí doporučení „Re-spektovat měřítko krajiny a siluety sídel a tomu přizpůsobit umístění a strukturu objektů nejen pro bydlení, služby ale i výrobních nebo technologických, zejména v pohledových segmentech vnímání kulturních a krajinných dominant.“

C.4.3 Další odborné materiály týkající se ochrany krajinného rázu

Kromě výše uvedených nástrojů územního plánování a existujících hodnocení krajinného rázu území jsou zpracovávány další koncepční a oborové materiály, které se mohou dotknout problematiky krajinného rázu. Jedná se zejména o koncepce ochrany přírody a krajiny a plány péče o zvláště chráněná území, případně zásady péče. Pro komplexnost posouzení je tak vhodné si dané materiály analyzovat z hlediska podmínek (zásad) ochrany vztahující se ke krajinnému rázu.

Koncepce ochrany přírody a krajiny (KOPK) se zpracovává na území kraje. Analýza koncepce ochrany přírody a krajiny se zaměřuje především na problematiku ochrany krajinného rázu. V KOPK se hledá odpověď na otázku, zda obsahuje konkrétní podmínky ochrany krajinného rázu. Analyzuje se zejména návrhová část, kde se rozbor zaměřuje na prioritní, strategické cíle KOPK a stanovení opatření/úkolů pro zajištění cílů. Každopádně je vhodné projít i kapitolu zabývající se krajinným rázem i v rozborové (analytické) části, kde je možné zjistit informaci, zda na území kraje existuje členění území na krajinné jednotky nebo zda existuje oborová studie zabývající se krajinným rázem či vyhodnocení krajinného rázu koncepcí ochrany přírody a krajiny.

V hodnocení je vhodné uvést název materiálu a pro jaké období je zpracované, aby bylo zřejmé, odkud jsou informace čerpány. V hodnocení se uvede výčet opatření pro dosažení konkrétních cílů týkajících se ochrany krajinného rázu, na které je vhodné upozornit. Opatření zpravidla bývají obecného charakteru. Ačkoli tato analýza není povinnou součástí hodnocení, je vhodné pro komplexnost materiálu na případné rozpory reagovat – upozornit na existenci cílů/opatření stanovených koncepcí ochrany přírody a krajiny. Uvede se pouze výčet s případným stručným komentářem. Soulad záměru s danými opatřeními/úkoly není dále v hodnocení posuzován.

Plány péče jsou odborným, koncepčním dokumentem ochrany přírody, který navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území. Mají jiné postavení než např. nástroje územního plánování, slouží pro rozhodování orgánů ochrany přírody, ale stejně jako u koncepcí ochrany přírody a krajiny je vhodné materiál analyzovat a zjistit případné zásady péče a návrhy opatření vztahující se k ochraně krajinného rázu. Pokud se tedy DKP nachází v CHKO nebo se v DKP nachází zvláště chráněné území nebo jeho část, je vhodné analyzovat i tento dokument. V případě přítomnosti národního parku se analyzují zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma.

V hodnocení je vhodné uvést název materiálu a pro jaké období je zpracované, aby bylo zřejmé, odkud jsou informace čerpány. V hodnocení se uvedou zásady péče vztahující se k ochraně krajinného rázu

a případná navrhovaná opatření, na které je vhodné upozornit. Ačkoli tato analýza není povinnou součástí hodnocení, je vhodné pro komplexnost materiálu na případné rozpory reagovat – upozornit na existenci stanovených zásad a návrhů opatření. Uvede se pouze výčet s případným stručným komentářem. Soulad záměru s danými opatřeními/úkony není dále v hodnocení posuzován.

Př.

Koncepce ochrany přírody a krajiny Středočeského kraje 2018-2028 (dále také „konceptce“) byla pořízena roku 2019 Krajským úřadem Středočeského kraje, odborem životního prostředí a zemědělství. Koncepce ochrany přírody a krajiny Středočeského kraje 2018-2028 (dále také „konceptce“) v rámci ochrany krajinného rázu požaduje zohledňovat ochranu statků kulturního dědictví a kulturní krajiny. Je třeba vycházet i z doložené podoby historické krajiny a respektovat její dochované relikt. Koncepce obecně uvádí význam rozptýlené zeleně v krajině. Její distribuce a charakter má určující vliv na krajinný ráz území, podstatné je zejména ovlivnění měřítka krajiny a členění krajinné mozaiky.

Mezi prioritní cíle pro období 2018 – 2028 je prosazována ochrana mimolesní zeleně, obnova a tvorba krajinných struktur zadržujících vodu v krajině, zohledňování průchodnosti a omezení záborů zejména I. a II. třídy ochrany. V koncepci nejsou stanoveny konkrétní hodnoty krajinného rázu, KOPK odkazuje na studii Vyhodnocení krajinného rázu na území Středočeského kraje. V návrhové části jsou stanoveny obecné strategické cíle ochrany KR, kterým je třeba v případě realizace předcházet. Záměr není v přímém rozporu se stanovenými strategickými cíli.

Na závěr analýzy dostupných materiálů k ochraně krajinného rázu se popíše souhrnné vyhodnocení. To shrnuje, jaké informace z analyzovaných dokumentů vzešly a jak s nimi bude v hodnocení naloženo.

Př.

Území je součástí krajinné oblasti Vnitřní oblast Šumavy, pro kterou nejsou v územně analytických podkladech ani územně plánovací dokumentaci stanoveny konkrétní hodnoty, cíle a podmínky ochrany. V nástrojích územního plánování jsou stanoveny základní jevy (hodnoty), které jsou součástí veřejně dostupných portálů jednotlivých poskytovatelů. Tyto jevy budou promítnuty do hodnocení území.

Př.

Podmínky ochrany krajinného rázu jsou v odborných dokumentech stanoveny.

Soulad stanovených obecných zásad a doporučení ochrany krajinného rázu s realizací nového záměru (NZ) bude vyhodnocen v rámci podrobné analýzy vlivů NZ na znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik krajinného rázu v následujících kapitolách, shrnuto v kapitole (6.3.1) Vyhodnocení souladu záměru se stanovenými podmínkami ochrany krajinného rázu v odborných dokumentech.

C.5 Charakteristika krajinného rázu DKP

Kapitola uvádí popis charakteristik krajinného rázu a stanovení (identifikaci) a klasifikaci znaků a jejich hodnot krajinného rázu nacházející se v DKP.

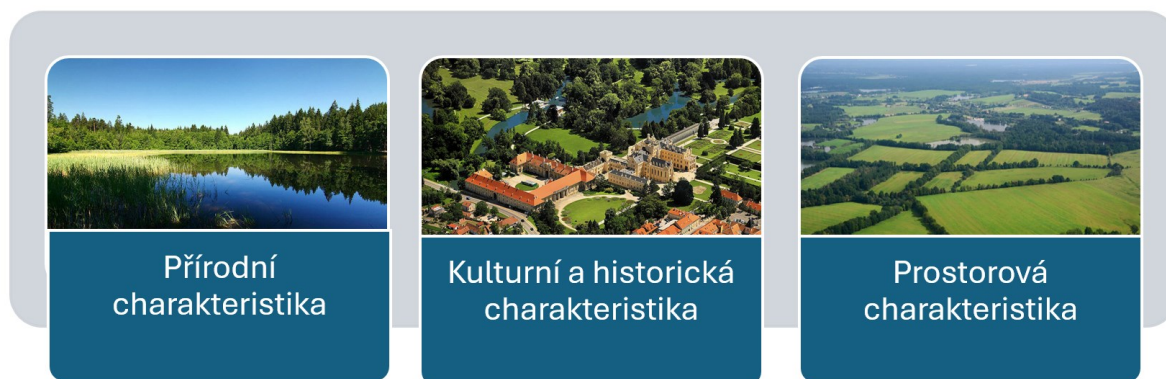
Krajinný ráz je utvářen přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa či oblasti. Tyto základní charakteristiky jsou v krajině zastoupeny přítomností určitých charakteristických znaků přírodní, kulturní či historické povahy, a také jsou reprezentovány konfigurací těchto znaků a vzájemnými vztahy těchto prvků. Jsou nositeli estetické a přírodní hodnoty území. Charakteristika území je tedy zpracována tak, aby bylo možné získat seznam charakteristických znaků a hodnot utvářejících krajinný ráz vymezeného DKP.

Pro každou z charakteristik krajinného rázu (přírodní, kulturní a historická a prostorová) v dotčeném prostoru (DKP) je třeba specifikovat důležité znaky, které se uplatňují v krajinném rázu – přítomnost objektů a jevů a jejich uplatnění v krajině (pohledově, ve vztazích). Pro účely hodnocení je třeba:

- pojmenovat důležité rysy a znaky hodnocené krajiny, které ji definují a jsou důležité v souvislosti s charakterem uvedeného záměru,
- identifikovat a klasifikovat důležité znaky uplatňující se v řešeném prostoru,
- identifikovat a klasifikovat důležité znaky obrazu krajiny vymezeného DKP.

Aby byla charakteristika kompletní, je rozdělena do tří základních charakteristik krajinného rázu:

- Přírodní charakteristika
- Kulturní a historická charakteristika
- Prostorová charakteristika

PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKA

Přírodní charakteristika KR je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny, tj. souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku krajinného rázu DKP, jejich mírou přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na pět složek, a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou¹⁵. Znaků přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně. Přírodní hodnota KR je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální).

Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měr vzácnosti (ojedinělosti), dochovanosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní KR pouze omezeně. Přesto je ve smyslu §12 zákona míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot jedním z kritérií ochrany KR. Je to proto, že KR je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti KR podílí. Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána i jako součást kulturní a historické hodnoty KR (např. rybníky, aleje, parky...).

Přírodní hodnoty krajiny, spočívající např. v přítomnosti cenných biotopů a přirozených ekosystémů, mohou být do určité míry viditelné a spoluvytvářejí krajinnou scénu a dílčí scenérie. Tyto přírodní hodnoty jsou již velmi často chráněny existující legislativou jako významné krajinné prvky, součástí ÚSES, zvláště chráněná území, památné stromy a plochy soustavy Natura 2000. Přítomnost lokalit chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. lze při identifikaci znaků KR považovat za indikátory přítomnosti přírodních hodnot. Samotnou skutečnost, že se např. jedná o maloplošné ZCHÚ, však nelze považovat za přírodní hodnotu KR. Tou je cennost vlastní lokality a její vizuální projev, tvořící spolu znak přírodní charakteristiky.

KULTURNÍ A HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA

Krajina v sobě skrývá stopy kulturního a historického vývoje. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulzech vývoje krajiny, jakými byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných, v kulturních a historických hodnotách a v symbolických významech. Kulturní a historická charakteristika KR je především dána způsoby využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit. Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky KR jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí. Skutečnost, že

¹⁵ CULEK, M. a kol., *Biogeografické členění české republiky. II. díl*. Praha: AOPK ČR, 2005

některý prvek krajiny je kulturní památkou, že určitý segment krajiny je krajinnou památkovou zónou nebo že sídlo je památkovou rezervací nebo zónou, představuje z hlediska KR indikátor přítomnosti kulturních a historických hodnot (tkvících v cennosti a významu nebo ve vizuálním projevu), které mohou významně spoluvytvářet rázovitost krajiny. Stejně jako v případě přírodní charakteristiky, nelze za znak kulturní a historické charakteristiky KR považovat krajinnou památkovou zónu. Znakem je přítomnost charakteristických znaků chráněného území a jejich vizuální projev v krajinné scéně.

PROSTOROVÁ CHARAKTERISTIKA

Přírodní i kulturní a historické prvky a struktury (jevy), tj. znaky jednotlivých charakteristik KR, spoluvytvářejí krajinnou scénu a dotvářejí prostorovou skladbu, výraznost a nezaměnitelnost scenérií (prostorová charakteristika KR). Podílí se na harmonii či disharmonii měřítka krajiny a také se výrazně projevují v harmonii či disharmonii vztahů v krajině. Určují i další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologii jednotlivých prostorů a uspořádání (konfiguraci) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky KR, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant a podobně.

Stejně jako se v krajině vizuálně projevují jednotlivé prvky, projevuje se navenek i celková struktura krajinných složek – přírodních a civilizačních. Ať definujeme krajinu jakkoliv, vnějším projevem její vnitřní struktury je krajinný obraz. I když má krajinný obraz význam především vizuální, je ve skutečnosti vnímán senzuálně, resp. multisenzuálně (vícesmyslově).

Estetická hodnota krajiny pak vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině. Pro úvahy o krajinném rázu je vnější výraz krajiny – krajinný obraz – základní kategorií, a to proto, že krajinný ráz je ve smyslu zákona z velké části kategorií vizuální. Znak krajinného rázu má stránku obsahovou a stránku vizuální. Přítomnost přírodních, kulturních a historických hodnot je důležitá z hlediska významu, cennosti a vzácnosti, avšak pro charakter krajiny se stává důležitou zejména tehdy, pokud se projevuje vizuálně.

C.5.1 Způsob stanovení charakteristik a znaků a hodnot krajinného rázu

Hodnocení krajinného rázu území spočívá ve stanovení charakteristik krajinného rázu (přírodní, kulturní a historická a prostorová) a v identifikaci a klasifikaci znaků a hodnot jednotlivých základních charakteristik krajinného rázu.

Jedná se o:

- slovní popis hlavních rysů krajinného rázu DKP, ze kterého bude zřejmý charakter krajiny (charakteristika),
- identifikace a popis indikátorů zvýšené hodnoty přírodní a kulturní a historické charakteristiky DKP
- tabulky znaků a hodnot jednotlivých charakteristik (vycházející ze slovního popisu) včetně jejich klasifikace

Charakteristika i identifikace znaků a hodnot krajinného rázu se provádí vždy na vymezeném dotčeném krajinném prostoru. Je chybou, pokud jsou dané kroky provedeny pouze na řešeném území záměru nebo naopak jsou uvedeny znaky, které se nacházejí vně DKP.

Charakteristika je provedena v členění na:

- **Přírodní charakteristika** (přírodní charakteristika vč. indikátorů zvýšené přírodní hodnoty – identifikace znaků a hodnot přírodní charakteristiky – klasifikace znaků a hodnot přírodní charakteristiky)
- **Kulturní a historická charakteristika** (kulturní a historická charakteristika vč. indikátorů zvýšené kulturní hodnoty – identifikace znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky – klasifikace znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky)
- **Prostorová charakteristika** (prostorová charakteristika vč. indikátorů zvýšené estetické hodnoty včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině – identifikace znaků a hodnot prostorové charakteristiky – klasifikace znaků a hodnot prostorové charakteristiky)

Pro každou ze základních charakteristik krajinného rázu se uvedou hlavní rysy krajinného rázu, čím je krajina utvářena, jaké znaky (přírodní, kulturní, historické) obsahuje a jaké je jejich zastoupení, vzájemná konfigurace a měřítka (prostorová charakteristika). Tyto informace slouží pro identifikaci a klasifikaci znaků a hodnot krajinného rázu.

Pro přírodní a kulturní a historickou charakteristiku se následně provádí identifikace indikátorů přítomnosti zvýšené hodnoty s popisem, kde se daný indikátor vyskytuje a jak se v krajině projevuje.

Komplexně provedená analýza jednotlivých charakteristik a indikátorů zvýšené hodnoty slouží pro stanovení znaků a hodnot jednotlivých charakteristik. Znaky a hodnoty se stanovují pro všechny charakteristiky. Mohou se stanovit v rámci každé kapitoly jednotlivých charakteristik nebo souhrnně v samostatné podkapitole. Stanovují se znaky, které jsou výsledkem provedené analýzy a sestavených charakteristik a terénního průzkumu. Zároveň se musí jednat o znaky, které se určitým způsobem projevují v krajině (znakem není událost, zvyk, tradice nebo např. přítomnost přírodní památky, pokud se v krajině vizuálně neprojevuje atd.). Pokud DKP zahrnuje více dílčích DKP, jsou indikátory a znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik stanoveny zvlášť pro každý dílčí DKP a jsou zřetelně oddělené od sebe (jiná tabulka, další sloupec s ukazatelem zařazení znaku do dílčího DKP apod.).

Znaky se stanovují prostřednictvím tabulky znaků a hodnot pro každou z charakteristik s klasifikací. Tyto znaky slouží následně pro vyhodnocení vlivu záměru na zákonem stanovená kritéria ochrany krajinného rázu. Je proto důležitým krokem pro stanovení, zda je záměr nesnižuje přírodní a estetické hodnoty a je navržen s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítka a vztahy v krajině. Soubor identifikovaných znaků by měl vytvořit každému představu o krajině a její podobě. Vyjádření znaků tedy musí akcentovat nejen pouhou přítomnost (výčet), ale i jejich podobu a projev v krajině.

Charakteristika DKP (a následně i jednotlivé znaky a hodnoty) jsou stanoveny s ohledem na měřítka a význam posuzovaného záměru (viz vymezení DKP). Pro záměry lokálního charakteru bude důležité identifikovat znaky a hodnoty i lokálního významu v krajině, oproti tomu v případech záměrů nadmístního významu, kdy je většinou vymezené i rozsáhlé území DKP, jsou identifikovány pouze důležité rysy, které utváří krajinný ráz tohoto území. Nejsou identifikovány všechny znaky a hodnoty (např. každý drobný objekt v krajině), ale pouze ty, které jsou významné z hlediska krajinného rázu (tvoří rysy krajinného rázu).

Klasifikace spočívá v hodnocení, jakým způsobem se vymezený znak krajinného rázu uplatňuje v krajině, jaký má projev (pozitivní, negativní, neutrální), jaký má význam v obrazu krajiny (zásadní, spoluurčující, doplňující) a jakou má cenu (jedinečný, význačný, běžný). Podrobně je klasifikace popsána v kapitole C.5.5.

Pozor! Pokud je na území DKP zpracované hodnocení krajinného rázu území, které identifikuje znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik krajinného rázu pro krajinné prostory, postupuje se při popisu charakteristiky a identifikaci a specifikaci znaků a hodnot charakteristik krajinného rázu specificky. Přístup je popsán v podkapitole C.5.6 Specifický přístup v případě existujícího hodnocení krajinného rázu území.

C.5.2 Přírodní charakteristika a znaky a hodnoty přírodní charakteristiky

Charakteristika přírodní charakteristiky se provádí za účelem sestavení znaků a hodnot přírodního prostředí DKP. Jedná se o rozbor krajiny DKP, ze kterého je patrné, čím je krajina utvářena, co tvoří její přírodní rysy a jaké přírodní hodnoty z hlediska krajinného rázu se na území nachází.

POPIS PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKY

Popis přírodní charakteristiky zahrnuje konstatování přítomnosti, vyjádření charakteru, struktury a vizuálního projevu přírodních jevů, jako je reliéf, lesy, porostní pláště okrajů lesů, rozptýlená dřevinná zeleň, louky, mokřady, vodní toky, vodní nádrže a jezera - břehové porosty, vodní plochy, skalní útvary apod.

Popis je uveden slovně, ve větách, případně v odrážkách. Popisují se pouze rysy a znaky, které jsou přítomné v DKP. Popis je uveden volnou formou, obsahuje informace z ověřených zdrojů a vlastního průzkumu. Uvedou se pouze základní rysy, není žádoucí výpis všech informací z dostupných literárních a mapových zdrojů, přehnaná citace dostupných zdrojů. Ve popisu je nutné se vyjádřit k:

- a) Reliéfu, geomorfologii, biogeografii, charakteristickým rysům geologického a pedologického složení
- b) Charakteru vodního režimu území, zastoupení vodních toků a plocha jejich polohy a tvary
- c) K zastoupení vegetačních prvků – struktura, zastoupení funkčních ploch, charakter zeleně
- d) Specifickým přírodním jevům v krajině

Ad a) Charakter reliéfu

Jedním z hlavních charakteristických znaků krajinného rázu (přírodní charakteristiky) je reliéf, jeho modelace, tvar, extrémy, specifika. Zdrojem pro tuto identifikaci je zejména Geomorfologické členění České republiky a biogeografické členění České republiky (viz např. Národní geoportál INSPIRE, Geoprohlížeč ČUZK). Uvede se, do jaké geomorfologické oblasti, celku, případně okrsku DKP spadá a čím je dané území charakteristické. Uvede se, jakému bioregionu (nebo bioregionům) DKP náleží a co je pro něho charakteristické. Uvedou se vždy údaje, které jsou platné pro řešené části území (často je DKP pouze součástí větší oblasti) – ověří se terénním průzkumem. Významným podkladem je Typologie české krajiny¹⁶.

Př.

Řešené území se nachází v Březnické pahorkatině na rozhraní mezi Klučenickou vrchovinou a Krásnohorskou pahorkatinou. I přes svou menší rozlohu jsou zde poměrně velké výškové rozdíly. Ty dosahují mezi nejnižšími a nejvyššími polohami rozdílu přesahujícího 100 výškových metrů. Zatímco ve vyšších polohách se jedná o poměrně mírnou svažitost od vrchů Homolka (499 m n.m.), Kramšův vrch (448 m n.m.) a Valová hora (496 m n.m.), kde se nachází i řešené území, postupně se však východně a severně terén strmě svažuje do úzkého koridoru říčky Brziny. Z hlediska biogeografického náleží území do Slapského bioregionu (1.20). Území se vyznačuje pestrou geologickou stavbou. Ve vymezeném území se nacházejí převážně horninové magmatické masivy doplněné pouze v nejnižší polohách území o fluvialní sedimenty.

Př.

Z geomorfologického hlediska se území vymezeného DKP nachází na rozhraní dvou rozsáhlých celků Českomoravské vrchoviny: Křižanovské vrchoviny zastoupené JZ okrajem Dačické kotliny a Javořícké vrchoviny zastoupené JV okrajem Vysokokamenské vrchoviny. Z pohledu výškové členitosti má území charakter ploché vrchoviny (SZ. část) a členité pahorkatiny (část JV). Dačická kotlina představuje protáhlou sníženinu podél Moravské Dyje ve směru SV-JZ, kterou tvoří především ruly a žuly, jejíž dno je pokryto zbytky neogenních jezerních usazenin. Převážná část území DKP se nachází v JZ okraji Velkomeziříčského bioregionu. Region má protáhlý tvar ve směru JZ – SV, v části DKP se jedná o málo členité zdvižené zarovnané povrchy na rulách, bez výskytu teplomilné bioty, s jednotvárnými plochami bukových bučin, na členitějších místech s ostrovy květnatých bučin.

Př.

Je základní vlastností krajiny Šáreckého a Lysolajského údolí, která vytváří její specifické rysy, přírodní a estetické hodnoty. PDoKP leží uvnitř výrazného údolí Šáreckého potoka v rámci Hostivické tabule, což je členitá pahorkatina v povodí Vltavy tvořící jihozápadní část Kladenské tabule. Hostivická tabule je charakterizována rozsáhlými zarovnanými povrchy (strukturními plošinami), od jihozápadu k severovýchodu velmi mírně ukloněnými (z 380–410 m na 340–350 m n. m.). Její reliéf je rozčleněn, erozně denudační, s neogenními plošinami, s epigeneticky založenou údolní sítí, na východě s hluboce zaříznutými údolními odkryvajícími křídovými podloží, místy se svědeckými plošinami a strukturními hřbety a suky a sprašovými pokryvy a závěsemi. Hluboce zaříznuté sevřené údolí středního a dolního toku Šáreckého potoka (v proterozoických břidlicích a buližnicích) je epigenetického původu (tj. mladší než geologické okolí). Je základním a konstitutivním rysem PDoKP. Průběh a příčný profil hlubokého až kaňonovitého údolí se zvětšeným sklonem dna je místy v detailech usměrňován strukturně-tektonickými poměry staropaleozoických a proterozoických hornin. Území Šáreckého údolí se vyznačuje poměrně velkým výškovým rozpětím (od 180 m n. m. při ústí do Vltavy po vrcholy Kozákovy skály a Žabáku 364 m n. m., které jako kamýky přecházejí okolní plošinu). NZ se nachází v dolní plošší části širšího rozvodního hřebetu mezi hlavním údolím Šáreckého (Litovického) potoka a údolím jeho levostranného přítoku Nebušického potoka. Hřbet od soutoku obou potoků nad Dubovým

¹⁶ LÖW, Jiří, 2005. Typologie české krajiny. Brno.

mlýnem zvolna stoupá až k okraji zástavby Nebušic. Jeho svahy vůči oběma údolím jsou poměrně prudké a zalesněné. NZ (areál zámečku Jenerálka) je umístěn více cca 15-20 metrů nad nivou Šáreckého potoka.

Př.

Z geomorfologického hlediska zasahuje dotčený krajinný prostor především do jižní části prostoru geomorfologického okrsku Třebíčská kotlina. Základním rysem je členitost terénu, jež je dána četnými údolními depresiemi s centrálním přímočarým, neckovým prostorem údolí Jihlavy, které je mezi Třebíčí a obcí Vladislav kontrolováno zlomem směru Z–V, charakteristická je pravouhlá síť přítoků Jihlavy (z jižní strany poměrně krátkých), jež tvoří hluboké zářezy, jež je vázána na tektonické prvky masívu (zejména pravostranné přítoky ve směru JZ–SV), hluboká údolí místy s peřejemi; ostrůvky neogenních usazenin. Sníženina se vyznačuje kupovitým povrchem v horninách třebíčsko-meziríčského masívu s četnými tvary zvětrávání a odnosu žuly (ruwary, žokovité balvany, skalní mísy apod.), jižně od města Třebíče moldavité štěrky.

Př.

Území vymezeného DKP se nachází na rozhraní Železných hor (převažující část) a Hornosvratecké vrchoviny. Převážnou část DKP tvoří Sečská vrchovina, pouze jihovýchodní okraj spadá do Devítiskalské vrchoviny. Krajina území má charakter členité pahorkatiny v okrajích až ploché vrchoviny. DKP tvoří pahorkatina s výraznou krajinnou osou v podobě řeky Chrudimky s přítoky, které vytvářejí pestřejší morfologické podmínky. Území DKP je tak výrazně ohraničeno rozvodnicemi povodí. Pouze na severu je pak hranice výrazněji ovlivněna lesními porosty, které pohledovou bariéru. Prostor náleží k typickým partiím Českomoravské vrchoviny vyznačující se chladnějším klimatem.

Ad b) Vodní prvky v krajině

S reliéfem úzce souvisí vodní režim v krajině, který je významným rysem krajinné scény. Popisuje se zastoupení, tvar a rysy vodních prvků, jejich projev, četnost a uspořádání. Zdrojem informací jsou současné mapy (ZTM10, ZTM25 apod.), případně archivní mapy, ze kterých je možné určit dochovanost vodního režimu v krajině, zda se jedná o historické prvky krajiny nebo zda byly v minulosti upraveny/nově zřízeny, či zda některé zanikly. Popíše se jejich tvar, umístění, uspořádání a projev v krajině (ověřeno terénním průzkumem). Užitečným zdrojem jsou i informace Výzkumného ústavu vodohospodářského T.G.Masaryka a jeho informační systém. Vodní prvky se uvádějí vždy konkretizované (pojmenované), popíše se fyzická přítomnost a charakter. U vodních toků je uváděn vždy i charakter údolí a nivy.

Př.

Hydrologicky patří DKP do dílčího povodí Zákolanského potoka nad Buštěhradským potokem. Protéká jím pouze jediná vodoteč bezejmenného přítoku Zákolanského potoka, trasa toku vede ze středu obce severozápadně a ústí do Okošského rybníka. V současnosti má koryto v k. ú. Lichoceves upravený lichoběžníkový tvar, ve směrovém vedení převládá přímkový charakter. Přírodní charakter má tok v části trasy pod železniční trať v k. ú. Okoř až k ústí do Okošského rybníka na území Přírodního parku Okolí Okoře a Budče. V DKP se nachází návesní rybník v centru obce a severně od návsi průtočná nádrž na Okošském rybníku.

Př.

Široká údolní niva řeky se rozkládá ve východní části PDoKP. Krajina je pohledově uzavřená, převážně souvisle zalesněná, vyjma zastavěných částí v údolí řeky a podél komunikací. Ačkoliv okolní horské hřbety dosahují výškových rozdílů 300 – 600 m (Královský hvozď), nadmořská výška PDoKP se pohybuje v rozmezí od 575 m.n.m v údolí toku řeky až po cca 750 m.n.m na zalesněných okolních svazích. Úhlava pramení několik kilometrů jihovýchodně od PDoKP pod vrchem Habr v cca 1120 m.n.m. (Panciřský hřbet), protéká obcí Hamry a pokračuje severně k vodní nádrži Nýrsko. V centru obce Hamry se do řeky napojuje levostranný přítok – Bílý potok, jeho přítokem je pak Ostrý potok, další v PDoKP zřejmě přítoky jsou bezejmenné.

Př.

Pro modelování prostoru města má zásadní význam tok Volyňky, která pramení na východním svahu Světlé hory na Šumavě, a jejích přítoků, v prostoru Vimperka zejména Křesanovského a Pravětinského potoka, ale i řady drobných bezejmenných vodotečí, které však modelují boční údolí a mezivodní ploché hřbety, jež dávají krajině zvlněný a terénně bohatý charakter.

Př.

Vodní prvky jsou tvořeny prameny, malými i velkými potoky, malými i ojedinělými středně velkými rybníky a několika jezírky v lomech. Na krajinném rázu se vodní prvky podílejí málo. Prameniště zanikla, zničena trubkovou drenáží. Na západním okraji obce Ostrov u Čelákovice se nachází minerální železitý pramen, v 19. století u něj byly i malé lázně. Drobných potoků je poměrně málo. Je to dáno jednak značnou suchostí území, jednak mnohé drobné toky byly i v několikakilometrových úsecích zatrubněny. Zbývající drobné potoky jsou regulovány a tvoří zaplevelené příkopy v polích. Pouze v ojedinělých úsecích, kde tyto toky protékají lesíky nebo parky, je jejich stav přirozenější nebo alespoň vzhlednější (Libeznický potok v parku u Měšic, několik úseků v údolíčku Vínovského potoka včetně Vínovského parku). Větších potoků je málo a zpravidla přitékají z výše položených oblastí na jihu (Výmola pod Úvaly, Šembera, Jalový potok a Bylanka u Českého Brodu, dolní tok Vínovského potoka). I tyto toky jsou asi z 90% regulovány a napřiměny. Tím, že zpravidla protékají v hůře přístupných mělkých údolících, přece jen byly přeměněny méně a ze značné části jsou doprovázeny porosty dřevin. Kvalita vody je však nevalné úrovně a rozhodně nelákají k rekreačnímu pobytu. Rybníků a nádrží je v oblasti málo, jsou však zpravidla koncentrovány do několika míst. Několik malých rybníků je v povodí Mratinského potoka u obcí Měšice, Mratín, Sluhy; nachází se zde i středně velký Měšický rybník s délkou cca 350 m a šířkou až 150 m. Leží na okraji lesa a patří k nejhezčím v oblasti. Největší koncentrace rybníků a nádrží je v okolí Českého Brodu, kde se nachází i největší rybník oblasti – Podviňák s délkou cca 800 m a šířkou až 150 m. V polní krajině, zpravidla v blízkosti obcí v místech bývalých mlýnů, jsou ojedinělé nádrží. Zpestřují sice suchou monotónní krajinu, ale jejich estetická hodnota je relativně malá. Nachází se zde také několik nádrží vybudovaných jako kaliště cukrovarů (Český Brod, Čakovice). Výčet vodních ploch doplňují ojedinělá malá jezírka v lomech (Chrástnice, Čenkov). V případě zachování čistoty

prostředí se mohou stát vzácnými centry pro existenci obojživelníků i mokřadních rostlin. Bohužel, mnohé opuštěné lomy sloužily a slouží jako skládky odpadů.

Př.

Těžištěm prostoru je široká niva Vltavy, která je osou a konstitutivním prvkem území, zaujímá většinu Stromovky, Císařský (Trojský) ostrov a široký pás vltavské nivy na pravém břehu od Trojského mostu po Podhoří. Řeka zde v minulosti vytvořila řadu vedlejších ramen, ostrovů, dnes z velké části tvarově změněných a částečně zrušených, a typický reliéf, který je spolu s vodním tokem zásadním znakem prostoru. Reliéf širší hlinité nivy je rovinný se středpleistocenními a mladopleistocenními říčními terasami a údolními nivami Vltavy a přítoků. V detailu je členěn velmi plochými, a tudíž málo zřetelnými elevacemi břehových valů a zbytky teras, přičemž nejnapadnější útvary jsou dnes antropogenního původu (hráze, násypy, úpravy břehů). Zahloubení Vltavy a jejích levostranných a pravostranných přítoků do třetihorní plošiny během vývoje ve čtvrtohorách vytvořilo dnešní reliéf, kdy je původní rovinatá krajina rozbrázděna hlubokým údolím Vltavy a stejně hlubokými kaňonovitými zářezy potoků (Šárecké údolí, Černá rokle ad.). Výškový rozdíl je místy až dramatický, relativní výškový rozdíl dosahuje často více než 100 m a lze dokonce hovořit o „ponořených horách“. Svahy na levém břehu jsou místy výrazné, prudké, často skalnaté (Baba, Podbabské skály), zatímco levý (trojský) břeh je povlnový a postupně stoupá k výraznější hraně, skalnímu ostrohu zoologické zahrady (skály v zoologické zahradě), která k východu pokračuje přes vinici svaté Kláry směrem k Šutce, za nevýrazným plochým sedlem pak terén stoupá směrem k vrcholu Palírka (267 m n. m.) a zřetelné terénní hraně bohnické terasy, které k východu mírně stoupá až k Velké skále (314 m n. m.). Nejnižším bodem Trojské kotliny je břeh Vltavy v Podhoří v nadmořské výšce 176 m n. m., nejvyšším bulžňákovým kamýk Vysoká Skála s kótou 314 m n. m. V současné době je tok Vltavy napřímen, v minulosti však řeka tvořila v Trojské kotlině volné meandry, jejichž zbytkem je dodnes Malá říčka na okraji Stromovky.

Př.

Pro formování DKP byl a je stěžejní tok Šáreckého potoka (na horním toku do Džbánu nazývaný Litovický potok), vytvářející místy nivu s nivními loukami. Ze Džbánu vytéká Šárecký potok do údolí Divoké Šárky (kolem koupaliště Divčí skok), dále teče údolím Tiché Šárky přes Jenerálku a Šáreckým údolím přes Dolní Šárku a Podbabu. Do Vltavy ústí pod viaduktem. Šárecký potok má řadu drobných přítoků (Sobínský potok, Zličínský potok, Řepský potok, potok Světluška, potok Zlodějka, Krůtecký potok, přítok SAP7P, Nebušický potok, přítok SAP6P, Lysolajský potok – Housle). Je značně znečištěn, neboť výše proti proudu protéká rozsáhlou zástavbou a intenzivně obhospodařovanou zemědělskou oblastí. Na znečištění se podílí i blízké letiště. Voda z Litovicko-Šáreckého potoka byla využívána nejen k pohonu vodních mlýnů, ale i k zásobování Pražského hradu užitkovou vodou. Historický systém zásobování je datován do doby panování Rudolfa II. Užitková voda byla tehdy přiváděna ze sedmi rybníků v Litovicích, Břevch, Chýni a Zličíně. V údolí se nachází řada pramenů, v okolí NZ jsou to prameny Kuliška a Jenerálka.

Př.

Posuzované území náleží z hlediska hydrologického do povodí Labe, úmoří Severního moře. Hlavním tokem, který tvoří nejvýznamnější osu území, je řeka Labe. Zprava se do Labe v Děčíně vlévá řeka Ploučnice, zleva Labe přijímá vody několika menších potoků (Jílovský, Chrochvický, Bělský, Ostružník).

Nejvýraznější krajinnotvorným prvkem v DKP je řeka Labe, která vytvořila výraznou krajinnou osu. V úzké labské nivě, která má místy charakter kaňonu, vedou dopravní tahy a je rozložena zástavba. V mírném meandru Labe při pravobřežním soutoku s Ploučnicí se vytvořila širší niva tvořící DKP. Zleva se zde do Labe vlévá Jílovský potok, Chrochvický potok, Ostružník a Bělský potok.

Př.

Pro tok Chrudimky je typické přírodní utváření nivy i samotného toku. Typické jsou soustavy rybníků (Trhovokamenicko, Ratajsko, Na Drahtinkách) a zatopené lomy po ukončené těžbě kamene (Trhovokamenicko a Srnsko). Potoky v zemědělské krajině mají zpravidla upravená koryta, ale bez opevnění. V lesích jsou potoční koryta zpravidla přirozená.

Ad c) Vegetační prvky krajiny

Přírodní charakteristiku určuje i zastoupení vegetačních prvků v krajině. Popis charakteru vegetačních prvků je neopominutelnou součástí popisu přírodní charakteristiky krajinného rázu. Jedná se zejména o lesní porosty, travní porosty, keřové porosty, dřeviny, remízky, aleje, stromofadí, doprovodná vegetace podél vodních toků a ploch apod. Zdrojem informací jsou zejména aktuální, ale i archivní mapy a vlastní terénní průzkum. Sleduje se jednak jejich přítomnost, jednak jejich dochovanost, četnost, poloha, kvalita a projev v krajinné scéně. Zároveň je důležité popsat jejich skladbu a funkci. V odůvodněných případech lze uvést druhovou skladbu vegetace, zejména, pokud se jedná o charakteristický rys krajiny.

Př.

Na rozdíl od svého okolí je řešené území současně využíváno jen z velmi malé části k intenzivní rostlinné zemědělské výrobě. Majoritní podíl ploch zde tvoří hlavně luční porosty doprovázené vzrostlými lesy nalézajícími se v blízkosti místních vrchů. Méně je zde zastoupena forma ostrůvkovitá a liniová zeleně rozdělující celkově rozlehlé pastviny. Liniová vegetace se tak objevuje pouze jako doprovod účelových komunikací nebo jako přechod z plošné zeleně. Ačkoli je však území poměrně stabilní a přírodě blízké, současné lesní porosty jsou značně poznamenány lidskou činností. Namísto původní vegetace tak zde převládají hlavně borové lesy s příměsí smrku a jen v malé části porostů jsou doplňovány původní druhovou skladbou.

Př.

Rozptýlená zeleň v celcích zemědělské půdy se téměř nevyskytuje, významnější doprovodná liniová zeleň je zřetelná podél železniční trati a pak v trase komunikace (alej javorů jasanolistých a akátů, alej ovocných stromů hrušní, slivoní a dalších dřevin). Podél komunikace vedoucí na Velké Přílepy a Statenice, v porovnání s archivními mapami, zeleň většinou zanikla. Plošná zeleň se dochovala pouze v podélném hřbitku na východě obce, dále pak ve svahu nad bezejmenným přítokem Zákolanského potoka, částečně v dolní části trasy toku (vrby, olše lepkavá, bez černý apod.). V území převažují javory jasanolisté, jasaný ztepilý, z

ovocných dřevin hrušeň obecná, jablono domáci, třešeň ptačí. Západní okraj lemují dubohabrové a vrbové porosty zaříznutého údolí Zákolanského potoka.

Př.

Z původní vegetace se zachovaly především floristicky bohaté skalní stepi na těžce přístupných skalách v Podhoří, na Babě a Podbabských skalách, méně na Jabloňce. V poměrně nedávné minulosti byla Trojská kotlina z velké části odlesněna, na svazích se rozkládaly vinohrady, ovocné sady i pastviny na nejméně úrodných místech. Zvláštní úlohu hrály zahrady při jednotlivých usedlostech, zámecký park při Trojském zámku, a především známý park Stromovka, původně Královská obora. Vltavu místy lemovaly útržky někdejších luhů. V současné době jsou sady a vinohrady na stráních většinou opuštěné a zarostlé nízkým lesem nebo křovinami, na četných místech pak uměle zalesněné, v minulosti často nevhodnými dřevinami, např. akátem. V posledních desetiletích místy vznikly podél řeky menší druhotné luhy (za ZOO, na Trojském ostrově). Lokálně se objevují cenné suchomilné porosty.

Př.

Rozsáhlé lesnaté porosty, které jsou součástí Evropsky významné lokality Šumava jsou převážně porosty podmáčených smrčín, acidofilních bučin (převážně porosty smrkové s příměsí borovice, jedle, buku, javoru. Lesy ochranné se vyskytují ve svahu nad řešeným územím a dále v prudkých svazích východně od řeky Úhlavy v části pod železnicí.

Na okraje lesního masivu navazují plochy luk a zahrad s roztroušenou zástavbou podél komunikací a v nivě řeky. Orné půdy bylo v území vždy málo. Plochy luk běžně prostupují porosty a nálety olší a jasanů (vč. několika chráněných lokalit jasanovo-olšových luhů), břízy, topolu, mokřadních vrb na vlhkých stanovištích. Dále jsou patrné shluky či solitéry smrku, buku, javory podél komunikací. Na několika lokalitách DKP se vyskytují cenné biotopy horských smilkových trávníků, na jižním okraji DKP je zmapována lokalita nevápnitého mechového slatiniště.

Př.

Krajina Vimperka je především lesozemědělská, s navazujícími plochami převážně lesní krajiny ve vyšších polohách. Lesy jsou převážně jehličnaté, jen lokálně smíšené, v zemědělských plochách převažují louky a pastviny, orné půdy je v okolí města minimum. Mimo zastavěné území města s vlastní sídelní zelení vyniká množství nelesní krajinné zeleně vč. výrazných fragmentů původního členění historické plužiny.

Př.

Prostor údolí řeky Jihlavy ve východní části města při Brněnské a Sportovní, které má charakter „parkové“, avšak neupravené krajiny s břehovými porosty, nahodilou krajinnou zelení reprezentovanou především náletovými dřevinami na neupravených plochách, území má rekreační funkci, je zde sportoviště a slouží jako vstupní prostor do Lorenzových sadů

Prostor je středně zalesněný v okolí města jižními směry, převládá zde orná půda scelená do rozsáhlých pravidelných bloků a kulturní louky. Prostor je v jižní části zalesněn až středně, spíše méně borovými a smrkovými porosty s dubem. Místy lze nalézt zbytky lad s teplomilnou vegetací.

Př.

Pro krajinný ráz v DKP je nejvýraznější lesní vegetace labských svahů a zalesněné horizonty a výrazné terénní dominanty, částečně i městská zeleň. V nezastavěných polohách nivy a v některých partiích nad labským údolím jsou směsice polí, luk a trvalých travních porostů tvořící přechod k okraji souvislých lesních porostů ve svazích. Výrazné jsou břehové porosty na pravém břehu Labe.

Přítomnost cenných poloh vyšších systémů ÚSES provázejících na území CHKO České středohoří koridor Labe se projevují ve výraznosti krajinného rámce DKP.

Ad d) Specifické přírodní jevy v krajině

Některé části krajiny se vyznačují specifickým charakterem, vlastností, zvláštností v krajině. Takovým specifickým jevem může být zajímavý tvar reliéfu (horizont, údolí, svahy, dominanty), skalní útvar nebo výrazně v krajině se projevující půdy, dále např. výrazně přírodě blízké lokality, mokřady, specifické nebo cenné prvky vegetačního krytu (projevující se v krajinné scéně). Zdrojem informací jsou informační systémy Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Národního geoportálu INSPIRE, České geologické služby apod, unikátní a význačné typy reliéfu lze identifikovat z Typologie české krajiny¹⁷, Tyto formy je vhodné popsat, tvoří často součást charakteru území, zapamatovatelný, orientační znak území.

Př.

Jihozápadní vnější hranici DKP tvoří Vysokokamenský hřbet, který tvoří významný terénní horizont.

Na několika lokalitách DKP se vyskytují cenné biotopy horských smilkových trávníků, na jižním okraji DKP je zmapována lokalita nevápnitého mechového slatiniště.

Svatý kopeček (362 m n. m.) jihovýchodně od Mikulova je bradlo tvaru stupňovitého hřbetu protaženého v severovýchodně-jihozápadním směru se zbytky zarovnaného povrchu na vrcholu a s izolovanými skalami a drobnými krasovými útvary na svazích.

Př.

¹⁷ LÖW, Jiří, 2005. Typologie české krajiny. Brno.

Cenné porosty travnatých stepí se nachází také v okolí usedlostí Sklenářka a Hrachovka, které tvoří výslunné stepní svahy vedoucí až po hranu náhorní plošiny bohnického sídliště (VKP Stepní trávníky a lesostep nad Sklenářkou).

Př. Cennost lesních porostů dokládá i fakt, že se zde vyskytuje řada uznaných porostů pro sběr reprodukčního materiálu dřevin a ve svahu nad řešeným územím – v ochranném pásmu PR Královský hvozď i genová základna pro jedlí, buk a smrk.

Př.

Nejbližší NZ se nachází PP Jenerálka s vyhlášeným ochranným pásmem (kód 142, vyhlášena 29.06.1968). Předmětem ochrany je zde skalní suk nad Kruteckým potokem, pravostranným přítokem Šáreckého potoka, jako význačný geologický a krajinný prvek s výskytem chráněných druhů rostlin. Jedná se o „školní příklad“ rozdílné vegetace v závislosti na orientaci a sklonu svahů. Na jižním svahu se nachází společenstva drolní s chmerkem vytrvalým a kostřavové trávníky, na severním svahu lemová společenstva s kakostem krvavým a černýšová dubohabřina, na strmém západním čele skály štěrbínová vegetace se sleziníky a skalníkem celokrajným. Rostou zde vzácné křivatec český a luční, chrpa chlumní, třemdava bílá, skalník obecný ap.

INDIKÁTORY ZVÝŠENÉ PŘÍRODNÍ HODNOTY

Přítomnost přírodních hodnot v dotčeném krajinném prostoru je též zpravidla indikována přítomností přírodních cenností, chráněných zákonem. Seznam těchto území se uvádí zpravidla tabelární formou s určením přítomnosti, názvu a popisem (pokud je indikátor přítomen) s uvedením předmětu ochrany a projevu území v krajině (v DKP). Uvádí se seznam všech indikátorů stanovených metodikou. Tabulka nemá předepsanou jednotnou formu.

Z těchto indikátorů pak mohou být v další fázi identifikovány znaky a hodnoty přírodní charakteristiky. Samotným znakem pak není chráněné území (např. přírodní památka), ale předmět ochrany, který se určitým způsobem projevuje v krajině. Znakem tedy nemůže být např. chráněný druh rostliny nebo hnízdiště chřástala malého. Znakem je projev daného území, pokud tvoří (specifickou) součást obrazu krajiny. Některé indikátory se projevují v krajině jako specifický jev přírodní charakteristiky.

Pokud je indikátor přítomen v DKP, označí se značkou přítomnosti (podoba značky je na zpracovateli) a odůvodní se výskyt – název, kde se nachází v DKP, předmět ochrany, případně jak výrazně (pokud vůbec) se projevuje v krajinné scéně. Každý přítomný indikátor by měl být popsán.

Př.		přítomnost indikátoru v řešeném území:
Indikátory zvýšené přírodní hodnoty		X přítomen v DKP (X) přítomen v širším kontextu - nepřítomen
1	Přítomnost NPR či NPP (vč. jejich OP)	-
2	Přítomnost PR či PP (vč. jejich OP)	(X)
3	Přítomnost velkoplošného ZCHÚ (NP vč. jeho OP, CHKO)	-
4	Přítomnost přírodního parku dle §12	X
5	Přítomnost území Natura 2000 (EVL či PO)	(X)
6	Přítomnost funkčních skladebných ÚSES	X
7	Přítomnost VKP (ze zákona i registrovaných)	X
8	Přírodní památky světového dědictví UNESCO	-
9	Přítomnost dalších území chráněných ZOPK (SCHÚ, pam. strom, biotopy ad.)	(X)
Odůvodnění:		
ad 2: PP Zákolanský potok – viz pozn. 5, předmět ochrany dle ÚSOP: Předmětem ochrany přírodní památky je biotop a populace kriticky ohroženého a evropsky prioritního druhu raka kamenáče (<i>Austropotamobius torrentium</i>) a populace kriticky ohroženého raka říčního (<i>Astacus astacus</i>), a dále přírodní stanoviště 91E0 – Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>), 9170 – Dubohabřiny asociace <i>Galio-Carpinetum</i>, 6410 – Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (<i>Molinion caeruleae</i>) a 6510 – Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (<i>Arrhenantherion</i>, <i>Brachipodion-Centaureion nemoralis</i>).		
ad 4: DKP zasahuje do okraje Přírodního parku Okolí Okoře a Budče, jehož předmětem ochrany je krajinný ráz – charakteristická skladba zemědělských kultur s bohatým zastoupením rozptýlené zeleně, louky, stepní trávníky, potoční údolí se zachovalou pestrou nivou, skalnaté, většinou zalesněné strmé údolní svahy, mírnější svahy s loukami a křovinatými mezemi.		

ad 5: EVL Zákolanský potok (CZ021306) se nachází těsně za hranicí vymezeného DKP. Zákolanský potok byl v minulosti významně poškozený melioračními zásahy a technickými regulacemi. Jeho přírodní úseky se nachází právě ve střední části toku mezi Okoří a Kováry v území navazujícím na DKP. Předmětem ochrany je populace a biotop raka kamenáče, současný stav toku však není dostatečně vyhovující. Koryto Zákolanského potoka je z velké části degradováno technickými úpravami, které byly prováděny v intravilánu obcí i ve volné krajině (zahlučování a napřimování toku). Tomu odpovídá i stav břehových a okolních porostů. Nejhodnotnější jsou fragmenty společenstev lužních lesů, případně dubohabřin, místy se nacházejí zbytky lučních společenstev (často jen pás oddělující pole a vodoteč), případně potok protéká rákosinami či je lemován stromořadím nejčastěji topolů, případně vrb.

ad 6: Pouze z části funkční RBK ÚSES 1136 Ers – Únětický háj procházející severojižně ve východní části DKP (podél hranice obce Lichoceves), jižně od Lichocevsí RBK RK 1136 – RK 1140, za hranicí PDoKP B, v údolí Zákolanského potoka RBK Dolanský háj – Okoř a RBC Okoř.

ad 7: V NZ dotčeném území se nachází návesní rybník v centru obce (dešťový) a malá vodní nádrž se zpevněnými okraji na bezejmenném pravostranném přítoku Zákolanského potoka v DKP; Zákolanský potok a jeho niva se nachází za hranicí DKP.

ad 9: Za hranicí DKP památné stromy: Dub v Noutonicích, Lípa u Michova mlýna

IDENTIFIKACE ZNAKŮ A HODNOT PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKY

Komplexně provedená analýza přírodní charakteristiky a indikátorů zvýšené přírodní hodnoty slouží pro stanovení znaků a hodnot přírodní charakteristiky.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky odrážejí stanovenou charakteristiku, identifikují se ty znaky a hodnoty, které definují, resp. charakterizují krajinu z hlediska přírodních podmínek. Je nutné uvést znaky vyjadřující:

- Charakter reliéfu včetně určení terénních dominant a terénních horizontů
- Charakter vodních toků a jejich údolí, přítomnost a charakter vodních ploch
- zastoupení vegetačních prvků (lesy, mimolesní zeleň) a jejich projev v krajině
- specifické jevy přírodní charakteristiky (specifické tvary reliéfu, skalní útvary, charakteristické pudy, podnebí, specifický vegetační pokryv atd.)

Je nutné při sestavování znaků a hodnot vycházet z provedené charakteristiky a z indikátorů zvýšené přírodní hodnoty. Z těchto popisů se destilují znaky, které tvoří ráz krajiny. Vychází se přitom z měřítka záměru, resp. jeho DKP. V případě, že se jedná o záměr nadmístního významu, a tedy zpravidla i DKP pokrývá rozsáhlé území, identifikují se pouze ty znaky, které se významně projevují v krajině nebo jsou charakteristické/specifické pro dané území (např. není nutné vyjadřovat se ke každé stavbě v DKP, pokud DKP dosahuje velikosti zahrnující více sídel) nebo vyznačovat každý památný strom, pokud se posuzuje území zahrnující několik na sebe navazujících dílčích DKP (např. u záměru liniového charakteru).

Příklady znaků a hodnot přírodní charakteristiky týkající se charakteru reliéfu

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Výrazný členitý reliéf Železnorudské hornatiny s četnými dílčími horizonty hřebenů	Šumavská subprovincie, Šumavská hornatina, Železnorudská hornatina	Zpravidla prvním znakem přírodní charakteristiky je určení reliéfu DKP. Popis uvede tvar reliéfu (členitý, rovinný, ...), zeměpisný název (konkretizace) a jeho projev v krajině (charakter). Pokud je ohraničen významnými terénními vrchy, hřbety, horizonty, uvede se včetně umístění v rámci DKP. Není žádoucí absence zeměpisného názvu (konkretizace obecného pojmu) nebo naopak pouhá identifikace geomorfologického členění území bez specifikace, jakým způsobem se daný reliéf projevuje v krajině. Je vhodné se vyhýbat samostatnému znaku o funkčním využití území – jedná se zejména o znak kulturní charakteristiky. Přírodní charakteristika by měla obsahovat informaci, čím je daná krajina utvářena z hlediska přírodních prvků.
Nevýrazný reliéf mírně ukloněné roviny na okraji Borkovické pánve ohraničený povlnnými svahy Ševětinské vrchoviny na západě a Lišovského prahu na jihu	Rovinatá zemědělská krajina	
	Plochý reliéf	
Úzký nezalesněný Zadní dunajovický hřbet (soustava hřbetů a pahorků)	Přítomnost horizontů	Pokud se v DKP nachází charakteristické terénní tvary, které se významně podílí na charakteru reliéfu, je vhodné je uvést za

severojižního směru) vystupující cca o 70 m nad Dunajovickou sníženinu		obecný popis charakteru reliéfu. Z popisu musí být zřejmé, o jaký tvar se jedná, kde se nachází, jak je výrazný v obrazu krajiny, zda tvoří dominantní postavení nebo pouze doplňuje obraz krajiny. V případě, že se v PDK nachází více charakteristických znaků (stejněho typu i projevu), je možno uvést souhrnně. Je vhodné uvést zeměpisný název znaku, jeho tvar a umístění. Není vhodné uvádět pouze strohé určení bez konkretizace, o jaký znak se jedná a jak se v krajině projevuje.
Výrazný Šibeniční vrch (702 m n. m.) vystupující nad plochou krajinou	Přírodní dominanta	

Příklady znaků a hodnot přírodní charakteristiky týkající se vodních prvků v krajině:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Koryto řeky Úhlavy s přirozenými postranními břehy obklopené hustou doprovodnou vegetací v celé délce toku	Řeka Úhlava	Popis musí obsahovat název vodního prvku a jeho charakter. V případě vodních toků je vhodné uvést, zda se jedná o přirozené koryto nebo regulované, jaký má tvar údolí a doprovodný porost. Pokud se na území nachází více vodních toků, zpravidla se tvoří znak každý vodní tok, který se některými vlastnostmi odlišuje od ostatních (tvarem, významem nebo projevem). Některé drobné přítoky vodních toků mohou mít podobný charakter a lze je v takových případech zahrnout do jednoho znaku. Chybou je neuvést název vodního toku (pokud existuje) nebo uvést pouze název a nevyjádřit znak z hlediska jeho charakteru, projevu v krajině scéně.
Drobné vodoteče v podobě sezónních regulovaných potoků a kanálů, Ponědražský potok vč. doprovodných porostů	Přítoky s vysokou jakostí vody, s výskytem pstruha duhového	Rybníky a jezera jsou vodními plochami, které jsou součástí přírodní charakteristiky (některé vodní soustavy mohou tvořit také znak kulturní charakteristiky). Z hlediska přírodního se uvádí jejich název, tvar, charakter břehů a jejich porostů a výraz v krajině. Pozor na měřítko – jako znak se označují ty vodní plochy, které mají určitý projev a význam v rámci DKP. V případě drobných velikostí DKP je možné identifikovat každou plochu, v případě rozsáhlých DKP (u záměrů nadmístního významu) se popisují pouze ty, které mají odpovídající význam v obrazu krajiny.
Enkláva výrazně ohraničeného údolí Sázava s širokou nivou vytvářející severojižní osu DKP	Přítomnost VKP (vodní tok, niva)	
Rybník Stojčín s litorálními a břehovými porosty	Vodní plochy	Rybníky a jezera jsou vodními plochami, které jsou součástí přírodní charakteristiky (některé vodní soustavy mohou tvořit také znak kulturní charakteristiky). Z hlediska přírodního se uvádí jejich název, tvar, charakter břehů a jejich porostů a výraz v krajině. Pozor na měřítko – jako znak se označují ty vodní plochy, které mají určitý projev a význam v rámci DKP. V případě drobných velikostí DKP je možné identifikovat každou plochu, v případě rozsáhlých DKP (u záměrů nadmístního významu) se popisují pouze ty, které mají odpovídající význam v obrazu krajiny.
Renaturalizované prostory jezer po těžbě šterkopísků s břehovými porosty a čistou vodou s přírodě blízkou formou akumulující funkce vod	Jezero – ÚSES	

Příklady znaků a hodnot přírodní charakteristiky týkající se vegetačních prvků:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Především jehličnaté lesy obklopující DKP na jihu a západě	Přítomnost lesů	Je žádoucí uvádět druh vegetačního krytu (v tomto případě lesy), popis by měl obsahovat také informaci o tvaru, charakteru - struktuře, umístění, velikosti a četnosti, případně i o vzácnosti. Z popisu musí být zřejmé, jak se lesní porost projevuje v obrazu krajiny a jaký má význam v DKP. Chybou je pouhé konstatování, že je přítomen les bez popisu, kde se nachází a jak se v krajině projevuje.
Lesy ochranné v prudkých svazích nad řešeným územím a východně pod trasou železnice	Zastoupení lesů 34 % plochy DKP	
Lesy reprezentované smíšenými listnatými porosty s borovicí, a především smrkovými porosty a místy drobnými selskými lesy zahrnující především vyvýšené polohy a hřbety uspořádané ve směru základní osy území SZ – JV	VKP – les	Liniová zeleň může být podél komunikací, cest, železnice a vodotečí. Některé krajiny jsou charakteristické přítomností fragmentů plužiny. Je možné popsat každou liniovou zeleň zvlášť, pokud má odlišný charakter nebo projev v krajině, případně pro určité typy liniové zeleně stanovit jeden znak. Je vhodné určit charakter takové zeleně, její podobu
Břehové porosty doprovázející kanály, potoky a mrtvá ramena řeky Labe	ÚSES – regionální biokoridor	
Ojedinelá nelesní krajinná zeleň v podobě řídkých doprovodů komunikací, železnice a vodotečí členící bloky orné půdy	Památný strom Lípa srdčitá	

		(stromořadí, alej, břehová, nesourodá zeleň atd.), funkci, vzhled a projev v krajině.
Výrazná sídelní zeleň venkovských sídel na okrajích DKP (zeleň zahrad a veřejných prostranství)	Zastoupení javoru jasanolistého, jasanu ztepilého, hrušně obecné, jabloně domácí, třešně ptačí, místy bez černý, svída krvavá, dřín, líska, hloh	Z hlediska vegetačního krytu je žádoucí uvést i zeleň, která není lesní zelení ani liniovým vegetačním doprovodem, ale významně se projevující v obrazu krajiny. Jedná se o bodovou zeleň, remízky, terasy, sady, sídelní zeleň apod. Popisujeme ty části, které se významně projevují v krajině, tvoří nebo spoluvytváří ráz krajiny. Popis volíme s ohledem na měřítko DKP a měřítko záměru.
Výrazné linie doprovodné zeleně (vč. porostů charakteru lesa) podél vodních toků vč. břehových porostů druhovým složením připomínající charakter luhu	Četná zeleň	

Příklady znaků a hodnot přírodní charakteristiky týkající se specifických přírodních jevů:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Přítomnost nezalesněných enkláv luk ve východní části PDKP s chráněnými lokalitami jasanovo-olšových luhů a dalšími cennými biotopy smilkových trávníků	Přírodní památka Louka pod lesem	V některých krajinách a jejich částech se objevují specifické jevy – svou cenností nebo projevem, které jsou součástí přírodní charakteristiky, tvoří často přírodní hodnotu a specificky se projevují v krajině. Mohou tvořit zapamatovatelný znak krajiny (např. terénní dominanta, specifický tvar reliéfu apod.). Je chybou uvádět např. indikátory zvýšené hodnoty přírodní charakteristiky. Je žádoucí je do znaku zahrnout pouze tehdy, pokud se specificky projevují v krajině scéně.
Porosty podmáčených smrčín (v celém DKP) a acidofilních bučin, vč. uznaných porostů pro sběr reprodukčního materiálu dřevin na zalesněných svazích DKP	bukodubový vegetační stupeň	

KLASIFIKACE ZNAKŮ A HODNOT PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKY

Klasifikace znaků, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DKP) se provádí za účelem stanovení projevu, významu a cennosti každého znaku přírodní charakteristiky. Způsob klasifikace je uveden v samostatné kapitole pro všechny charakteristiky zároveň v kapitole C.5.5.

C.5.3 Kulturní a historická charakteristika a znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky

POPIS KULTURNÍ A HISTORICKÉ CHARAKTERISTIKY

Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel či architektonický výraz jednotlivých staveb (forma, hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily) (kulturní a historická charakteristika KR). Znaky kulturní a historické charakteristiky mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu následujících prvků a jevů: místa kulturně-historického a duchovního významu, stavby a stavební soubory dokládající historický vývoj a využití krajiny, struktura osídlení a urbanistická struktura sídel, obraz sídla, kulturně – historický význam zástavby, zapojení sídla do přírodního rámce. Kulturní a historická charakteristika KR je dána způsoby využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit.

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky jsou zakotveny v charakteru a struktuře staveb a jejich souborů, ve struktuře osídlení, obrazu sídla a jeho zapojení do přírodního rámce a v přítomnosti míst s duchovním významem.

Popis je uveden volnou formou, obsahuje informace z ověřených zdrojů a vlastního průzkumu. Uvedou se pouze základní rysy, není žádoucí přehnaná citace dostupných zdrojů. Ve slovním popisu je nutné se stručně vyjádřit k:

- Historickému vývoji území, který ovlivnil vzhled krajiny
- Charakteru krajinné struktury – členění krajinné struktury, cestní síť, historická krajinná struktura, prostorové uspořádání
- Charakter sídelní struktury – struktura osídlení, poloha sídla/sídel, urbanistická struktura, dochovanost, charakter vzhledu sídla v krajině

- d) Charakter zástavby, popř. veřejných prostranství – přítomnost typického charakteru, půdorysného uspořádání, charakter sídelní zeleně, projev zástavby, veřejných prostranství a sídelní zeleně v krajinné scéně
- e) Specifické jevy a prvky kulturního prostředí krajiny
- f) Přítomnost prvků technické a dopravní infrastruktury a dalších objektů v krajině a případné znehodnocení krajinného rázu

Ad a) Historický vývoj vzhledu krajiny

Pro pochopení krajinné struktury je důležité znát základní historický vývoj území. Ten je zaměřen zejména na fakta ovlivňující charakter krajiny, tedy na původ osídlení území, formování území v jednotlivých historických obdobích, vznik jednotlivých sídel, způsob jejich založení, jejich významných změn, případně na formy záměrných krajinářských úpravách. Popis slouží pro pochopení historických souvislostí částí a prvků v krajině a jejich uspořádání. Popisují se základní informace, není vhodné uvádět kompletní zprávu o všech historických milnících, panovnících atd. Jsou stěžejní zejména informace, které se podílí na obrazu krajiny. Není vhodné uvádět kompletní kroniku území, historické milníky (letopočty), vlastníky a jiné události, které neměly dopad na obraz krajiny.

Pro získání informací je vhodné využít jednak encyklopedie zabývající se urbanistickým vývojem území¹⁸, jednak místní monografie, kroniky apod. Významným zdrojem informací je Atlas krajiny České republiky¹⁹, případně Typologie České krajiny²⁰.

Př.

Postupná kolonizace oblastí probíhala v průběhu 14. až 15. století. Doklady staršího osídlení se nachází západně odtud, ve vyšších zalesněných polohách v Radonickém polesí a Poněšické oboře, kde bylo objeveno raně středověké mohylové pohřebiště z 8. až 9. století. První písemné zmínky o zdejších sídlech jsou doložené ze 14. století (Drahotěšice 1323, Neplachov 1323, Dynín 1341, Ševětín 1352, Lhota 1355, Mazelov 1396). Také navazující krajina Třeboňská se od 15. století začala zásadně proměňovat se vznikem a rozvojem rybníkářství na rozsáhlých rožmberských dominiích, ke kterým území náleželo. Zakládání vesnická sídla se vyznačovala pravidelnou dispozicí s prostornou návsi obklopenou původně převážně roubenou zástavbou. Vesnice s původními roubenými staveními (dochovaná sýpka v Drahotěšicích) byly od třicátých let 19. století do jeho konce radikálně proměněny novou zděnou architekturou, pro kterou se vžil ne zcela přesný název „selské nebo lidové baroko“.

Př.

Ačkoliv typologicky patří DKP k novověké sídelní krajině hercynského okruhu, nějaká forma osídlení zdejšího území je doložena již v pozdním středověku. Územím vedla staro-bylá Úhlavská stezka (Bavorská), jedna z tras spojujících plzeňskou kotlinu s Podunajím. Území Hamrů patřilo tzv. Královskému Hvozdu (Künischer Waldhwozd), což bylo historicky svěbytné pohraniční území při česko-bavorské hranici. Ač bývají počátky Královského Hvozdu tradicí kladeny již do roku 1040 a první písemné zmínky pocházejí z druhé poloviny 13. století, kdy bylo území definitivně připojeno k českému království, větší kolonizační vlnou prošlo až v 16. století. Území bylo rozděleno mezi osm (později devět) samostatných správních celků tzv. rycht, mezi kterými byla i rychta Hamry (Hammern). Každý větší „svobodný dvorec“ (Freihof) představoval malý panský statek uprostřed svých pozemků s panským domem. Větší usedlosti byly doplňovány menšími chalupami, v nichž žili lidé pracující pro daný dvorec, stodolami, kůlnami či kaplemi. U dvorců nebyly výjimkou pily či mlýny, které ovšem musely být situovány do blízkosti vydatnějších vodních toků. Dvorce bývaly vzhledem k terénu a způsobu hospodaření volně rozložené v krajině, pouze v případě zasažení vrchnosti do rozvržení parcel nebo v případě výstavby kostela vznikalo jisté koncentrované osídlení (část Hamrů kolem kostela).

Př.

Řešené území leží ve starobylé sídelní krajině Hercynika. Prazemědělské území, které bylo trvale obýváno a zemědělsky obděláváno už od mladší doby kamenné, patří k nejbohatším archeologickým nálezitím v Čechách. Archeologická kultura konečné fáze středního eneolitu, řivnáčská, byla pojmenovaná podle nedaleké lokality Řivnáč u Roztok. Úrodná mírně zvlněná krajina s výhodnými podmínkami pro život byla tradiční zemědělskou oblastí s řadou vesnických sídel, jejichž původ je písemně doložen již od středověku, ovšem osídlení jejich katastrů je mnohem starší, často prehistorické. Jednalo se vesměs o menší návěsní vsi různého typu. První písemná zmínka o obci Lichoceves pochází z roku 1088. Pro období raného středověku je v této oblasti typické, že zdejší majetky vlastnily zejména církevní instituce sídlící v Praze. Důležitým aktérem v území byli od 16. do 18. století též tuchoměřští jezuité. Jinak se však držení zdejších majetků i hranice jednotlivých panství

¹⁸ Např. KUČA, Karel, 2011. Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri.

¹⁹ HRNČIAROVÁ ET AL., Tatiana, 2009. Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví. ISBN 9788085116595.

²⁰ LÖW, Jiří, 2005. Typologie české krajiny. Brno.

poměrně často proměňovaly, nevzniklo zde jedno velké panství dlouhodobě spjaté s bohatým šlechtickým rodem, jak tomu bylo v jiných částech Čech. To se projevuje i v památkovém fondu, kde jsou spíš časté menší feudální sídla, než velkolepé zámecké areály. Až do konce 19. století bylo celé severozápadní okolí Prahy osídleno selským lidem a řemeslníky, jejichž práce byla těsně spjata se zemědělskou výrobou. Na Zákolanský potok bylo vázáno velké množství mlýnů, z nichž se několik dochovalo dodnes. V roce 1873 byl zahájen provoz na železniční trati Hostivice–Podlešín. Ve 20. století lze pozorovat postupný úbytek počtu obyvatel, ovšem v posledních letech dochází k jeho stabilizaci a v obcích ležících v sousedství Prahy je naopak patrný přírůstek počtu obyvatel. V roce 1997 byl na části území vyhlášen přírodní park Okolí Okoře, rozšířený v roce 2011 (Okolí Okoře a Budče).

Př.

Posuzovaná lokalita patří do starobylé kulturní oblasti, která byla odedávna ovlivněna řekou Labem. Kaňonovitým údolím podél Labe procházely významné dálkové cesty. Labským údolím se však do Čech hrnuly i nepřátelské armády. Samo Labe se záhy stalo důležitou dopravní tepnou. Dalším významným motivem ovlivňujícím historii území byl vznik Děčína, politického, hospodářského, správního a kulturního centra oblasti. Děčínská aglomerace vznikla v široké úrodné kotlině při ústí dvou bočních údolí, Ploučnice a Jílovského potoka, v místě, které tvoří logické těžiště okolní krajiny. Význam Děčína tkví jednak v pohraniční poloze (často místem bojů a nepokojů) a jednak v kontrole labské vodní cesty (clo). Nemaý vliv má i blízkost hranice se Saskem (česko-saská hranice se vytváří v dnešní poloze kolem roku 1451), vzájemné kulturní vlivy a spolužití českého a německého živlu. Vždyť na začátku 20. století je řada obcí v oblasti ryze německá a v ostatních tvoří Češi jen menšinu. V neobyčejně dramaticky utvářené krajině se zformovala působivá sídelní struktura s mnoha hodnotnými objekty a soubory, s tradiční lidovou architekturou a svěbytným vývojem.

Př.

Z historického hlediska prostor náleží k poměrně rozsáhlému území s dlouhou historií. Dle archeologických nálezů byl celý prostor úvalu obýván již od pravěku a snad jen s krátkými přestávkami dodnes. Osídlení v pravěku bylo „velmi“ husté, od středověku (počátek období ničivých povodní a intenzivního ukládání povodňových hlín) je zredukované pouze na okraje inundačních pásem. Rozvoj zemědělství v krajině vedl v historii ke kácení lesních porostů a mnohdy i k zásahům do reliéfu krajiny, např. budovaná opevnění, úpravy břehů tehdejší Dyje apod. Velkým zásahem prošla oblast Pasohlávek v konci II. světové války, kdy byla až na několik staveb (kostel, fara, škola a pár zemědělských usedlostí) prakticky zničena. Z novodobé historie pak plány na vybudování vodních nádrží s retencí vody (počáteční úvahy jsou z dob přelomu 19. a 20. století), jsou rovněž zásahem člověka vedeného snahou o zamezení častých povodní v dané lokalitě. Vybudování vodního díla Nové Mlýny I., II. a III., realizovaného vč. projekce od 60. po 80. léta minulého století, je bezesporu velkým a doposud značně diskutovaným zásahem do krajiny vč. změny obhospodařování zemědělské půdy směrem k velkovýrobě. Přineslo to bohužel i zničení značné části lužních lesů a zánik městyse Mušov a další.

Ad b) Charakter krajinné struktury

Z analýzy historického vývoje lze vysledovat přítomnost znaků historické krajinné struktury. Charakter krajinné struktury je významný pro určení měřítka a vztahů v krajině. Každá kulturní charakteristika by měla obsahovat vyjádření se ke skladbě krajinné struktury, převažujícímu funkčnímu využití a krajinné mozaice. Popisuje se skladba krajinných prvků, jejich vzájemné vztahy, způsob obhospodařování, dochovanost krajinné mozaiky, cestní síť a prostorového uspořádání území. Přínosným podkladem jsou zejména archivní mapy (např. druhé a třetí vojenské mapování, archivní ortofoto, stabilní katastr apod.), které se porovnávají se současnými mapovými podklady. Je možné i využít dostupné metodiky vydané Národním památkovým ústavem (např. Metodika identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami²¹, Typologie historické kulturní krajiny České republiky²²).

Př.

Jedná se o přehlednou rovinatou zemědělskou krajinu se středně velkými bloky zemědělských půd, vinicemi a ovocnými sady a menším zastoupením lesních porostů lužních lesů a menšími rybníčními soustavami. Krajinu doplňují urbanizovaná území sídel Nová Ves a Pasohlávky a drobné sídelní útvary Velký Dvůr, zámek Leopoldsdruhe, Mariánský Dvůr, Vilémov a Hornoleský Dvůr. Charakteristickým prvkem území je už na mapách I. vojenského mapování krajinná struktura, které ve východní části dominují plochy rybníků, které na mapách II. vojenského mapování zanikly a místo nich je naznačena geometrická cest vytvářející průseky lesů a luk. Historická cestní síť zůstala v území částečně zachována. V území zanikly některé polní cesty členící v minulosti zemědělské pozemky, ale důležité cesty obsluhující sídla zůstaly zachovány. Významnými prvky historické krajinné struktury jsou částečně dochované lesní plochy a stopy historických lesních průseků v severovýchodní a východní

²¹ KUČA, Karel, Jiří KUPKA, Simona VONDRÁČKOVÁ a Ivan VOREL, 2022. Metodika identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami. Praha. Dostupné také z: file:///C:/Users/simon/Downloads/nmets_pruvodni_zprava.pdf

²² EHRlich ET AL, Marek, 2020. Typologie historické kulturní krajiny České republiky [online]. Národní památkový ústav [cit. 2024-05-11]. ISBN 978-80-85033-95-3. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/e-shop/78178-typologie-historicke-kulturni-krajiny-ceske-republiky>

části DKP, historická cestní síť a zejména Mlýnský náhon, který hraje svou roli v krajině už od 15–16. století, kdy byl vystavěn, aby napájel pohořelickou rybníční soustavu.

Krajina v okolí Domašína vykazuje velké množství stop a struktur původního členění krajiny. V okolí vsi se dodnes zachovala maloplošná struktura členění původní zemědělské plužiny vč. cestní sítě a rozložení hlavních funkčních ploch.

Př.

V rámci oblasti krajinného Je to též míra urbanizace území a charakter využití jednotlivých ploch. Na leteckém snímku je vidět, že koridor Labe je mezi Rozbělesy na levém břehu a Křešicemi na pravém břehu sevřeno v převážně kompaktně zastavěných plochách, na levém břehu oddělených od lesnatých svahů nejenom průmyslovými a skladovými plochami, ale také plochou rozsáhlého železničního uzlu. Je zřetelně vidět, že úsek Labe, ve kterém je situována navrhovaná stavba představuje vysoce urbanizované území s velkými úseky nepřístupných břehů řeky.

Př.

Prostor je omezen z východní části lesními porosty, ze západní části zemědělskou krajinou luk a polí, do níž vstupují nahodile urbanizované prostory Oldřichovic s rozvolněnou a rozptýlenou zástavbou, jež je místy formována v kobercovém uspořádání, patrné jsou však i historické formace charakteristické pro valašskou kolonizaci území.

Prostor Tyry je součástí širšího krajinného rámce, jenž tvoří krajinářsky poměrně cenné území s neobyčejnou strukturou krajiny rozčleněnou sítí drobných vodotečí – levobřežních přítoků Olše se segmenty zemědělské krajiny s rozptýlenou zástavbou a s lesními komplexy mezi Podgruněm a Karpentnou. Celé území je z jihu zřetelně vymezeno svahy Beskyd s dominantami zalesněných vrchů Velký Kozinec a Malý Javorový. Navazující zvadající se okraje Beskyd jsou částečně odlesněny s charakteristickými pasekami a typickou rozptýlenou zástavbou z období valašské kolonizace. Ze severu je území zřetelně omezeno souvisle urbanizovaným územím Třince a navazujících sídel položených podél osy řeky Olše.

Př.

Charakter agrární krajiny je v prostoru dodnes dochován. Převládají velká pole, členěná cestami, z nichž většina za chováva své původní trasy.

Př.

Současná kulturní krajina je utvářena především velkoplošnými bloky orné, jež je místy doplněna vinicemi ve svazích okolních kopců (Kraví hora, Hradisko. Syslík). Na severní straně Mušovské nádrže byl vybudován rekreační areál ATC Merkur Pasohlávky. Nad ním se zdvihá vrch Hradisko. Na opačné hoře pak vrchy Kraví hora a Syslík s charakteristickými vinicemi.

Ad c) Charakter sídelní struktury, urbanistické struktury

Součástí kulturní a historické charakteristiky je i vyjádření se k sídelní struktuře území a urbanistické struktuře sídla/sídel přítomných v DKP. Sídelní struktura je soustava jednotlivých sídel a jejich vzájemných vazeb. Česká republika je specifická svou sídelní strukturou, která se v jednotlivých regionech vyznačuje charakteristickými rysy a je důležitým znakem krajinného rázu. V charakteristice je vhodné zmínit, jaká je sídelní struktura řešeného DKP. Zároveň je nutné popsat urbanistickou strukturu sídla (nebo sídel, pokud je jich v DKP více). Ta je dána vzájemným uspořádáním zástavby (staveb, souborů staveb) a veřejných prostranství. Sleduje se její současný stav, ale zároveň i její původní uspořádání, stav dochovanosti původní struktury a projev v krajině – jak je sídlo zasazené v krajině, jak se projevuje historické jádro, případně další části sídla v krajině. Pro určení dochovanosti jsou významnými zdroji Atlas krajiny České republiky²³, kde je mapa půdorysných typů sídel celé ČR včetně zachycení průběhu kolonizace. Vhodným zdrojem i Národní geoportál INSPIRE, kde je mapa Typologie české krajiny dle osídlení. Nedílnou součástí poznání urbanistické struktury osídlení a celkové sídelní struktury je analýza dostupných archivních mapových děl²⁴ s porovnáním současného stavu.

Př.

Měděnec si dodnes zachovává, byť prořídlou a pozměněnou, zástavbu ve struktuře pravidelně založeného sídla. Podobně lze na základě porovnání současného stavu se starými mapami oblasti z první poloviny 19. století identifikovat další dochované krajinné struktury vč. tras cest a silnic, železnice, pozůstatků exploatace krajiny, drobné sakrální architektury a vůbec celkového rozložení funkčních ploch. Podobně se dochovaly i další osady Měděnce – Kamenné, Dolní a Horní Halže, Mýtinka. I zde vidíme dochovanou nepravdělnou rozptýlenou strukturu zástavby a řadu dochovaných krajinných struktur (historicky vzniklý charakter zapojení sídla do krajinného rámce). Naproti tomu dolní část vesnice Kotlina zanikla kvůli

²³ HRNČIAROVÁ ET AL., Tatiana, 2009. Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví. ISBN 9788085116595.

²⁴ Např. Archivní mapy [online], 2018. Ústřední archiv zeměměřictví a katastru [cit. 2018-03-02]. Dostupné z: <http://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html> nebo Mapire: The historical Map Portal [online], 2014. Víenna: Österreichisches Staatsarchiv [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://mapire.eu/en/>

ochrannému pásmu vodního díla Přísečnice. V horní části zůstala kaple sv. Anny a pár domů. Kotlina se stala hlavně rekreační oblastí, k roku 1991 je zde uváděno 42 rekreačních objektů.

Sama ves Domašín se dochovala v rozsahu a přibližné struktuře doložené starými mapami z první poloviny 19. století. Totéž platí i v případě Loučova. Kde kromě 14 domů je většina zástavby využívána především k rekreaci. Velmi zajímavá maplošná struktura krajiny s četnými pozůstatky její exploatace se dochovala i v okolí vsi Petlery, jejíž vzhled ovlivnila demolice kostela sv. Josefa v 50. letech 20. století. Naproti tomu osada Podmílesy zcela zanikla v roce 1967 vysídlením. Přesto je dosud v krajině v okolí bývalé vsi dochována v porostech struktura vsi v podobě vegetačních pásů na místech zaniklé plužiny a zeleně vymezující bývalý intravilán vsi. Podobně osada Krčma oficiálně zanikla vysídlením v roce 1967 a Nová Víska v roce 1979. Přesto i zde jsou v krajině patrné stopy po jejich existenci vč. dochované trasy silnice (částečně v podobě polní cesty) spojující osadu s Přísečnicí, kterou dala v roce 1935 postavit hraběnka Buquoyová.

Př.

Lichoceves má částečně dochovanou urbanistickou strukturu (rozložení hlavních cest, rybníčku, významných objektů a několik nejstarších usedlostí). Vzhledem k mnoha různorodým přestavbám a nevhodným novostavbám (bytový dům čp. 38, objekt čp. 40, čp. 6, čp. 41 ad.) však není urbanistická struktura vsi vnímaná jako hodnota.

Př.

Sídla v území jsou uspořádána podél původní osy řeky Dyje na říční terasy. Ve vymezeném DOKP se nachází Pasohlávky (při levém břehu nádrže) a Brod nad Dyjí (při pravém břehu).

Př.

V území převládají drobné zemědělské vsi s charakteristicky utvářenou zástavbou s převahou kompaktního urbanismu založeného na půdorysu lesních lánových a lesních návesních vsí z období vnitřní kolonizace (pozdní středověk). Pouze v případě Petrky můžeme hovořit o rozptýlené zástavbě, která se spíše objevuje ve Žďárských vrších.

Ad d) Charakter zástavby

Dalším souborem jevů, které by měla popisovat kulturní a historická charakteristika, je charakter zástavby, tedy konkrétní stavby a soubory staveb. Popisuje se, zda se území vyznačuje přítomností specifické vlastnosti staveb, ať už v zastavěném, tak nezastavěném území. Některá území jsou charakteristická dochovaným charakterem jednotlivých staveb v historickém jádru, urbanistickým nebo architektonickým ztvárněním, některá území jsou bohatá na přítomnost drobné sakrální architektury v krajině nebo přítomností jiných specifických objektů v krajině.

Do této skupiny se řadí mnoho typů objektů, ať už se jedná o památky archeologického dědictví, sakrální stavby, panské stavby, hrady, zámky, tradiční hospodářské objekty, objekty lidové architektury, technické a průmyslové památky, nebo objekty zahradní architektury a drobná architektura a ostatní artefakty kulturní krajiny. Charakteristickým znakem může být jen prostá přítomnost charakterově nezaměnitelného typu stavby (materiálem, provedením, formou, velikostí apod.), četnost určitých charakteristických objektů v prostorů (jejich tvar, velikost, umístění), či vizuální uplatnění daného znaku, např. jedné dominantní stavby v krajině nebo souboru objektů v prostoru se znaky záměrné kompozice.

Není účelné popisovat podrobně každou stavbu, ale pouze se vyjádřit obecně k charakteru tradiční zástavby, pokud se na území nachází a ke stavbám charakteristickým, ojedinělým, které tvoří nezaměnitelný charakter území. U popisu je vhodné se zaměřit pouze na fakta, která slouží pro identifikaci znaků a hodnot krajinného rázu, není důležité popisovat stavebně technický stav či vyčerpávající historický vývoj jednotlivých částí objektu, který se nepromítá do charakteru – obrazu krajiny, či pro ní není zásadní nebo spoluurčující.

Významným zdrojem pro identifikaci tohoto souboru znaků jsou veřejně přístupná mapová díla a publikace encyklopedického charakteru. Z mapových děl je vhodné využít zejména turistické mapy a archivní mapy, které obsahují mnoho typů specifických staveb včetně kostelů, radnic, dvorů, kapliček, křížů a duchovních míst v krajině. Významným materiálem je i místní literatura, turistické průvodce a jiné zdroje, které jsou lokalizovány na dané území. Slouží především k prohloubení znalostí o zjištěných jevech, ale také o významové hodnotě v rámci dané oblasti. Některé stavby mohou být i na seznamu kulturních památek.

Př.

Historické jádro města položené do mírně svažité partie při levém břehu Jizery si zachovává svůj charakteristický historický ráz daný zástavbou i jejím uspořádáním. Prostorové uspořádání ostatních „modernějších“ částí města je výrazně podřízeno reliéfu a charakteru údolí. Zástavba města místy opouští prostory údolí a zasahuje do navazující volné krajiny. Struktura sídla je díky modelaci terénu poměrně komplikovaná. Město je zasazeno do dramatické scény vymezené z jedné strany okrají prostorů Maloskalska s průlomem Jizery u Rakous a charakteristickými pískovcovými skalními městy a Hruboskalska s typickou scénérií pískovcových skal a charakteristickou dominantou hradu Valdštejn.

Př.

Přímo v Lichocevi a v okolí nejsou registrovány žádné kulturní památky. Určitou historickou či architektonickou hodnotu má velkorysá 39 Lichoceves – obec v zahradě Mrázkova vila z roku 1936 s parkem (zahradou), na okraji obce stojí drobná výklenková kaple, směrem k železniční trati vyniká rozsáhlý barokní hospodářský dvůr čp. 11, v centru obce je umístěn pomník

padlým v 1. světové válce, jistou hodnotu má bezpochyby i budova nádraží. Několik venkovských usedlostí má částečně zachovanou hmotovou a půdorysnou stopu.

Př.

Kostel a protilehlá fara jsou dnes již jedinými, byť nejvýraznějšími pozůstatky v podstatě zaniklé osady, jež byla pohlcena průmyslovým předměstím Děčína. Obec ležela na levém břehu Labe, po obou stranách jediné komunikace. Poloha středověkého kostela není zcela jednoznačná, i když vzdálenost od nynějšího patrně nebyla velká. Dnešní objekt je barokní novostavba, která nahradila zchátralou středověkou stavbu, doloženou poprvé v roce 1352. U kostela se rozkládal starý farní hřbitov s pohřební síní z roku 1875, který byl zrušen v padesátých letech 20. století s rozšiřováním výrobních provozů.

Př.

Pasohlávky jsou značně dostavěny a řada tradičních objektů je buď přestavěna, nebo nahrazena novými objekty. Tradiční dochované zemědělské usedlosti jsou zde zachovány spíše sporadicky. Zástavbě však stále dominuje kostel sv. Anny s charakteristickou věží, jež se pohledově uplatňuje z řady navazujících míst.

Př.

Smrň samo o sobě je pozdně středověkého založení. V zástavbě převažují přízemní objekty, vyjma několika novějších patrových domů. Zástavbu doplňuje pohledově izolované rozlehlé zemědělské družstvo. Obraz sídla významně doplňuje zeleň doprovázející historické domy a usedlosti.

Ad e) Specifické kulturní jevy v krajině

V krajině se mohou vyskytovat kulturní jevy a jejich soubory, které jsou specifické, odlišují se od ostatních svou polohou, tvarem, charakterem, měřítkem, výškou apod. Tyto objekty se většinou v krajině vážou na mimořádné oblasti, společensky významné objekty, s vysokou uměleckou hodnotou. Význam některých objektů v krajině může mít duchovní význam a dokládat kulturu daného místa. Může se jednat o kulturní dominantu. Kulturní dominantu má pro celkovou kompozici prostoru v rámci prostorové charakteristiky určují význam a je kritériem ochrany krajinného rázu ze zákona. Kulturní dominantu jako jedinečný znak krajiny nemusí být vždy historická stavba, může se jednat i soudobé dílo, které může být vnímáno kladně, ale i záporně. Může se jednat nejen o dominanty výškové, ale také plošné či dominantní působení opakujícího se prvku. Specifickým jevem může být i záměrná kompozice v krajině nebo specifický objekt či stopu kultivace v krajině (včetně např. stop zaniklých sídel, opevnění atd.).

Tyto jevy jsou identifikovatelné z mapových děl, místní literatury a terénním průzkumem.

Př.

V údolí Zákolanského potoka je to sám hrad Okoř, předsunuté opevnění východně od hradu Okoř a lokalita na levém břehu Okořského potoka mezi Dolským a Novým mlýnem. Věž hradu Okoře je kulturní dominantou, která vystupuje na zalesněných horizontech ze dna údolí a projevuje se i v průhledech z PDoKP B. Charakter agrární krajiny je v prostoru dodnes dochován.

Př.

Za hranicí prostoru vedla barokní poutní cesta z Tuchoměřic do Malých Číčovic, ke kapli Nalezení sv. Kříže, která vytváří v některých průhledech drobnou kulturní dominantu. Doprovázel ji soubor drobných památek (pamětní kříž – dnes zničený, socha Panny Marie Immaculaty a umělá jeskyně sv. Františka) z počátku 18. století. Barokní soubor, hodnotný svým působením v krajině, nechali vyhotovit tuchoměřičtí jezuité v letech 1711-1712. Z těchto náročněji řešených barokních děl se do dnešní doby však dochovala jen část.

Ad f)

Některé antropogenní jevy v krajině mohou ovlivnit kulturní charakteristiku území, jak pozitivně, tak negativně. Dopravní a technická infrastruktura je součástí naší krajiny a může tvořit charakteristický znak DKP. Je žádoucí prověřit charakter dopravní a technické infrastruktury v DKP a pokud ovlivňuje ráz krajiny, tak je zahrnout do charakteristiky. Jedná se o přítomnost charakteristické podoby nebo struktury dopravní sítě, např. přítomnost železnice, silnice vyšších kapacit, letišť apod., případně nadzemního vedení VVN, elektrárny (jaderné, tepelné, fotovoltaické, vodní, větrné atd.), vysílače a jiných. Některé z vyjmenovaných mohou tvořit (a často také vytváří) negativní dominantu území. Tyto stavby zpravidla ovlivňují krajinný ráz.

Tyto jevy jsou patrné z mapových děl a ověřené terénními průzkumy. Zdrojem mohou být i územně analytické podklady, které obsahují i informace i dopravní a technické infrastruktury příslušné obce s rozšířenou působností.

Př.

V roce 1873 byl zahájen provoz na železniční trati Hostivice–Podlešín, která se dochovala ve své původní trase a s doprovodnou vegetací vytváří v krajině výraznou linii.

Př.

Díky zachovanému souladu přírodního prostředí a kulturní krajiny se zde vyvinula poměrně cenná harmonická kulturní krajina, narušená pouze vedením vysokého napětí a dalšími negativními dominantami (komíny, silo, vysílače GSM).

INDIKÁTORY ZVÝŠENÉ KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

Přítomnost kulturních hodnot v dotčeném krajinném prostoru je též zpravidla indikována přítomností památkových staveb a územích chráněných zákonem či specifickými cennými kulturními hodnotami. Seznam těchto území se uvádí zpravidla tabelární formou s určením přítomnosti, názvu a popisem (pokud je indikátor přítomen) s uvedením předmětu ochrany a projevu území v krajině (v DKP). Uvádí se seznam všech indikátorů stanovených metodikou.

- památkové rezervace (VPR, APR, MPR)
- památkové zóny (VPZ, MPZ, KPZ)
- národní kulturní památky nebo nemovité kulturní památky
- památky kulturního světového dědictví UNESCO

Na základě kulturní a historické charakteristiky a seznamu indikátorů zvýšené kulturní hodnoty se uvádí seznam znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky DKP a jejich klasifikace.

<i>Př.</i>		<i>přítomnost indikátoru v řešeném území (DKP):</i>
Indikátory zvýšené kulturní a historické hodnoty KR vč. hodnot indikovaných ochranou dle Památkového zákona		X přítomen v DKP (X) přítomen v širším kontextu (DKP) – nepřítomen
1	<i>Přítomnost památkové rezervace (MPR, APR, VPR, PR vč. navrh. a vč. OP)</i>	–
2	<i>Přítomnost památkové zóny (MPZ, VPZ, KPZ vč. navrhovaných a vč. OP)</i>	–
3	<i>Přítomnost národní kulturní památky či areálu (vč. OP)</i>	–
4	<i>Přítomnost kulturní nemovité památky či areálu (vč. OP)</i>	X
5	<i>Přítomnost památky kulturního dědictví UNESCO</i>	–
Odůvodnění: <i>ad 1)</i> <i>ad 2) MPZ Chomutov (od roku 1992), MPZ Klášterec nad Ohří (od roku 1992)</i> <i>ad 3)</i> <i>ad 4) Zámek Červený Hrádek: Hodnotný historický areál panského sídla na okraji obce na skalnatém ostrohu nad meandrem potoka Mastníka s krajinářským parkem, ve výrazné historizující podobě, upravený nejvýznamnějším architektem české moderny. Rozsáhlý areál (zámek, donjon, hradební zdi s ochozem a park), jehož centrem je jižní a východní zámecké křídlo. Jádrem z přelomu 13. a 14. století, bylo později goticky a barokně přestavováno. Dnešní podoba je dílem Jana Kotěry z let 1894–1895.</i> <i>v obci Kryštofovy Hamry:</i> <i>venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 23127 / 5-714)</i> <i>socha P. Marie proti hřbitovu, Přísečnice (číslo rejstříku 41627 / 5-707)</i> <i>sloup se sousoším Nejsvětější Trojice, Přísečnice (přemístěn do Vejprty) (číslo rejstříku 15642 / 5-709)</i> <i>ad 5)</i>		

ZNAKY A HODNOTY KULTURNÍ A HISTORICKÉ CHARAKTERISTIKY

Popis je uveden volnou formou, obsahuje informace z ověřených zdrojů a vlastního průzkumu. Uvedou se pouze základní rysy, není žádoucí přehnaná citace dostupných zdrojů. Ve slovním popisu je nutné se stručně vyjádřit k:

- a) Historickému vývoji území, který ovlivnil vzhled krajiny

- b) Charakteru krajinné struktury – členění krajinné struktury, cestní síť, historická struktura osídlení, prostorové uspořádání
- c) Charakteru sídelní struktury – poloha sídla/sídel, urbanistická struktura, dochovanost, charakter vzhledu sídla v krajině, vztah sídla/sídel a krajinného rámce atd.
- d) Charakteru zástavby, popř. veřejných prostranství – přítomnost typického charakteru, půdorysného uspořádání, charakter sídelní zeleně, projev zástavby, veřejných prostranství a sídelní zeleně v krajinné scéně
- e) Specifickým jevům kulturního prostředí krajiny
- f) Přítomnosti staveb technické a dopravní infrastruktury a dalších objektů v krajině a případné znehodnocení krajinného rázu

Příklady znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky týkající se historického vývoje území, který ovlivnil vzhled krajiny:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Přítomnost historických staveb mlýnů podél Dalejského potoka, některé v torzálním stavu, představující historickou hodnotu území	Přítomnost historické hodnoty	Z historického vývoje je možné (ale není podmínkou) vygenerovat znak historické charakteristiky. Jedná se o dochovaný znak z historie, který je charakteristickým rysem (a často i význačným) v krajině. Většinou se váže na konkrétní jev v krajině, např. stavbu nebo soubor staveb, dochovanou urbanistickou strukturu nebo dochovanou krajinnou strukturu – pluzžiny, cestní síť atd. Je možné, že se z historické charakteristiky nevydestiluje žádný znak, pouze se upřesní znak k ostatním bodům kulturní a historické charakteristiky ve vztahu k historickému vývoji. Pokud se vyskytuje jev týkající se historického vývoje, uvede se včetně názvu, zastoupení a případně projevu v krajině.
Přítomnost v staré sídlení krajiny s četnými archeologickými nálezy z okolí, zejména z údolí Zákolanského potoka	Bohatá historie území, nálezy doby kamenné	
Krajina poznamenaná vojenskými zásahy s přítomností memoriálních jevů v krajině (pomník Padlým, kámen u bitvy u Saska).	V historii zde působili vojáci	

Příklady znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky týkající se charakteru krajinné struktury:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Př. Tyra: Specifická struktura krajiny se znaky valašské kolonizace vyznačující se charakteristickým uspořádáním a členěním i parcelací	Přítomnost krajinné a sídelní struktury	V případě znaků kulturní a historické charakteristiky je důležité se vždy vyjádřit ke krajinné struktuře, jejímu charakteru, převažujícímu funkčnímu využití, mozaice, případně dochovanosti. Je vhodné znak slovně popsat tak, aby bylo z popisu zřejmé, o jaký znak se jedná a jak se projevuje v krajině. Vágnost a neurčitost popisu, pouhé konstatování, že se na území nachází krajinná struktura, cestní síť nebo že se jedná o zemědělskou krajinu bez rozvinutí popisu charakteru, může způsobit nepochopení znaku a těžko se stanovuje a následně odůvodňuje vliv záměru na daný znak.
Částečně dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a zemědělské půdy) a cestní síť vedené v historické stopě (hlavní cesty doložené na historických mapách)	Dochovaná cestní síť	
(Trunečkův mlýn) Lesozemědělský ráz krajiny s velkými půdními bloky v jižní části, doplněnými drobnými plochami luk a pastvin kolem železniční trati a Dalejského potoka a zachovanou stopou lesních ploch zejména v severní části	Charakter krajinné struktury je dochovaný	
(RD Maříž) intenzivně využívaná zemědělská krajina (odvodnění, technicky upravené vodní toky, scelené bloky, bariéry apod.)	Zemědělská krajina	
(Lichoceves) Charakter intenzivně využívané agrární krajiny s velkými lány polí; částečně dochovaná struktura historických cest; dochovaná trasa železnice z roku 1873 s nádražní budovou	Orná půda, lány, cesty, železnice, lesy	
Srní: Intenzivně využívaná zemědělská krajina s dominancí bloků polí a luk s omezením přítomnosti krajinné zeleně s typickými prvky intenzifikace zemědělské	X (krajinná struktura nepopsána)	

výroby (geometrizace krajiny, odvodnění apod.)		
--	--	--

Příklady znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky týkající se charakteru sídelní struktury:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
(Trunečkův mlýn) Enkláva poměrně nezastavěné kulturní krajiny s přírodními prvky uvnitř zastavěného území s rozvolněnou soliterní zástavbou v údolní části	Přítomnost sídel v DKP	Znakem kulturní a historické charakteristiky bývá vyjádření se k sídelní struktuře DKP. Popisuje hustota sídelní struktury, charakter, případně polohy, historické založení a projev sídel v krajině. Častou chybou bývá absence tohoto znaku, případně pouhé konstatování znaku bez bližší specifikace.
Srní: Venkovská sídla zachovávající si čitelné historické prostorové uspořádání charakteristicky zasazená do údolnic a na svahy typicky v blízkosti drobné elevace	Malá sídla Lhota, Polesí a Samota	Popisují se ty jevy, které jsou fyzicky přítomné a projevují se určitým způsobem v krajině. Tedy jsou dokladem historické stopy. Znakem historické charakteristiky nemůže být událost, duchovní (pietní) význam místa nebo tradice.
(Hala Milín) Poměrně dochovaná sídelní struktura vesnic pozdně středověkého původu ze 14. století	Stará sídelní krajina Hercynica	
(Hala Milín) Částečně dochovaná urbanistická struktura shlukové vsi Lazsko s částečně dochovaným dvorem a ovčímou severně od obce	Dochovaná urbanistická struktura	Důležitým znakem je urbanistická struktura sídel. Pokud se na území nachází více sídel různého charakteru půdorysného uspořádání, dochovanosti či projevu v krajině, stanoví se znak pro každé takové sídlo v DKP. Sídla se pojmenovávají. Pokud se řešené území dotýká (přímo leží) jednoho sídla, ale v DKP jsou i jiná sídla, je často vhodné uvést jako samostatný znak urbanistickou strukturu daného sídla a charakter ostatních sídel stanovit zvlášť – z důvodu odlišnosti potenciálního vlivu záměru na daný znak urbanistické struktury.
(PZ Soběslav) převážně zachovalá venkovská sídla s historickými objekty tradičních zemědělských dvorů a chalup v původním prostorovém uspořádání s charakteristickými zahradami a humny, obraz původního zasazení sídla do krajiny		
Venkovská sídla Pasohlávky a Brod nad Dyjí s charakteristickou zástavbou zemědělských dvorů v centrální části	Kompaktní vsi	
Př. Tyra: Charakteristická struktura zástavby v několika vrstvách s cennými historickými formacemi s typickou rozptýlenou zástavbou a shluky samot a osad	Urbanistická struktura sídla	

Příklady znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky týkající se charakteru zástavby:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Významné množství dochovaných tradičních objektů chalup a domů v obci Horní Ves tvořící jednotný stavební ráz sídla	Tradiční architektura	Při sestavení znaku je nutné uvést, kde se daný znak vyskytuje (název sídla, umístění v rámci sídla) a čím je hodnotný daný charakter zástavby. Často je žádoucí vyjádřit se i k poloze stavby na pozemku, k jeho orientaci a typologii zástavby – zejména, pokud se hodnotí záměry uvnitř sídel nebo v kontaktu se zastavěným územím.
Hodnotné architektonické objekty městského prostoru v historickém jádru Města Hradce uplatňující se v obrazu sídla v krajině	Vysoká architektonická kvalita, lidová architektura	
(Trunečkův mlýn) Rozlehlá novodobá výstavba zejména severním a jižním směrem příměstského až městského charakteru	Panelové sídliště	Součástí mohou být i části zástavby, které se projevují neutrálně nebo negativně v DKP. Takový znak se uvede, pokud je odlišný od ostatních částí sídla a projevuje se neopominutelně v krajině scéně.
Nevhodně situovaná a poměrně různorodá (arch. nehodnotná) zástavba v prostoru města Hradec nevhodně se uplatňující v jeho obrazu, zejména panelové domy sídliště Výšinka	Přítomnost nevhodných staveb	
Výrazně se uplatňující rekreační areál u Pasohlávek		

(Tyra) četné dostavby vyznačujícími se vysokým podílem méně kvalitní architektury rodinných domů v uličních formacích a často bez kontextu k původním rozptýleným a rozvolněným formám zástavby,		
--	--	--

Příklady znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky týkající se specifických jevů a prvků kulturního prostředí krajiny:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
(Tyra) Drobné kulturní prostory v okolí říčky (parčík s památníkem, oplocené výletišť s pódiem, stolky a doprovodnými objekty)	Specifické prostory u kostela	Uvádí se konkrétní jevy (nepopisuje se celá krajina), které jsou specifické (ojedinělé) v DKP, ale i v širším kontextu. Popisují se ty jevy, které jsou fyzicky přítomné a projevují se určitým způsobem v krajině.
(Trunečkův mlýn) Dochovaná štola a tunel pro úzkokolejnou malodrážku ze 30. let 20. století se symbolickým významem, na hranici řešeného území	Pozůstatky těžby	
(Hala Milín) Dochované stopy pravěkého osídlení (pozdně haštalské období 6. – 5. stol. př. n.l. – archeologické nálezy žárových hrobů)		
(Lichoceves) Kulturní dominanta věže hradu Okoře vystupující z údolí Zákolanského potoka	Hrad Okoř	Součástí znaků kulturní charakteristiky může být stanovení dominanty území (stavební) nebo záměrná kompozice. Je vhodné uvést název a jak se daný jev projevuje v krajině.
(Lichoceves) Fragmenty barokních úprav poutní cesty z Tuchoměřic do Číčovic	Kompozice, nevhodná zástavba, vojenská stanice Major	Chybou bývá, že se výčet uvede v rámci jednoho znaku, je pak obtížné rozeznatelné, jak jsou dané jevy ovlivněné záměrem (zda stejně nebo odlišně).
(PS Soběslav) četné chatové kolonie narušující charakter a ráz místa		
Ojedinělý a cenný prostor římské vojenské stanice		

Příklady znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky týkající se přítomnosti prvků technické a dopravní infrastruktury a dalších objektů v krajině a případné znehodnocení krajinného rázu

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Nesourodost zástavby, industriální charakter zástavby a absence architektonické kvality staveb v západní části sídla Dolní Ves uplatňující v pohledech z vyhlídkového místa Vršek	Znehodnocení krajinného rázu	<i>Některé jevy antropogenní činnosti v krajině jsou natolik v krajině výrazné či charakteristické, že jsou součástí znaků kulturní charakteristiky. Je vhodné uvést výčet, za každý jev zvlášť, s popisem, kde a jak se projevuje. Nestačí pouhé konstatování, že se v území daný jev nachází, může pak dojít k desinterpretaci jevu.</i>
(Tyra) Prostory zemědělsko-výrobních areálů snižující estetickou a přírodní hodnotu místa		
Vysoký podíl dálkových tras nadzemních vedení 110 kV a 400 kV narušujících nerušené výhledy na krajinné scénérie z jižních pohledů DKP		
(PZ Soběslav) trasy nadzemních elektrických vedení s příhradovými stožáry 110kV uplatňující se v zemědělské krajině	Silnice	
Prostor frekventované komunikace I. třídy omezující přírodní část území říčky Tyra		
(PZ Soběslav) frekventovaná komunikace dálnice D3 s typickými doprovodnými objekty bez začlenění do krajiny narušující měřítko krajiny		

(Hala Milín) Krajina výrazně ovlivněna antropogenní činností – těžba nerostných surovin (haldy, sýpky, těžební věže apod.) – industriální krajina	Probíhající těžba v území	
Necitlivě situované zemědělské a průmyslové areály v okraji sídla s objekty odlišného měřítka k tradiční zástavbě	Již zničená krajina zemědělskými a průmyslovými areály – absence krajinného rázu	<i>Krajinný ráz je všude, někde je více, jinde méně výrazný, někde je více hodnotný, jinde méně. Konstatování, že kvůli dílčím narušením se v území krajinný ráz nenachází, je chybné.</i>

KLASIFIKACE ZNAKŮ A HODNOT KULTURNÍ A HISTORICKÉ CHARAKTERISTIKY

Klasifikace znaků kulturní a historické charakteristiky, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DKP), se provádí za účelem stanovení projevu, významu a cennosti každého identifikovaného znaku kulturní a historické charakteristiky. Způsob klasifikace je uveden v samostatné kapitole C.5.5 pro všechny charakteristiky zároveň.

C.5.4 Prostorová charakteristika a znaky a hodnoty prostorové charakteristiky

Charakteristika vztahů a měřítka v krajině a popis prostorové charakteristiky území je zásadním krokem k nalezení charakteristických rysů ve vzhledu krajiny a k identifikaci harmonických vztahů, harmonického měřítka a estetických hodnot.

Charakteristika představuje identifikaci a klasifikaci objektivních vlastností prostorového uspořádání krajiny, kterou je možné provést ve dvou úrovních. První úroveň je identifikace prvků (a jimi vytvářené struktury), jejich charakteru (vzhled, velikost, nápadnost tvaru, barevnost atd.) a jejich vzájemných – funkčně zdůvodněných – prostorových vztahů (konfigurace). Druhou úrovní jsou vlastnosti prostorového uspořádání, které jsou nejvýznamnějším zdrojem estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině, tedy určitá klasifikace, hodnocení vlastností daných prvků v krajině.

Prostorová charakteristika tedy popisuje zejména:

- obraz krajiny (uspořádání krajiny včetně popisu jejích scénérií z významných vyhlídkových bodů a dalších důležitých míst vnímání krajiny),
- prostorové vztahy mezi jednotlivými částmi nebo prvky krajiny,
- charakter krajiny z hlediska jejího využití a zasazení sídel do krajiny
- charakter dominant (rozlišitelnost, neopakovatelnost)

Pozornost je věnována prvkům, které se vizuálně projevují ve vzhledu krajiny a jejich vzájemným vztahům. Tyto prvky mohou mít přírodní či antropogenní povahu. Jedná se o:

- prvky georeliéfu, který vytváří základní prostorový rámec krajiny, měřítko a formy prostoru, charakter prostorového ohraničení, dimenze a měřítko krajiny
- vodní prvky a jejich charakter (velké nebo malé vodní plochy, přirozeně meandrující nebo upravené vodní toky atd.). Vodní toky a plochy jsou významným faktorem utváření měřítka krajiny a významnou kvalitou tvořící estetické hodnoty krajiny. V podobě vodních ploch a toků se mohou zásadně projevovat změny, vyvolané kultivací kulturní krajiny nebo výraznými technicko-civilizačními změnami.
- prvky vegetačního krytu, který představuje zásadní přírodní atribut. Podíl lesních porostů, a zemědělských ploch, podíl mimolesní zeleně a jejich vzájemné prostorové uspořádání v mozaice krajiny vytváří typy krajiny. Ovlivňuje měřítko krajiny a podílí se na vzniku vizuální atraktivnosti a estetických hodnot. Vegetační kryt kulturní krajiny vyjadřuje i vývoj krajiny a prolíná se s do kulturně-historické charakteristiky.
- kulturně-historické prvky, vizuálně se uplatňující a emocionálně působící v krajině, svědčící o vývoji „činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů“. Jedná se sídla, jednotlivé stavby včetně drobné sakrální architektury, prvky členění krajiny, stopy historického hospodaření v krajině.
- civilizační prvky související se sociálně ekonomickými funkcemi území. Tyto prvky a struktury mohou představovat nové znaky a hodnoty a mohou být zahrnuty mezi pozitivní znaky kulturní charakteristiky (např. televizní vysílač na Ještědu). Civilizačními znaky jsou však častěji myšleny znaky – zejména činnosti a stavby, které negativně ovlivňují dosavadní harmonický

vztah kulturních a přírodních prvků a struktur. Jedná se zejména o činnosti a stavby s velkými výškovými či plošnými dimenzemi – o území těžby nerostných surovin, o velké výrobní a logistické areály, dopravní liniové stavby a stavby energetické infrastruktury nebo o rekreační území s velkým rozsahem (lyžařská střediska, rekreační rezorty). Patří sem také intenzivní formy zemědělské výroby – areály živočišné výroby, intenzivní formy rostlinné výroby (intenzivní ovocné sady, skleníková hospodářství a kryté zelinářské plochy, které již nemůžeme zahrnout do běžných kategorií vegetačního krytu krajiny).

Vizuálně vnímané prvky, charakter těchto prvků a jejich vzájemná poloha (konfigurace) se v obrazu krajiny projevují jako prostory, body, linie, plochy a jejich struktury.

Součástí prostorové charakteristiky je vyjádření se k vlastnostem daných znaků, kterými jsou utvářeny estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině. Jedná se např. o:

- výraznost a působivost skladby prvků tvořících obraz krajiny a dílčí scénérie (např. výraznost ohraničení prostoru terénem (svahy, horizonty), výraznost a rozpoznatelnost horizontu, neobvyklé tvary (skalní výchozy), morfologii prostorů a jejich dimenzi (uzavřenost, otevřenost, převýšení, hloubka údolí, vzdálenost protáhlých svahů, vzdálenost vizuálních bariér, návaznost jednotlivých prostorů (průhledy a jiné pohledové vazby, řazení horizontů, uplatnění dominantních prvků navazujících částí krajiny)
- přítomnost přírodních nebo kulturních dominant významných pro rozlišitelnost, neopakovatelnost scénérií
- přítomnost přírodě blízkých scénérií projevujících se v obrazu krajiny
- vzhledovou a funkční harmonii přírodních a kulturních prvků bez měřítkově vybočujících
- staveb (výraznost bodových nebo liniových struktur v obrazu krajiny), nebo naopak přítomnost rušivých prvků (průmět prvku do cenné scénérie, dimenze nebo měřítko vymykající se z měřítka krajiny) nebo rušivých prostorových vztahů (průmět rušivých prvků do cenné nebo charakteristické scénérie apod.)
- harmonický vztah zástavby a přírodního rámce
- soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí
- charakteristické pohledové osy a průhledy (prostorové osy, propojující významná místa nebo prvky v krajině (prostorová osa zákrytu terénních dominant, prostorová osa historické krajinářské kompozice) atd.)

Popis prostorové charakteristiky se vyjadřuje k uvedeným bodům tak, aby bylo zřejmé, čím je krajina utvářena a jaké prostorové vztahy a vlastnosti jsou přítomny. Mohou se zde objevovat stejné znaky, jako v případě přírodní nebo kulturní a historické charakteristiky, ale v prostorové charakteristice se uvádí jejich projev ve vztahu k ostatním znakům, k uspořádání krajiny a hodnotí se, jak se projevuje v obrazu krajiny.

Ad a) obraz krajiny

Přítomností prvků a jejich struktur a jejich vzájemnými vztahy vznikají určité vizuální jevy, které mohou představovat podstatné znaky krajinného rázu. Tyto znaky mohou být pro určitou krajinu typické nebo naopak ojedinělé. Vlastnosti prostorového uspořádání mohou vytvářet zážitky, které působí klidným nebo naopak neklidným dojmem, dojmy souladu nebo nesouladu, dojmy nevidanosti, přitažlivosti nebo naopak dojmy jednotvárnosti či nezajímavosti. Vlastnosti prostorového uspořádání mají – stejně jako samotné prvky které je vytvářejí – významy a obsahová sdělení.

Př. (Hala Milín)

Náhorní poloha v blízkosti významných rozvodí přináší specifický obraz krajiny s mírnými oblými vyvýšeninami s charakterem zemědělské krajiny. Větší plochy orné půdy jsou členěny koridory drobných vodotečí – zejména Hrádeckého potoka a jeho drobného pravostranného přítoku. Na tomto pravostranném přítoku leží drobná rybníční soustava se Stříbrným rybníkem a rybníky Hošek (Milínský rybník), Pustý a Hubenovský. Tato soustava s břehovými porosty rybníků a vegetačními doprovody potoka a další prvky liniové zeleně vytvářejí v krajině působivé partie s harmonickým členěním jinak pohledově otevřené krajiny.

Blízké okolí navrhovaného záměru ve vazbě na nádraží Milín a na průmyslový a skladový areál PRIMAGRA, HELI FOOD FRESH nevyniká žádnými pozitivními hodnotami vizuální charakteristiky – ani estetickými hodnotami, ani rysy harmonického měřítka nebo harmonických vztahů v krajině. Takové hodnoty jsou zcela setřeny měřítkem a charakterem staveb v průmyslově skladovém areálu i charakterem staveb a využitím areálu u nádraží. Harmonický dojem zvláště lesozemědělské krajiny je patrný v pohledech ze silnice II/174 směrem k jihu do širokého údolí Hrádeckého potoka, ohraničeného lesnatými horizonty.

Dubový mlýn (Šárecké údolí)

V širších krajinných souvislostech je jedinečnou kvalitou krajiny prostorová uzavřenost kaňonu Šáreckého (Litovického) potoka a dojmové oddělení prostředí v zahloubené poloze od okolního prostředí – na jedné straně urbanizované krajiny vilové zástavby Dejvic a na druhé straně příměstské krajiny bývalé zemědělské obce Lysolaje. Vzniká zde velmi specifická krajinná

scéna, ve které jsou všechny pohledy a průhledy uzavřeny terénními horizonty nebo hranami (převážně s vegetačním krytem) a jednotlivé scenérie jsou vnímány v překvapivě se otevírajících dílčích prostorech zákutí údolí. Celkové panoramatické pohledy zde prakticky nejsou možné. Pouze z určitých vyhlídek a nečetných otevřených míst na terénních hranách a svazích se objevují průhledy, omezené vegetací na prudkých svazích. Vyhlídky byly možné zřejmě v minulosti.

Ad b) prostorové vztahy

Vzájemný vztah jednotlivých prvků v území – vztah prvků bodového charakteru, uspořádání linií (cesty, horizonty, liniová vegetace) nebo vztah ploch různého charakteru (louky, orná půdy, vodní plochy) může vytvářet v určitých dílčích aspektech takové situace, které jsou cenné z hlediska harmonických vztahů v krajině a spoluvytvářejí estetické hodnoty krajiny. V některých krajinách jsou takové prostorové vztahy zásadní kvalitou rozlišitelnosti a individuality vzhledu krajiny. Takové kvality krajiny vycházejí zpravidla z jedné nebo z druhé úrovně prostorových vztahů (nebo z obou současně). Jedná se o konfiguraci prvků, která jakožto vizuální projev vzájemného postavení dvou nebo více prvků může vytvořit v obraze krajiny nebo v dílčí scenérii výrazný motiv – rozlišující kompozici. Druhou úrovní je vznik určitého charakteristického motivu (vzor, též pattern) půdorysné a prostorové struktury.

Př.

Zajímavé jsou průhledy ze západu ze silnice Čiřovice – Libochovičky přes údolí Zákolanského potoka na Lichoceves, která se objevuje na obzoru ze značné vzdálenosti (cca 2,5 km). Podobně je tomu i v pohledu ze severu, ze silnice na Hole, kde se objevuje Lichoceves i Noutonice na obzoru, kde vedle silnice je vidět i věž kostela v Noutonicích a na zvládném horizontu velké logistické haly u Tuchoměřic. Pro vnímání krajiny a pro její užívání jsou důležité pěší cesty a cyklotrasy, zejména ty, které jsou provázány alejemi nebo nesouvislou mimolesní zelení a které zpřístupňují zajímavá místa a cíle. Vedle silnice s alejí z Lichocevesi do Tuchoměřic a z Lichocevesi do Noutonic je to cesta od křížku k severu do Svrkyně, cesta ke křížku 43 Lichoceves – obec v zahradě u Velkých Přílep (výhled na Lichoceves a Noutonice), cesta (cyklostezka 0078) k Salvátoru a k jeskyni sv. Františka, soše P. Marie Immaculaty a do Tuchoměřic a historická cesta (cyklostezka 0077) ze Statenic ke křížku a do Velkých Přílep – Kamýka.

V DKP se nevyskytuje jedinečné a rozlišitelné vymezení prostorů (ani např. dynamika terénu), které by vytvářely předpoklady pro vznik působivých vizuálních kvalit. Zapojení sídel Lichoceves a Noutonice do krajiny není rušivé – zejména u Lichocevesi jsou pohledy z vyvýšené polohy směrem od Kamýku poměrně harmonické. Siluety Noutonic a Lichocevesi však nejsou výrazněji rozlišitelné – kostel sv. Jana Křtitele představuje pouze drobnou dominantu. Některé stavby a stavební areály historických středů sídel Lichoceves a Noutonice jsou architektonicky působivé, v charakteru krajiny se však zásadně neprojevují. Přírodě blízké partie jsou v intenzivně obhospodařované zemědělské krajině vzácné. Jedná se o geomorfologicky nápadnější tvary terénu u Kamýku – skalnatý hřbítek U Křížku a lesnatý hřbet Hájnice – oba však bez výraznějších přírodních hodnot.

Př.

Dalším rysem je výrazné prostorové ohraničení – vymezení hodnoceného území. Jedná se nejenom o prostorový význam Suchých skal, ale také krajinné dominanty bezejmenné kóty 466,2 m n.m., která dotváří formu konkávního prostoru horní části údolí bezejmenné vodoteče. Prostor se díky jasnému ohraničení pohledově otevírá pouze velmi omezeně – za lesními porosty – k severu do mohutného údolí Jizery.

Ad c) charakter krajiny – zasazení sídel do krajiny

Vztah sídel a přírodních podmínek (georeliéf, voda, vegetační kryt) významně spoluvytváří charakter krajiny a může přispívat k její individualitě. Jedná se v první řadě o charakter osídlení a dále pak o charakter a urbanistickou strukturu jednotlivých sídel. Rozložení osídlení v krajině je závislé jak na přírodních podmínkách, tak i na aspektech kulturního vývoje, reagujícího na možnosti a překážky hospodářského využití krajiny.

Př.

Jedná se o tradiční zemědělskou krajinu, jejíž přetvoření lze vnímat ve změnách charakteru zástavby sídel a v otevřenosti velkoplošného členění orné půdy. Velkým zásahem do obrazu krajiny jsou zemědělské areály – u nádraží Noutonice, kterému dominuje silo a areál v Noutonicích. Struktura krajiny s velkými dimenzemi a velkým měřítkem nevytváří výrazně harmonické měřítko, zapojení zástavby Lichocevesi i Noutonic do širokých panoramat však působí příznivě – bez zásadních rušivých prvků panoramatu (s výjimkou sila Noutonice).

Sídla Lichoceves a Noutonice, kterých se týká NZ, se v krajině výrazně neprojevují siluetami historických středů obcí. U Noutonic vyniká drobná kulturní dominantu věže hřbitovního kostela Narození sv. Jana Křtitele, ležícího mimo historický střed obce a obklopeného hřbitovem. Zbytky objektů historické návsi vytvářejí příznivé prostředí sídla.

(Prostorové prvky – body, linie, plochy.) V krajinné scéně rozlehlé a vizuálně otevřené krajiny se neobjevují výraznější body nebo bodové struktury, které by vytvářely pohledové cíle a přispívaly k orientaci v krajině a k její rozpoznatelnosti. Linie horizontů nemají charakteristický tvar a rovněž nepřispívají k rozpoznatelnosti a individualitě krajina. Výraznou linii tvoří železniční trať s náspelem a doprovodnou vegetací a alej podél silnice z Tuchoměřic do Lichocevesi, resp. mezeratá alej pokračující podél silnice do Noutonic. Hlavními prostorovými prvky jsou plochy (plošné struktury) zemědělských ploch, a to převážně orné půdy. Neexistuje zde tudíž rozdílnost charakteru ploch a jejich textur, která by mohla přispět k rozmanitosti a proměnlivosti obrazu krajiny.

Př.

Právě tyto znaky rázovitosti krajiny – soulad stuktury zástavby a jejího krajinného rámce a soulad či rozměnitost architektury jednotlivých objektů vyvstává v podrobném pohledu na svah Zahrádek, jak je vidět na obr. 3.17-3.38. Na panoramatech je patrná výrazná historická vrstevnicová cesta, propojující dnešní Smíchovskou boudu a chatu Viktorka, umístění chaty Protěž a chaty Purkyně na jedné vrstevnici a stejné návaznost Vraní boudy na vrstevnicově položený objekt čp. 36 – to vše v souladu se situací na císařském otisku mapy stabilního katastru (obr. 3.7). Pravidelnost rozložení bud, zachovaná zhruba dodnes, je výsledkem převážně pravidelné parcelace luk v prostoru Zahrádek (Lenzenberg) s výraznými pozemkovými hranicemi, běžícími po vrstevnicích.

Ad d) přítomnost a charakter dominant

Přítomnost dominanty (přírodní i stavební) může znamenat v určitém vizuálně vnímatelném krajinném prostoru zcela zásadní charakteristický znak krajinného rázu. Zejména se to projevuje ve dvou případech – pokud se jedná o dominantu nadmístního významu, vnímanou vizuálně z velkého okruhu viditelnosti – z různých krajinných celků a prostorů (např. Ještěd), nebo dominantu neobvyklého charakteru, nápadnou tvarem (skalní útvar na horizontu, neobvyklý tvar stavby, materiálem či barvou).

Př.

Významnou polohou v prostoru je vrch Stříbrný (553 m n.m.) s novodobou kapličkou sv Václava, která představuje drobnou a přívětivou krajinnou dominantu, vnímatelnou v atraktivních pohledech z jihu a jihozápadu.

Př.

V otevřené zemědělské krajině bez výrazných liniových vegetačních prvků, které mohou představovat vizuální bariéry (aleje provázejí pouze silnici z Tuchoměřic do Lichocevsí a z Lichocevsí do Noutonic), hrají roli vyvýšená místa. Taková místa představuje lesnatá výšina v blízkosti lokality U Salvátora jihozápadně od Lichoce vsi, vyvýšeniny na okraji Velkých Přílep v terénu, který již mírně klesá do údolí Podmoráňského potoka, a také vyšší polohy mírně zvlněné krajiny ze silnice od Tucho měřic a ze silnice z Velkých Přílep na Noutonice.

Lichoceves nemá historickou dominantu, tak význam výškových dominant převzaly hospodářské objekty – zejména objekt Silo Noutonice firmy EWA u nádraží Noutonice.

Př.

Zásadním rysem je zcela dominantní pohledová vazba na hřeben Suchých skal, který je v prostoru tak vysoko, že je viditelný prakticky ze všech míst hodnoceného území a je hlavním vizuálním atributem hodnoceného prostoru a znakem jedinečnosti a neopakovatelnosti scenérií.

ZNAKY A HODNOTY PROSTOROVÉ CHARAKTERISTIKY

Znaky a hodnoty prostorové charakteristiky se vytváří dle výše uvedené struktury (informace o obrazu krajiny, prostorovém uspořádání a vzájemných vazeb prvků v krajině, funkčním využití a zasazení sídel do krajiny a o přítomnosti dominant. Zároveň se u znaků uvede vyjádření se ke stanoveným znakům, zda vytváření estetickou hodnotu, harmonické vztahy nebo harmonické měřítko, případně zda nikoli. Tyto charakteristiky (vlastnosti) je možné uvést jako součást znaku nebo pro tuto vlastnost krajiny vytvořit vlastnost samostatnou.

Příklady znaků a hodnot prostorové charakteristiky týkající se obrazu krajiny:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Zřetelné ohraničení segmentu krajiny asymetrického údolí koridoru Dalejského potoka, zejména v severní části vyvýšeným hřbetem Dalejského profilu a doprovodnou bohatou vegetací	Výrazný koridor údolí Dalejského potoka	<i>Z popisu znaků by měl vystupovat co nejpřesnější obraz konkrétní krajiny. Nelze používat jenom informativních označení (pahorkatina)</i>
Otevřenost a velké dimenze velkoplošné krajiny bez zřetelných rysů harmonického měřítka	Velké měřítko krajiny agrárního charakteru	<i>Sice pravdivý, ale málo výstižný a málo informativní popis</i>
(VRT Velké Popovice) Jemně členitý dynamický georeliéf s rozčleněnou strukturou lesních porostů a bezlesí	Lesozemědělská krajina Velkopopovické pahorkatiny	<i>Z popisu znaků by měl vystupovat co nejpřesnější obraz konkrétní krajiny. Nelze používat jenom informativních označení</i>
Kontrast otevřených náhorních poloh a zahlubujících se údolí Podmoráňského, Zákolanského a Únětického potoka	Georeliéf plošiny se zařiznutými údolími	<i>Sice pravdivý, ale málo výstižný a málo informativní popis</i>

Vzájemně oddělené vizuálně vnímané dílčí část DKP, posilující prostorovou členitost a dynamiku uspořádání krajiny v DKP	DKP je tvořen menšími dílčími prostory	<i>Popis znaku nevystihuje kvality prostorové skladby</i>
Malé měřítko krajiny pohledově uzavřených míst	Maloplošná struktura krajiny	<i>Málo informativní a popisné vyjádření znaku. Popis znaku by měl mnohem více vyjadřovat vlastnosti krajiny</i>
zemědělská krajina reprezentovaná velkoplošnými bloky orné půdy měnícími původní střední a místy až drobné měřítko krajiny, nerespektující tradiční prostorové uspořádání krajiny ani jeho základní osnovu	Velkoplošná struktura krajiny	

Příklady znaků a hodnot prostorové charakteristiky týkající se prostorovým vztahům mezi jednotlivými částmi nebo prvky krajiny:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Omezené možnosti dálkových průhledů vzhledem k poloze záměru na dně údolí a terénní modelaci	Malá viditelnost záměru v krajinných panoramatech	<i>Popisy znaků sice nejsou chybné, ale nejsou dostatečné pro vyjádření prostorových vztahů, způsob představení znaku a jeho významu v krajině je málo výstižný a málo informativní</i>
specifické tvary reliéfu jako jsou suky a říční terasy udávající rytmus a charakteristické uspořádání, členění a měřítko krajiny)	Specifické tvary reliéfu	
Omezené možnosti dálkových průhledů otevřenou krajinou, absence referenčních tras a bodů vnímání krajinných panoramat	Malá přehlednost krajiny v DKP	
Harmonické partie a drobné enklávy přírodního a přírodně blízkého charakteru koridoru pravobřežního přítoku Hrádeckého potoka s drobnou rybníční soustavou – krajinné partie s harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy vnímané v dílčích scénériích	Harmonické měřítko a harmonické vztahy v údolí přítoku Hrádeckého potoka	<i>Chybí jasnější popis hodnot, které vytvářejí harmonické měřítko a vztahy – vyjádření toho o co v harmonickém měřítku a vztazích jde</i>
Jedinečný charakter scénérií ohraničujících prvků (skalní defilé Adršpašských skal, skalnatý masiv Křížového vrchu, vytvářející emblematické scénérie Broumovska)	Jedinečné scénérie skalních partií	<i>Málo zdůrazněno, o které jedinečné partie konkrétně jde a že se jedná o tak významnou vizuální hodnotu. To se může vymstít při zdůvodnění míry nevhodného zásahu záměru do tohoto znaku</i>
Výrazná různorodost zástavby s velkým podílem novostaveb a novodobých přestaveb, převažující charakter rozměrové a měřítkové drobnějších staveb;	Nesourodá zástavba bez architektonických hodnot	<i>Popis by měl více vystihovat charakter zástavby, aby bylo se k čemu vyjadřovat při zdůvodnění zásahu do tohoto znaku</i>
soulad místa historického založení města s přírodními podmínkami, novodobý stavební rozvoj jsou podřízeny přírodním podmínkám daným jednak řekou Lužnicí a Černovickým potokem, přírodní osou řeky Lužnice a tvary reliéfu navazujícího prostoru	Soulad urbanistické struktury přírodními podmínkami krajinného rámce	<i>Popis znaku je v zásadě správný, ale nevystihuje podstatu významu znaku v prostorových vztazích a poskytuje málo informací</i>

Příklady znaků a hodnot prostorové charakteristiky týkající se charakteru krajiny z hlediska jejího využití a zasazení sídel do krajiny:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Území s charakterem brownfields s projevy přírodní sukcese	Lokalita bývalého mlýna představující konfliktní místo v krajině	<i>Je vhodnější popisy znaků více konkretizovat, a to až tak, aby z nich jednoznačně vyplývaly kvality vzhledu krajiny – prostorová charakteristika srozumitelně a výstižně vyjadřující význam znaku v obraze krajiny</i>
Narušení harmonických vztahů v krajině stopami těžební činnosti, objemným areálem v jižní části Dalejského údolí a	Absence harmonických vztahů v jižní části Dalejského údolí	

výrazných liniových prvků dopravní a technické infrastruktury		
nápadně dochované převažující tradiční měřítko zástavby vsí ve vztahu k původní plužině zemědělské krajiny a k jejich krajinnému rámci, převážně respektované proporce a měřítko stavebních objektů venkovských sídel	Tradiční měřítko zástavby vsí v souladu s jejich krajinným rámcem	
Segment nezastavěné krajiny částečně zemědělského charakteru jižní části DKP uvnitř hustě zastavěného území v kontrastu s hustě zastavěnou částí Řeporyjí a Stodůlek	Kontrast otevřených ploch zemědělského charakteru a urbanizovaného prostředí	
Stále patrný rytmus a měřítko zástavby vycházející z historického prostorového uspořádání sídla, celkově harmonické uspořádání zástavby v historickém půdorysu sídla vytvářející až ojedinělý obraz vsí v krajině i obrazy interiéru sídla	Harmonický vztah zástavby a krajinného rámce	

Příklady znaků a hodnot prostorové charakteristiky týkající se přítomnosti dominant:

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
významně se uplatňující dominantu věže historického centra Soběslavi charakteristické dominanty kostelů vsí (Dráčov, Nedvědice, Přehořov)	Dominanty kostelních věží	<i>Příliš stručné a nekonkrétní vyjádření</i>
Esteticky atraktivní scénérie Stříbrného vrchu s kapličkou sv. Václava pozorovatelná přes rybník Hošek a z jeho hráze	Drobná dominantu kapličky sv. Václava	<i>Znak je sice správně označen, ale jeho vyjádření nepopisuje charakteristický význam kapličky v krajině scéně</i>
Význam terénních dominant Křížového vrchu a Starozámeckého vrchu v krajinných panoramatech	Terénní dominanty významně se uplatňující v krajinných panoramatech	<i>Nekonkrétní vyjádření, které může vést k nejasnostem</i>

Možnosti samostatně volených znaků a hodnot prostorové charakteristiky vyjadřující estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy (i v negativním pojetí):

Vhodně volený popis znaku	Nevhodně volený popis znaku	Poznámka
Absence harmonických vztahů velkoplošné agrární krajiny	Krajina bez výraznějších pozitivních znaků vizuální charakteristiky, s narušeným charakterem	<i>Popis je sice informativní, ale nevystihuje podstatu věci – přítomnost či nepřítomnost zákonem stanovených kritérií</i>
Výrazně harmonické měřítko krajiny s absencí výraznějších měřítkově se vymykajících a rušivých prvků	Krajinný segment nenarušený nevhodnými stavbami a zařízeními	
Celkový soulad zástavby z hlediska měřítka, proporcí, orientace, umístění na pozemku, hladiny zástavby, charakteru zástavby bez výrazných rušivých prvků vytvářející harmonické vztahy v krajině	Charakterově homogenní zástavba, působivě se projevující v krajině	<i>Málo konkrétní vyjádření znaku bez zdůraznění přítomnosti zákonného kritéria harmonických vztahů</i>

KLASIFIKACE ZNAKŮ A HODNOT PROSTOROVÉ CHARAKTERISTIKY

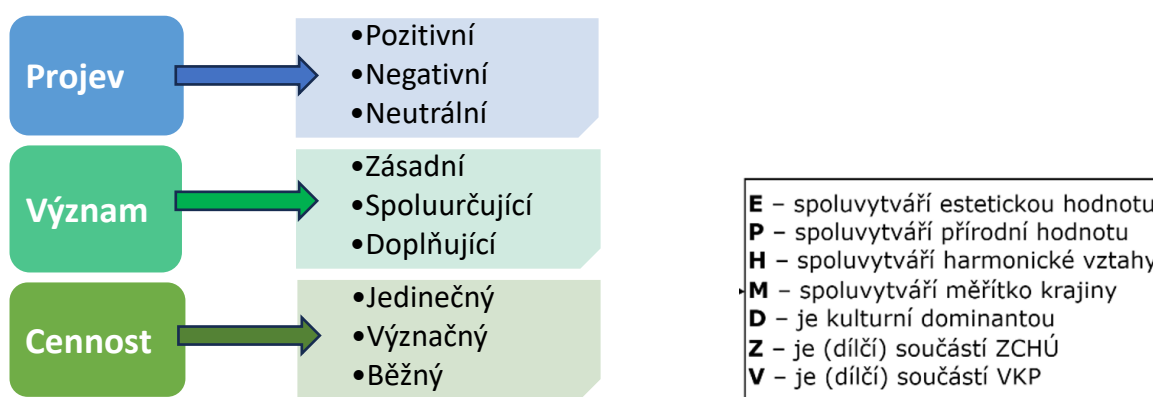
Klasifikace znaků prostorové charakteristiky, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DKP), se provádí za účelem stanovení projevu, významu a cennosti každého identifikovaného znaku prostorové charakteristiky. Způsob klasifikace je uveden v samostatné kapitole C.5.5 pro všechny charakteristiky zároveň.

C.5.5 Klasifikace znaků a hodnot přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky

Klasifikace znaků, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DKP), se provádí za účelem stanovení projevu, významu a cennosti každého znaku přírodní charakteristiky. Každý identifikovaný znak se tedy hodnotí ze třech hledisek:

Klasifikace se provádí do tabulek znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu a zpravidla se označuje slovně (viz schéma vlevo), zároveň se u každého znaku stanoví, do kterých zákonem stanovených kritérií znak zasahuje (označení písmem – viz vpravo):

Projev znaku krajinného rázu

Každý identifikovaný znak, kromě toho, že má určitý podíl na výrazu dané krajiny, se vyznačuje projevem. Projev může být **pozitivní** nebo **negativní**, příp. **neutrální**. Určení projevu je velmi důležité pro následné vyhodnocení charakteristik. Pozitivní projev je vlastnost, kdy daný znak působí v celkové krajinné scéně kladně, je vnímán obecně pozitivně. Negativní projev je stanovován těm znakům, které svou přítomností působí rušivě v celkové krajinné scéně, jsou z nějakého důvodu nepřijatelné, cizorodé, vymykají se typickému charakteru krajinné scény, narušují dílčím způsobem harmonické vztahy a měřítko, stírají pozitivní vnímání částí krajiny apod. Jedná se o subjektivní hodnocení, které ale většinou lze objektivizovat. Většina charakteristických vlastností krajiny jsou přijímány z celospolečenského hlediska podobně – přírodní dominanty, zřetelný horizont, přírodě blízké partie, krajinná zeleň, tradiční architektura apod. jsou zpravidla vnímány pozitivně, stejně jako dochovanost určitých prvků a částí historické krajinné a sídelní struktury; naopak stopy antropogenní činnosti technického dopravního charakteru jako jsou kapacitní komunikace, které mají omezené technické možnosti přizpůsobit se měřítku a struktuře krajiny, nebo technického charakteru jako jsou nadzemní vedení VVN, větrné elektrárny nebo vysílače mobilních operátorů jsou zpravidla vnímány negativně. Existují však určité odchylky v hodnocení, kdy některé vlastnosti může jedinec označit jako negativní a jiný jako neutrální nebo dokonce pozitivní. Určité míře subjektivity se není možné zbavit. Je nutné však mít na paměti, že toto hodnocení neznamená apriori vztah hodnotitele „líbí x nelíbí“, ale zda daný znak vytváří nějaké odchylky (disproporce, cizorodost) v krajinné scéně, zda se jedná o charakter, který kdyby nebyl, byla by krajina kvalitnější, hodnotnější. Tato klasifikace se provádí z důvodu, aby bylo možné ve výsledném vyhodnocení postihnout, zda záměr zasahuje do **pozitivních** hodnot krajinného rázu nebo zda záměr případně neposiluje rušivé účinky stávající krajinné scény.

Význam znaku krajinného rázu

Významem se rozumí určitý podíl (zastoupení) znaku nebo hodnoty v celkovém výrazu krajiny. Význam stanovujeme ve třech stupních – **zásadní**, **spoluurčující**, **doplnující**. Znak zásadní je znak určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny, je signifikantní pro dané území nebo převládá v krajinné scéně. Znak spoluurčující je znak určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě

krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny, spolu se zásadními znaky vytváří obraz krajiny, projevuje se prokazatelně v krajinné scéně, nelze jej přehlédnout. Znak doplňující je znak určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny, nachází se na nepatrné části DKP, není výrazný, netvoří charakteristický rys, pouze doplňuje kostru krajinné scény, je v minoritním zastoupení nebo se projevuje nevýrazně. Tato klasifikace se stanovuje pro účely posouzení změny krajinné scény – do jaké míry záměr mění krajinný ráz. Pokud záměr zasahuje významnou měrou do znaků a hodnot, které jsou zásadní pro krajinný ráz, případně spoluurčující, jedná se o větší změnu krajinného rázu než záměr, který má vliv pouze na znaky doplňující.

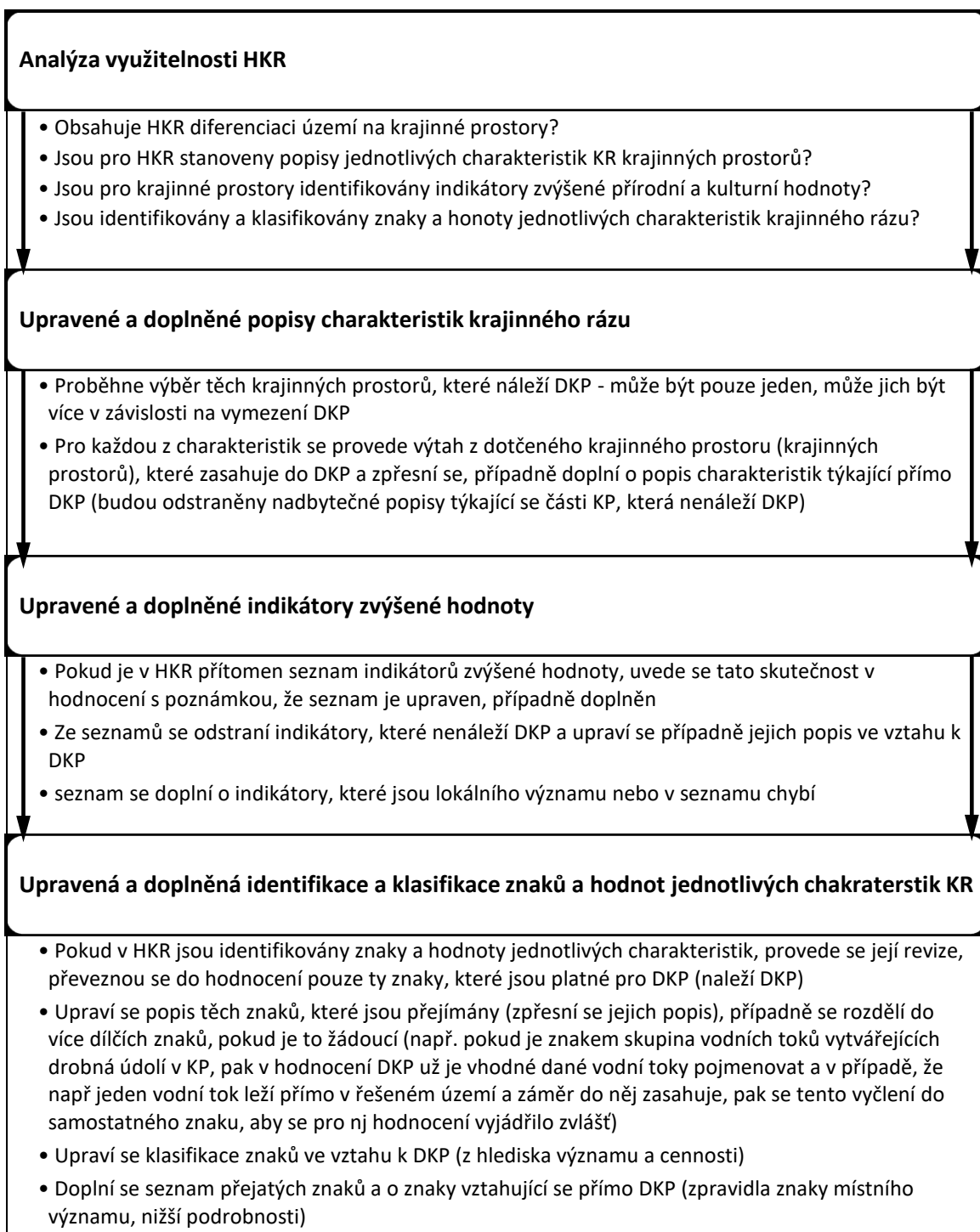
Cennost znaku krajinného rázu

Klasifikace se provádí i za účelem zhodnocení cennosti znaků, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DKP). Identifikované znaky nemají z hlediska obdoby stejnou cennost. Některé z nich můžeme proto označit jako jedinečné, jiné jako význačné nebo běžné. Pozn.: Je zřejmé, že zásahy do jedinečných hodnot nebo jejich degradace budou považovány za konfliktnější než zásahy do znaků a hodnot, které takovou cennost nemají. Je stanoven také ve třech stupních – jedinečný, význačný, běžný. Znak jedinečný je jev určitého znaku krajinného rázu, který je ojedinělý v širším rámci, v regionu nebo státu. Znak význačný je jev určitého znaku krajinného rázu, který je význačný v širším rámci, v regionu nebo státu. Znak běžný je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinělý v krajinném celku, regionu nebo státu. Často se cennost posuzuje i s ohledem na legislativní ochranu znaku. Pokud je identifikovaný znak navíc pod legislativní ochranou (např. kulturní dominanta je zároveň kulturní památka nebo lesní masiv tvořící horizont je zároveň přírodní památkou, je cennost zpravidla vyšší, než když se jedná o daný znak bez legislativní ochrany. Pokud je znak národní kulturní památkou nebo národní přírodní rezervací, je zpravidla označován jako jedinečný znak, pokud např. je znak zároveň indikován přítomností nemovité kulturní památky nebo přírodní památky apod, bývá zpravidla hodnocen jako význačný. Je chybou označit legislativně chráněné území či objekt jako znak běžný.

Cennost se klasifikuje pro potřeby určení míry vlivu do hodnot krajinného rázu (snížení krajinného rázu). Je zřejmé, že pokud bude znak hodnocen jako jedinečný, je vliv záměru na hodnoty krajinného rázu vyšší než v případě, když je vliv záměru identifikován u znaku, který je v krajině běžný.

C.5.6 Specifický přístup v případě existujícího hodnocení krajinného rázu území

Pokud je na území DKP, resp. na řešeném území posuzovaného záměru zpracováno hodnocení krajinného rázu území (nemusí nutně pokrýt celé území DKP, ale zpravidla alespoň jeho významnou část), postupuje se při popisu jednotlivých charakteristik a při identifikaci a klasifikaci znaků a hodnot mírně odlišně, resp. specificky. Pro území již byl hodnocením krajinného rázu území (HKR) proveden rozbor území a zpravidla i identifikace a klasifikace přítomných znaků. Hodnocení tedy musí vycházet z hodnocení krajinného rázu území, zároveň je nutné i tak provést vlastní rozbor území, zejména ve vztahu k místním lokálním znakům krajiny. Jedná se tedy o významný podklad ulehčujícím množství práce provedené při rozboru území. Postupuje se v těchto krocích:

V hodnocení je nutné popsat výsledky analýzy zpracovaného HKR, a to ve vztahu k dalšímu využití tohoto HKR v hodnocení. Je vhodné (a doporučené) uvést, co bylo využito a jak a v případě potřeby uvést i u jednotlivých pasážích, co je převzato, co upraveno a co doplněno zcela nově. Informace o způsobu zohlednění stávajícího HKR je nutnou součástí hodnocení.

Prostá existence hodnocení krajinného rázu území neopravňuje k tomu, aby byly přeskočeny rozborů území! Hodnotitel si musí provést analýzu území zejména z lokálního měřítka v podrobnosti, kterou HKR nemůže obsahovat. Podrobnost doplňujících rozborů je odvislá od podrobnosti a kvality zpracování HKR. Pokud hodnocení pouze převezme identifikované znaky a hodnoty charakteristik KR z HKR bez bližšího vysvětlení a nedoplní tabulku o vlastní zjištění, je důvod pro zpochybnění výsledku hodnocení.

C.5.7 Časté chyby

ABSENCE NĚKTERÉ Z ČÁSTÍ STRUKTURY

Kapitola v hodnocení musí obsahovat všechny popisované části, tedy slovní popis přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky, rozbor indikátorů zvýšené přírodní a kulturní hodnoty a identifikaci a klasifikaci znaků a hodnot daných charakteristik krajinného rázu. Pokud neobsahuje jednu nebo více částí, není možné doložit, že se hodnotitel zabýval všemi aspekty krajinného rázu a ověřit, zda je hodnocení správné.

HODNOCENÍ SE NEVYJADŘUJE KE VŠEM SLOŽKÁM (TÉMATŮM) JEDNOTLIVÝCH CHARAKTERISTIK

Kapitola charakteristiky dotčeného krajinného prostoru a identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu je významným výstupem analýzy území, který slouží pro odůvodnění výsledku závěru hodnocení. Z tabulek znaků a hodnot se v následných krocích hodnotí míra vlivů na kritéria ochrany krajinného rázu stanovená zákonem. Charakteristikou a identifikací znaků a hodnot se prokazuje kvalita krajiny ve vztahu ke krajinnému rázu. Hodnotitel tím prokazuje, že se vyjádřil ke všem složkám (tématům) jednotlivých charakteristik, nic neopomenul, co by mohlo ovlivnit výsledek hodnocení, a tabulka znaků a hodnot vystihuje podstatu hodnot krajinného rázu dotčeného krajinného prostoru.

NEVYVÁŽENÝ TEXT, POPIS A ZOHLEDNĚNÍ INFORMACÍ, KTERÉ SE NETÝKAJÍ KRAJINNÉHO RÁZU

Popis jednotlivých charakteristik by měla být vyvážený. Není správné, aby jedna z charakteristik byla několikanásobně obsáhlejší než ostatní. Samozřejmě budou existovat odchylky v popisu jednotlivých charakteristik ve vztahu k území, které bude posuzováno (některé části krajiny jsou bohatší na přírodní hodnoty, jiné na kulturní či estetické), ale není žádoucí, aby hodnocení obsahovalo např. pouze stručný odstavec o přírodní charakteristice a na desítky stran obsahovalo detailně vývoj území, katalogové listy stavebního průzkumu objektů, stohy archivních map a naopak není vyvážené, když přírodní charakteristika obsahuje detailní popis všech částí přírody včetně druhů rostlin a živočichů a z kulturní charakteristiky je pouze uvedeno, jaké kulturní památky se na území nacházejí. Z textu by mělo být zřejmé, že se hodnotitel zabýval všemi tématy a podrobnost, resp. stručnost byla volena ve všech charakteristikách obdobně.

Častou chybou hodnocení bývá nadměrné množství informací, které nesouvisí s problematikou krajinného rázu, které mohou být příčinou ovlivnění výsledku hodnocení. Jedná se o problematiky, které nesouvisí s krajinným rázem, jako jsou např. výsledky odborných studií nesouvisejících s krajinným rázem (hlukové studie, studie proveditelnosti, cestovního ruchu atd.), posuzování souladu s územně plánovací dokumentací, hodnocení dopravní zátěže, zohlednění majetkoprávních vztahů, informace o ekonomické náročnosti variant apod. Hodnocení musí obsahovat pouze relevantní informace týkající se bezprostředně krajinného rázu.

NEVHODNĚ POPISOVANÉ ZNAKY, SUBJEKTIVITA PŘI KLASIFIKACI ZNAKŮ

Identifikace a klasifikace znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu je klíčová pro posouzení vlivu záměru na krajinný ráz. Znak musí být definován jasně, zřejmě a konkrétně. Musí s popisem znaku být zřejmé, co je znakem myšleno (nestačí např. napsat „vodní tok“ apod.), často i s vyjádřením projevu v krajině. V příručce je proto věnována velká pozornost při sestavování příkladů znaků a hodnot jednotlivých charakteristik i s příklady nevhodně volného názvu znaku. Je nutné identifikovat znaků a hodnoty individuálně a konkrétně a vyvarovat se obecným a vágním pojmenováním jednotlivých znaků.

Klasifikace bývá často volena s vyšší mírou subjektivity, než je žádoucí. Z klasifikace by mělo být zřejmé (a nezpochybnitelné), co je vnímáno objektivně pozitivně ve vztahu ke krajinnému rázu, co se projevuje nejvýznamněji (tvoří ráz území) a co je pouze doplňujícím znakem a jaká je cena daného znaku ve vztahu k celku. Hodnotitel by se měl vyvarovat vlastnímu subjektivnímu hodnocení líbí/nelíbí. Pokud se hodnotiteli nelíbí nějaká část zástavby, která ale nemá vliv na vzhled a hodnotu krajiny, nenarušuje scénérii, nevybočuje z měřítka krajiny apod., není možné hodnotit znak jako rušivý (projev „-“). Zároveň pokud má hodnotitel určitý citový vztah k lokální hodnotě (např. místnímu prameni, budově úřadu, kapličky na kopci apod.), je objektivně neodůvodnitelné, pokud je znaku přiřazena

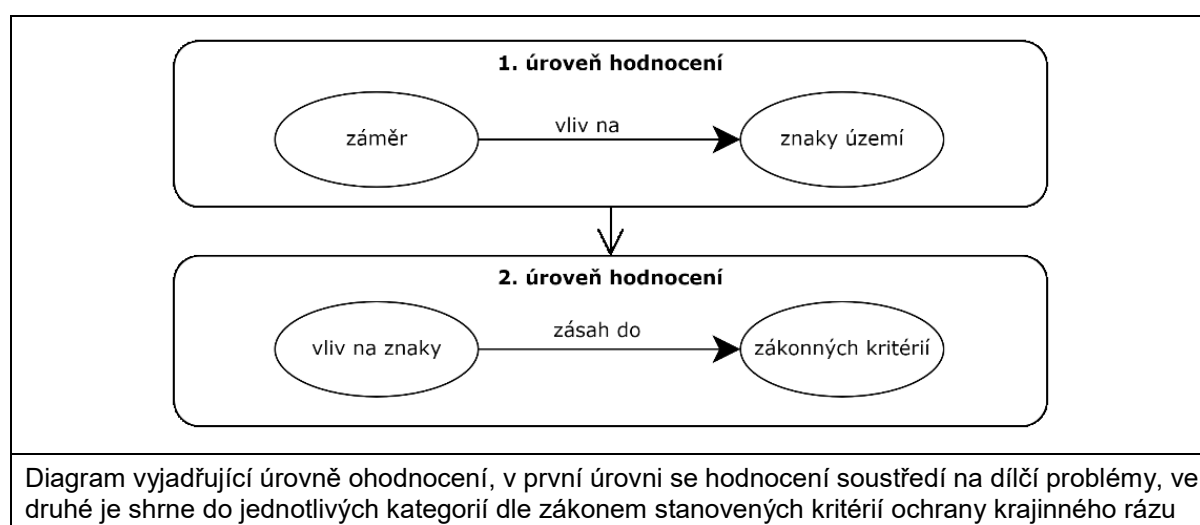
cennost „jedinečná“. Hodnotitel se musí oprostit v maximální možné míře osobním pocitům a klasifikovat znaky s ohledem na význam v krajině a kvalitu znaku v širších souvislostech.

C.6 Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz

C.6.1 Úvod do hodnocení

Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz představuje určité techniky, které na základě skutečných dílčích zjištění vedou k posouzení vlivu na zákonem definovaná kritéria ochrany krajinného rázu – **zákonem stanovená kritéria**.

Hodnocení, jak je uvedeno v metodice, pracuje ve dvou úrovních podrobnosti. V první úrovni se soustředí na jednotlivé dílčí problémy reprezentované identifikovanými znaky – **znaky základních charakteristik krajinného rázu** (dále tento bude termín uváděn pod zkráceným pojmem „znaky“). Ve druhé úrovni jsou tyto dílčí problémy shrnuty do přehledného celkového vlivu na jednotlivá zákonem stanovená kritéria. Hodnocení je tak transparentně vedeno od jednotlivých dílčích problémů možného vlivu k celkovému vlivu z pohledu daného kritéria stanoveným zákonem (např. estetické hodnoty).

Metodika klade velký důraz nejen na transparentnost hodnocení, která je umožněna formou uspořádání materiálu, ale také na jeho přezkoumatelnost a objektivitu. Zpracovatel hodnocení pracuje s reálnými (tj. skutečnými) jevy a objekty vytvářejícími krajinný ráz, které jsou na základě rozborů a terénních průzkumů území, sestaveny do strukturovaného seznamu identifikovaných znaků dle jednotlivých základních charakteristik krajinného rázu území. Každému znaku jsou následně přiřazeny hodnoty (projev, význam a cennost) a dále to jaká zákonem stanovená kritéria daný znak vytváří, jak je uvedeno v předchozí kapitole této příručky. Takové uspořádání umožňuje kontrolu, zda je daný seznam relevantní území DKP, k němuž jsou vztaheny a zároveň umožňuje kontrolu, zda přiřazené hodnoty a vztah k zákonem stanoveným kritériím je odpovídá skutečnosti.

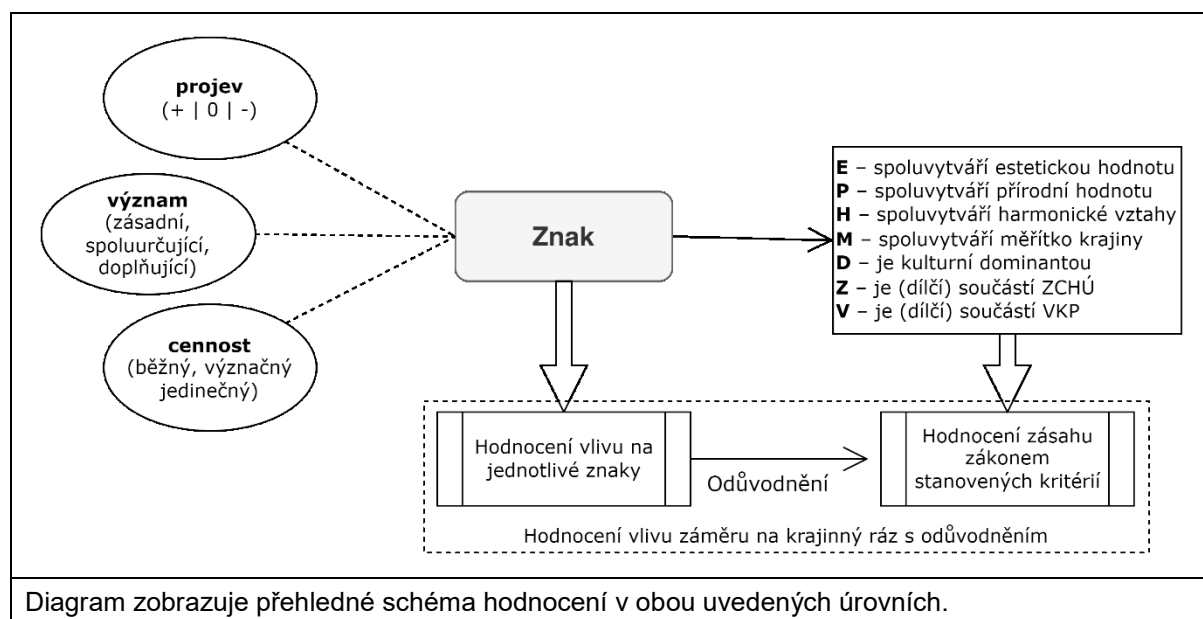
Ochrana krajinného rázu je do jisté míry „zatížena“ subjektivním vnímáním každého jednotlivce, a to zejména v oblasti vnímání estetické hodnoty a harmonických vztahů. Objektivizace hodnocení se opírá jednak o již zmíněný seznam znaků, zároveň však o odůvodnění vlastního hodnocení vztaženého k jednotlivým kritériím, která stanovuje zákon.

Jak už bylo uvedeno, je technika vlastního hodnocení je založena

- i. na stanovení vlivu záměru na jednotlivé identifikované znaky
- ii. a návazně na to na identifikaci zásahu jednotlivých zákonem stanovených kritérií, tj. sledovaných hodnot krajinného rázu, u nichž zákon požaduje zajištění jejich ochrany.

Zatímco první úroveň hodnocení se soustředí na vyhodnocení vlivu na konkrétní znaky, druhá úroveň sleduje výsledný celkový vliv záměru v kontextu daného kritéria stanoveného zákonem, tj. na estetickou hodnotu, přírodní hodnotu, harmonické vztahy, harmonické měřítko krajiny, kulturní dominanty uplatňující se v krajině, dále na znaky, které jsou součástí ZCHÚ nebo tvoří VKP. Ovlivnění

identifikovaných znaků slouží zároveň k odůvodnění konstatovaného výsledného celkového vlivu, což zároveň dovoluje hodnocení poměrně rychle přezkoumat.

C.6.2 Technika hodnocení vlivu na jednotlivé znaky

Hodnocení na této úrovni představuje hodnocení dílčích projevů záměru v krajině vůči identifikovaným charakteristickým znakům. Proces hodnocení je založen na porovnání a specifikaci vlivu záměru ve smyslu aspektu, míry a charakteru na zkoumaný znak.

Hodnocení se opírá se o znalost kontextu celého území DKP z hlediska stávajících kvalit krajinného rázu, znalost konfigurace a hodnot identifikovaných znaků s nimiž bude záměr porovnáván a znalost předpokládaného uplatnění daného záměru (rozsah a charakter uplatnění) v území. Vstupními parametry pro hodnocení jsou tak:

- dotčený znak, resp. jeho skutečná podoba uplatňující se v krajině, jeho projev, význam i cennost;
- předmětný záměr, resp. forma jeho předpokládaného uplatnění v krajině (pohledově, ve vztazích v krajině);
- aspekt vlivu, resp. forma projevení vlivu vůči danému znaku.

Následuje srovnání záměru s daným znakem v kontextu vstupních parametrů hodnocení. Přitom tomto srovnání je třeba vždy zohlednit krajinný kontext neboli stávající realitu, jež krajinný ráz utváří. Jde o práci s obrazem krajiny a prvky a vzájemné vztahy mezi nimi, které tento obraz utváří

ASPEKTY VLIVU

V tomto případě hodnocení rozlišuje, formu projevu záměru, tj. jak se záměr vůči danému znaku projeví. Pro hodnocení je podstatné rozlišit formu projevu záměru vůči danému znaku:

- přímo, ovlivněním prvků/jevů vytvářejících daný znak a jeho obraz v krajině, které se projeví jejich částečným nebo úplným odstraněním (např. záměr odstraní/částečně odstraní břehové porosty spoluurčující obraz rybníka v krajině);
- nepřímo, tj. ovlivnění daného znaku změnou
 - pohledového uplatnění, v jejímž důsledku lze očekávat potlačení (nerušeného) pohledového uplatnění daného znaku, vliv se tak projeví především v pohledově souvisejícím prostoru (např. krajinný rámec, pozadí, nebo konfigurace vytvářející specifický obraz v krajině)
 - ve vztazích, v jejímž důsledku dojde k ovlivnění charakteru uplatnění daného znaku v území ve vztahu k dalším částem krajiny DKP a lze tak očekávat

- zasažení harmonických vztahů v krajině (např. průmyslová zóna zasahující do okrajů přírodě blízkého území),
- zasažení harmonického měřítka v krajině (např. logistické centrum u venkovského sídla),
- změnu specifických vztahů určitých prvků v krajině vytvářejících estetickou hodnotu (např. nevhodný zásah technického prvku do prostoru sladěné sakrální kompozice – kostel s navazující křížovou cestou, nebo uplatnění větrné elektrárny za kostelem v charakteristické pohledové ose v níž se nerušeně projevuje jeho obraz v krajině),
- změnu charakteru hodnotného obrazu části území vyznačující se přírodním charakterem jenž významně posiluje přírodní hodnotu v území (např. zasažení prostoru s převládajícími přírodními a přírodě blízkými prvky technickou stavbou)
- charakteristických vztahů kulturního a přírodního prostředí (např. lánová ves doposud zřetelně sledující historickou půdorysnou osu danou potokem v centrální části rozvíjená kobercovou zástavbou odlišných rodinných domů zasahující do svahů a tím měnící obraz sídla v krajině) apod.

Nepřímý projev záměru vůči sledovanému znaku lze obecně charakterizovat jako vliv, který se neprojevuje formou zásahu prvků nebo jevů vytvářejících daný sledovaný znak, projevuje se však v jeho celkovém obrazu v krajině nebo v obrazu jeho pozadí, které tvoří související krajinný rámeček.

V některých případech se může záměr projevit v kombinaci obou forem vlivů, tj. přímého a nepřímého. Aspekt vlivu je vodítkem pro hodnocení míry vlivu, není v hodnocení vyjádřen žádným parametrem.

MÍRA Vlivu

Míra vlivu dle metodiky představuje sílu a rozsah zásahu daného znaku záměrem ve srovnání se stávajícím stavem. Metodika rozlišuje míru vlivu ve stupnici 1-5, kdy 1 značí nejslabší vliv a 5 nejsilnější vliv. Pokud nebyl zjištěn žádný vliv záměru na daný znak, je značen hodnotou 0. Stupnice představuje škálu definující míru vlivu, od slabého (mírného) po silný (stírající).

Mírný vliv (1) signalizuje předpoklad drobného uplatnění záměru vůči danému znaku, tj. vliv se projevuje především nepřímo, nebo přímo, avšak spíše nenápadně. Běžný pozorovatel v případě realizace záměru by neměl vnímat významný rozdíl vůči stávajícímu stavu. Záměr nezmění kvalitu uplatnění daného znaku pohledově nebo ve vztazích v krajině. Převážně jde o lokální drobný zásah. Nedochozí k potlačení významu daného znaku, narušení jeho cennosti, záměr nevytvoří významný rušivý kontrast vůči pozitivnímu projevu daného znaku v krajině.

Silný vliv (5) oproti tomu signalizuje významný zásah daného znaku, který je záměrem potlačen do takové míry, že je narušen jeho stávající obraz v krajině, dochází k významnému potlačení hodnot daného znaku (může dojít úplnému nebo částečnému odstranění prvků vytvářejících daný znak). Záměr potlačí význam daného znaku, nerespektuje jeho projev a snižuje jeho cennost. Vliv lze hodnotit jako stírající, proto silný. Takový zásah, je-li rušivý, může být z hlediska ochrany krajinného rázu nepřijatelný.

Středně silný (3) signalizuje střed mezi mírným vlivem a silným vlivem, vliv lze specifikovat jako vliv jednoznačně přesahující mírný zásah daného znaku, avšak nejde o zásah, který silně potlačuje nebo i stírá daný znak, resp. jeho uplatnění v krajině. Středně silný vliv představuje takový projev záměru, kterým je částečně potlačeno uplatnění daného sledovaného znaku, avšak celkový obraz daného znaku stále zůstává přítomný a zachovává si svou hodnotu i význam.

Hodnoty 2 a 4 vyjadřují míru vlivu vztahenou ke střední hodnotě, tj. hodnota 2 značí vliv spíše mírný s hraničními projevy přesahujícími ke středně silnému, hodnota 4 značí vliv spíše středně silný s hraničními projevy přesahujícími k silnému vlivu.

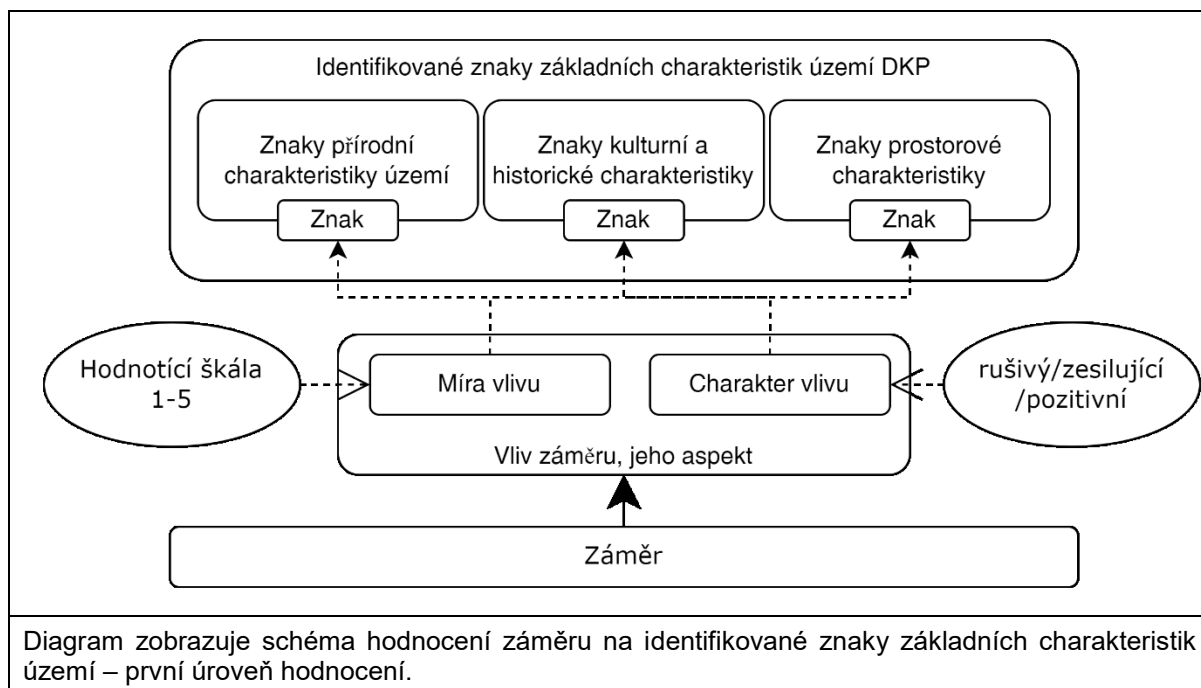
CHARAKTER Vlivu

Metodika v hodnocení vlivu rozlišuje charakter vlivu, který vyjadřuje kvalitu ovlivnění daného znaku:

- rušivý vliv, záměr potlačuje obraz daného znaku v krajině, nebo potlačuje jeho uplatnění ve vztazích a tím v obrazu daného území;
- zesilující vliv, záměr posiluje uplatnění rušivých prvků stejného charakteru v krajině vůči těm, které tvoří pozitivní hodnoty krajinného rázu (např. nové nadzemní el. vedení v krajině, kde již

taková vedení jsou přítomna, nová rozvojová plocha nerespektující urbanistické kvality sídla, které je již takovými zásahy narušeno);

- pozitivní, vyjadřuje případy, kdy záměr naopak působí pozitivně vůči rušivým prvkům, nebo kdy přináší do území novou pozitivně vnímatelnou kvalitu (např. změna potlačující rušivý vliv určitého objektu v krajině – typickým příkladem může být záměr ozelenění průmyslové zóny, výstavba architektonicky kvalitního objektu, který může pozitivně doplnit stávající obraz sídla v krajině a zvýšit tak jeho vnímanou kvalitu).

Jak ukazuje uvedený diagram, algoritmus v této úrovni hodnocení spočívá v posloupnosti několika kroků:

- i. zjištění aspektů vlivu, vztah záměru k danému znaku forma uplatnění záměru vůči danému znaku;
- ii. stanovení míry vlivu určením síly a rozsahu zásahu do daného znaku;
- iii. stanovení charakteru vlivu ve smyslu jeho projevu v krajině.

Stanovení vlivu se opírá o zjištěná fakta, která je možné snadno vyjádřit srozumitelným odůvodněním. Odůvodnění se používá v dalším kroku hodnocení, jehož cílem je stanovení síly vlivu na krajinný ráz prostřednictvím zákonem stanovených kritérií.

Poznámka: Hodnocení je ve složitějších případech vhodné doplnit vizualizacemi záměru, nebo jinými grafickou formou vyjádřitelnými formami sdělení, taková doplnění jsou přidávána do příloh k hodnocení.

ILUSTRATIVNÍ PŘÍKLADY HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRU NA IDENTIFIKOVANÉ ZNAKY

Kostel sv. Vavřince je charakteristickou dominantou zastavěného území Květné u Poličky a spolu se zástavbou tvoří typický obraz sídla v krajině. Tento obraz je však v současné době nepřímými zásahy významně narušen jednak nevhodně umístěnou základnovou stanicí (stožár) a v poměrně nedávné době výstavbou průmyslových objektů. Zásah je zde významný především proto, že šlo do nedávna o jediný nerušený pohled na kostel (z druhé strany je kostel značně zakrytý zemědělským areálem). Kostel je navíc součástí malebné historické scenérie patrné především zevnitř sídla (polygonální chrámový okresek a navazující prostor a objekty poplužního dvora). Tato scenérie je však značně narušena již zmíněným zemědělským areálem, který vznikl v prostoru dvora.

Aspekt vlivu: uvedených staveb je přímý, a to především na obraz kostela a potažmo obraz sídla v krajině, v případě stožáru je tento aspekt vlivu nepřímý.

Míra vlivu: Zásah lze charakterizovat jako zásah do znaku kulturní charakteristiky, který je dán uspořádáním sídla a charakterem zástavby i dominantou kostela, dále díky ovlivnění obrazu kulturní dominanty i zásah do znaku prostorové charakteristiky.

Zásah uvedených staveb lze hodnotit na úrovni 4 (malebný obraz sídla reprezentovaný kulturní dominantou kostela patrný především z této strany je značně potlačen), zatímco záměr stožáru lze hodnotit mírou vlivu 3, jeho projev je vůči kostelu nevhodný a poměrně významný, obraz kostela však přímo nezasahuje, nevhodně mění jeho pozadí.

Charakter vlivu: Vliv se v obou případech jeví jako rušivý.

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu základnové stanice na daný znak v rámci DKP vymezeného na základě rozsahu pohledového uplatnění záměru:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
Znaky kulturní a historické charakteristiky						
B.01	Nerušený obraz sídla Květná v krajině s bohatě zastoupenou zelenou v okrajích a charakteristickou dominantou kostela	+	spoluurčující	běžný	E/D/H/M	2
Znaky prostorové charakteristiky						
C.01	Nerušené uplatnění krajinné (kulturní) dominanty květenského kostela	+	spoluurčující	běžný	E/D/H/M	3

Pásky břehových porostů (v tomto případě doprovázejících Pitkovický potok u Lipan) vytváří v jinak poměrně značně přeměněné příměstské krajině významný znak přírodní charakteristiky spoluurčující ráz krajiny daného území. Uplatňují se nejen v obrazu místa, ale i celé krajiny, zároveň vytváří harmonický vztah v krajině tím, že doprovází potok a tvoří tak ochrannou přírodě blízkou bariéru, vytváří důležitý biotop i biokoridor v krajině – mj. tak utváří i přírodní hodnotu území.

Trasy nadzemního elektrického vedení nejsou v krajině na okraji Prahy ničím neobvyklým, v tomto případě dochází k přímému zásahu do jinak nerušeného obrazu břehových porostů.

Aspekt vlivu: lze charakterizovat v daném prostoru jako přímý.

Míra vlivu: ve vztahu k měřítku sledovaného znaku (linie břehových porostů sleduje Pitkovický potok cca 8 km až k soutoku s Botičem), k velikosti a lokálnímu projevu změny bez dalšího zřetelného uplatnění v navazujícím krajinném rámci a vzhledem k charakteru příměstské krajiny lze stanovit zásah do tohoto znaku mírný s hodnotou 2.

Charakter vlivu: v kontextu hodnoceného území není takový zásah ojedinělý, i když není častý, břehové porosty Pitkovického potoka, vedlejšího Říčanského potoka i Botiče jsou na více místech přerušeny průseky pro elektrická vedení, záměr tak zesiluje tento rušivý vliv v krajině.

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu uvedeného el. vedení na znaky prostorové charakteristiky v rámci DKP vymezeného na základě rozsahu pohledového uplatnění záměru a uvažované trasy vedení:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
Znaky přírodní charakteristiky						
A.01	Pásky břehových porostů doprovázejících Pitkovický potok	+	spoluurčující	běžný	E/P/H	2

Větrné elektrárny umístěné v krajinném rámci města Litomyšl mají nepřímý vliv na obraz města v krajině v pohledové ose SZ-JV. Jejich vliv je nepřímý, avšak do jisté míry ovlivňují nerušené uplatnění dominant města v krajině. Z určitých úhlů pohledu ovlivňují ve směrech SZ-JV krajinnou scénérii města. V tomto směru prochází územím města osa údolí Loučné a díky modelaci terénu se v této ose stávající větrné elektrárny pohledově v obrazu města neuplatní. Dominantní pohledy na město jsou především ze svahů severně od města a objekty

větrných elektráren se v obrazu města v krajině uplatňují jako další prvek v krajině scéně na pozadí zalesněného horizontu složeného ze hřbetů vymezujících okraje širšího krajinného rámce města (viz snímek).

Aspekt vlivu: Vliv je vůči obrazu města v krajině nepřímý.

Míra vlivu: Objekty větrných elektráren jsou od města vzdáleny cca 5 km, tj. v poměrně krátké vzdálenosti, díky čemuž se projevují v obrazu města v uvedeném směru poměrně zřetelně. Pohledově se uplatňují mimo obraz cenné historické části města a vůči tomuto obrazu se neuplatňují rušivě. Ovlivňují však obraz krajinného rámce. Vliv se projevuje především pohledově, a to na v rámci doposud nerušeného krajinného rámce ovlivněním horizontu a ovlivněním měřítka objektů v krajině rámci města. Vliv by měl být hodnocen vzhledem k hodnotám obrazu města s výraznými dominantami kostelů a objektů litomyšlského zámku středně silný, vůči krajině scéně mírný až středně silný. Hodnocení musí vycházet z faktu, že větrné elektrárny neovlivní z jiných směrů tento obraz přímo a svým umístěním a hmotou danou počtem strojů a výškou působí rušivě z dílčích pohledů na město i jeho krajinou scéně. Hodnocení vůči uvedeným hodnotám krajinného rázu je uvedeno díky nepřímému vlivu hodnotou 3. Větrné elektrárny v krajině rámci města posílí uplatnění technických prvků, zejména 3 stožáry vysílače RKS Litomyšl. Vzhledem k tomu je vliv hodnocen jako více než mírně zesilující vyznačen hodnotou 2.

Charakter vlivu: Vliv se jeví v daném případě rušivý, zesilující v případě uplatnění technických prvků v krajině.

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu větrných elektráren na uvedené vybrané znaky v rámci DKP vymezeného na základě rozsahu pohledového uplatnění záměru:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
Znaky kulturní a historické charakteristiky						
B.01	Nerušený obraz historického centra města Litomyšl s měšťanskými domy a s charakteristickými dominantami areálu litomyšlského zámku a kostelů	+	spoluurčující	běžný	E/P/H	3
B.02	Technická dominantu stožárů 1,2,3 vysílače RKS Litomyšl	-	doplňující	běžný	-	2/-
Znaky prostorové charakteristiky						
C.01	Nerušený obraz zalesněných horizontů vymezujících prostor širšího krajinného rámce města, uplatňující se v obrazu města ve směru S-J spoluvytvářející měřítko širšího krajinného rámce	+	spoluurčující	běžný	E/H/M	3

Sakrální kompozice jsou často významným atributem kulturní krajiny, jako tomu je např. v Sedličkách u Jičína, kde takovou kompozici tvoří venkovský kostel Všechny svatých obklopený chrámovým okrskem, na jehož okraji dominuje dřevěná zvonice na osmibokém půdoryse, odtud pak vystupuje cesta ke kapličce na návrší nad kostelem s dalekými rozhledy do krajiny Jinčínka. Tuto kompozici z východní strany významně narušuje necitlivě provedený objekt vodojemu, který tak má přímý vliv na obraz kompozice v krajině a zároveň se projevuje v historicky daných vztazích kapličky, která vznikla za působení kartuziánského řádu v nedalekých Valdčích, kde stál klášter (dnes součástí areálu věznice).

Aspekt vlivu: Vliv záměru je v tomto případě přímý především na obraz uvedené sakrální kompozice.

Míra vlivu: Objekty vodárny se uplatňují v pohledové ose z jihovýchodu v obrazu uvedené kompozice. Pro hodnocení je důležité, zda je význam dané kompozice objekty vodárny zcela potlačen nebo jen částečně ovlivněn. Umístěním se objekty vodárny vymezují především vůči kostelu, který je situován do nižší polohy. Vliv by měl být hodnocen středně silně (hodnotou 3) především proto, že uvedené objekty významně narušují obraz dané kompozice, obraz je však do jisté míry zachován. Vliv by bylo možné zmírnit vhodnou formou ozelenění, pak by mohl být vliv částečně eliminován a vliv by byl hodnocen jako mírný 1.

Charakter vlivu: Vliv se jeví jako rušivý.

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu základnové stanice na daný znak v rámci DKP vymezeného na základě rozsahu pohledového uplatnění záměru:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
Znaky kulturní a historické charakteristiky						
B.01	Nerušený obraz sakrální kompozice patrný v ose JV-SZ s kaplí na kopci Zebín	+	doplňující	význačný	E/D/H	3
Znaky prostorové charakteristiky						
C.01	Nerušený vrch Zebín s krajinnou dominantou kaple	+	doplňující	běžný	E/D	2

Prostor údolí Rokytne u Moravského Krumlova je na východní straně zřetelně vymezen Zalesněními partiemi Leskounské vrchoviny, která zde tvoří významný předěl oddělující krajinu na jižního okraje Boskovické brázdy od Dyjskosvrateckého úvalu. Zalesnění prostor sám o sobě tvoří náhorní krajinu typickou odlesněními enklávami s plochami polí a luk. Předěl je zároveň vymežujícím horizontem, jenž je charakteristický souvislým zalesněním. Záměr nadzemního elektrického vedení ZVN 400kV v kolmé ose přechází přes tento horizont a ovlivňuje tak jeho charakteristický obraz v krajině. Jeho realizací bude navíc vytvořen trvale udržovaný průsek v lesních porostech.

Aspekt vlivu: Přímý vliv na dílčí část doposud nerušeno vymežujícího horizontu, a přímý vliv na obraz lesních porostů, které celkový obraz horizontu spouštějí.

Míra vlivu: Vzhledem k tomu, že se jedná o dílčí zásah do uvedených znaků, je vliv na celkový obraz horizontu jako středně silný uvedením, lokálně se však díky dominantnímu projevu záměru vůči uvedenému horizontu (přebírá roli technické dominanty) může projevit jako významný, míra vlivu je proto vyjádřena hodnotou 4. Míra vlivu na znak přírodní charakteristiky daný doposud nenarušenými lesními porosty je vzhledem k dílčímu zásahu, avšak se zohledněním přímého vlivu, vyjádřena hodnotou 3 (středně silný).

Charakter vlivu: Vliv se jeví jako rušivý.

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu základnové stanice na daný znak v rámci DKP vymezeného na základě rozsahu pohledového uplatnění záměru:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
Znaky přírodní charakteristiky						

A.01	Souvislé nerušené lesní porosty Bohušického lesa a Moravskokumlovského lesa na horizontech pohledově vymezující prostor údolí akcentující obraz krajiny	+	zásadní	běžný	E/P/H/M	3
------	---	---	---------	-------	---------	---

Znaky prostorové charakteristiky

C.01	Nerušený zalesněný vymezující horizont utvářený okraji Leskounské vrchoviny	+	zásadní	běžný	E/H/M	4
------	---	---	---------	-------	-------	---

Na počátku 90. let tvořila ves novověkého založení Kámen u Děčína zástavba charakteristicky uspořádaná štíty k hlavní silnici, na níž navazovaly úzké pruhy záhumenek, která rozvojem v nedávné době vzala za své díky nevhodnému umístění domů k záhumenní cestě.

Aspekt vlivu: vliv na dochovanou urb. formaci zástavby je nepřímý (i když z pohledu celkového prostorového uspořádání sídla, které zahrnuje nejen prostor se zástavbou, ale identický prostor daný specifickým členěním ploch zahrad a záhumenek navazujících na uspořádání domů by forma vlivu byla z velké části přímá), obraz sídla v krajině utvářený původní urbanistickou formací a převažujícím charakterem domů a navazujících zahrad je však zasažen vždy přímo

Míra vlivu: I když je původní urbanistická formace domů stále čitelná, nová výstavba významně potlačila její původní obraz daný nejen domy uspořádanými k silnici, ale také úzkými zahradami a záhumenkami, které tento obraz významně akcentovaly, míra vlivu je v tomto případě stanovena na hodnotu 4

Charakter vlivu: je jednoznačně rušivý, každý nový nevhodně situovaný záměr bude tento vliv posilovat

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu záměru nové výstavby v rámci DKP vymezeného v rámci prostoru sídla Kámen:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
<i>Znaky kulturní a historické charakteristiky</i>						
B.01	Dochované zřetelně čitelné historické prostorové uspořádání vsi v silnicové urbanistické formaci	+	spoluurčující	význačný	E/H/M	4

U záměrů, které jsou řešeny ve větší ploše může dojít ke kombinaci nepřímého vlivu (nedochází k přímému zásahu do daného znaku) s vlivem přímým (dochází k přímému vlivu na celkový obraz daného znaku v krajině). Za příklad může sloužit prostor vymezený pro výstavbu větrných elektráren v Nové vsi v horách v litvínovské části Krušných hor, které jsou rozmístěny v severně od vsi do prostoru s typickými kamenicemi a mezemi doprovázenými zelení. Tento prvek historického členění krajiny je v současné době díky mohutnému scelování původních polí do scelených boků poměrně vzácný a v tomto případě spoluurčuje celkový obraz krajinného rámce sídla. Jednotlivé objekty větrných elektráren přímo nezasahují do uvedených kamenic či mezí, uplatňují se však v jejich vnímatelném obrazu v krajině.

Aspekt vlivu: Vliv přímý na obraz zemědělské krajiny daný dochovanými prvky historického členění krajiny, nepřímý vliv na dílčí prvky jednotlivých mezí s kamenicemi.

Míra vlivu: V tomto příkladu se záměr projeví především vůči obrazu části krajinného rámce s hodnotnými prvky historického členění krajiny, které vytváří malebný obraz a vzhledem k měřítku a rozsahu vlivu by měl být hodnocen jako středně silný až silný, tj. hodnotou 4. Vůči jednotlivým mezím a kamenicím prvkům je však vliv mírný nebo žádný a uvádí se hodnotu 1-2. Podobně by byl hodnocen vliv na znak přírodní charakteristiky daný krajinnou zelení doprovázející liniové objekty v krajině v okolí sídla.

Charakter vlivu: Vliv se jeví jako rušivý, při doplnění větrného parku o další VE by byl charakter vlivu zesilující.

Ilustrativní příklad hodnocení vlivu záměru výstavby větrných elektráren v rámci dílčího prostoru DKP vymezeného na základě rozsahu pohledového uplatnění záměru:

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
Znaky kulturní charakteristiky						
B.01	Dochované prvky historického členění záhumenicové plužiny (kamenice, meze, remízky, polní cesty)	+	spoluurčující	běžný	E/D/H/M	2
Znaky prostorové charakteristiky						
C.01	Částečně dochovaný obraz záhumenicové plužiny s typickým členěním zemědělských ploch drobného měřítka	+	spoluurčující	význačný	E/H/M	4
...						

C.6.3 Způsob vyhodnocení vlivu záměru na zákonem stanovená kritéria Zákonem stanovená kritéria ochrany krajinného rázu a jejich zachování

Zásahy do krajinného rázu mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a (harmonických) vztahů v krajině. Jedná se o tzv. „zákonem stanovená kritéria“ ochrany krajinného rázu uvedená v §12 ZOPK, jejichž zachování znamená nejenom zachování jejich fyzické přítomnosti, ale především zachování jejich vizuálního projevu – významu v obrazu krajiny a jejich obsahového významu – sdělení.

Příkladem zásahu do takového kritéria může být např. nová technická (např. stožár GSM) nebo architektonická dominanta (např. hotel). Pokud jsou v dotčeném krajinném prostoru (DKP) přítomny znaky harmonických vztahů, vzniklých ze vzájemné shody a harmonického uspořádání po dlouhou dobu se společně vyvíjejících přírodních a kulturních prvků, může taková nová stavba představovat zásah do zachování harmonických prostorových a funkčních vztahů, neboť může převzít v obrazu krajiny roli zásadního prvku ovlivňujícího krajinný ráz v DKP.

VYHODNOCENÍ MÍRY VLIVU ZA ZACHOVÁNÍ ZÁKONEM STANOVENÝCH KRITÉRIÍ

Vyhodnocení vychází z identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu v DKP a z vyhodnocení předpokládané míry vlivů (zásahů) do těchto znaků. Jednotlivé znaky přírodní charakteristiky totiž mohou hrát roli v estetické a přírodní hodnotě KR, v harmonických vztazích a harmonickém měřítku krajiny i v dalších zákonem stanovených kritériích. Vliv na znak určité charakteristiky KR tudíž znamená nejenom zásah do tohoto samotného znaku, ale také možný zásah do některého z kritérií stanovených zákonem.

Významnost vlivu vychází ze zjištěných zásahů identifikovaných znaků a uvádí se v následující stupnici, upřesňuje slovním popisem a odůvodněním:

Vyznačení vlivu	Význam vlivu
+2	- Významně pozitivní vliv <i>Hodnocený záměr zlepšuje ráz krajiny četnými pozitivními zásahy identifikovaných znaků bez významných negativních zásahů</i>
+1	- Mírně pozitivní vliv <i>Hodnocený záměr mírně zlepšuje ráz krajiny několika pozitivními zásahy nebo převahou pozitivních zásahů vůči negativním zásahům identifikovaných znaků.</i>
0	- Zanedbatelný <i>Hodnocený záměr se v krajinném rázu neprojeví, vliv je indiferentní.</i>
-1	- Mírně negativní vliv <i>Hodnocený záměr mírně zhoršuje ráz krajiny několika negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem a doplňujícím významem nebo posílením více znaků s negativním projevem doplňujícího významu Síla zásahu je hodnocena 1-2.</i>
-2	- Významně negativní vliv <i>Hodnocený záměr významně zhoršuje ráz krajiny četnými negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem doplňujícího významu a zvýšené cennosti, negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem a spoluurčujícím významem nebo značným posílením více znaků s negativním projevem spoluurčujícího významu, negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem, spoluurčujícího významu a zvýšené cennosti. Síla zásahu je hodnocena převážně 2-3 a ojediněle 4.</i>
-3	- Silně negativní vliv <i>Hodnocený záměr významně zhoršuje ráz krajiny četnými negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem spoluurčujícího významu, negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem zásadního významu nebo posílením znaků s negativním projevem zásadního významu, negativními zásahy identifikovaných znaků s pozitivním projevem, spoluurčujícího významu a vysoké cennosti. Síla zásahu je hodnocena převážně 3-4 nebo vyšší</i>

SLOVNÍ POPIS VÝZNAMNOSTI VLIVU

Uvádí shrnující charakteristiku vlivu na dané kritérium, tak aby byly zřejmé zjištěné skutečnosti.

Např. Hodnocený záměr mírně zhoršuje ráz krajiny DKP ojedinělými negativními zásahy identifikovaných znaků kulturní a historické charakteristiky s pozitivním projevem a doplňujícím významem převážně silou zásahu 1-2.

Vyhodnocení spočívá v tom, že při stanovení předpokládané míry vlivů na určitý znak bude zvážena i možnost, zdali zásah do tohoto určitého znaku bude znamenat také zásah do VKP, ZCHÚ, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a (harmonických) vztahů v krajině. V tabulce identifikovaných a klasifikovaných znaků jsou takové položky označeny kódy, zjednodušeně označující zákonem stanovená kritéria:

- E** – znak tvořící estetickou hodnotu
- P** – znak tvořící přírodní hodnotu
- V** – znak je součástí VKP
- Z** – znak je předmětem ochrany ZCHÚ
- D** – znak je kulturní dominantou krajiny
- H** – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
- M** – znak utvářející harmonické měřítko krajiny

Ilustrativní příklady vyhodnocení zásahu do zákonem stanovených kritériích v tabulkách míry vlivů na identifikované a klasifikované znaky jednotlivých charakteristik (znaky s kódem A – přírodní charakteristika, znaky s kódem B – kulturní a historická charakteristika, znaky s kódem C – prostorová charakteristika)

Kód	Znak	Projev	Význam	Cennost	Kritérium	Vliv
A.04	Terénní dominanta Křížového vrchu (667 m n. m.) se skalními útvary, dominanty Starozámeckého vrchu (681 m n. m.) a Bučiny (604 m n. m.) se skalními útvary	+	zásadní	význačný	E/Z/D	0
B.03	Částečně dochovaná historická struktura kolonizační lánové údolní vsi Adršpach (písemně doložena k roku 1348)	+	doplňující	význačný	E/Z/H	2
C.10	Historická cesta s alejí z Dolního Adršpachu do Zdoňova kolem kaple sv. Jana Nepomuckého	+	spoluurčující	běžný	E/Z/H/M	2

Vyhodnocení míry vlivů na znaky jednotlivých charakteristik KR bývá u složitějších případů dokumentováno nejenom zákresy do mapových podkladů, ale zejména zákresy do fotopanoramát nebo diagramy viditelnosti či jinými schématy, znázorňující průhledy, zákryty a dominanci či naopak nevýraznost záměru, jeho robustnosti, či subtilnosti.

Záměr výstavby VTE v pohledové vazbě se Státním hradem Rožmberk nad Vltavou představuje vizuální zásah do ikonické scenérie hradu a města a tím i zásah do kulturní dominanty, do harmonických vztahů a do estetických hodnot krajiny. (Zákres NPÚ v Č. Budějovicích, <https://www.hrad-rozmbek.cz/cs/zpravy/102464-vyjadreni-npu-k-zameru-vystavby-vetnych-elektren-v-pohledove-vazbe-se-statnim-hradem-rozmbek-nad-vltavou>)

ODŮVODNĚNÍ VLIVŮ NA ZÁKONEM STANOVENÁ KRITÉRIA

Na základě výše dílčího vyhodnocení vlivu NZ lze odůvodnit vliv záměru na jednotlivá kritéria uvedená v §12 zákona. Vyhodnocení se opírá o zjištění předpokládaných vlivů na jednotlivé znaky základních charakteristik, a tudíž se odkazuje na znaky, které byly v předchozích krocích identifikovány a klasifikovány. Odkazy v odůvodnění využívají kódů jednotlivých znaků z tabulek míry vlivů.

Ilustrativní příklady:

Kritérium	Význam vlivu	Vyhodnocení vlivu (slovní)	Odůvodnění
Estetická hodnota	0-2	Předložený záměr nesnižuje estetické hodnoty krajiny v zásadních rysech utváření jejího vzhledu. Do dalších znaků bude ve vztahu k estetické hodnotě zasahovat jen omezeně.	Estetické hodnoty krajiny v DKP jsou společně vytvářeny jedinečným způsobem vymezení a uspořádání prostoru, významem krajinných dominant, a především vizuálním projevem přírodních hodnot Adršpašských skal a jejich emblematickými scenériemi. Do těchto hodnot NZ nebude zasahovat (viz vlivy C.01-C.05). NZ omezeně ovlivní drobné znaky obrazu krajiny, podílející se na vzniku estetických hodnot (viz vlivy C.08-C.09).
Harmonické měřítko krajiny	1-3	NZ bere ohled na zachování harmonického měřítka. Do zásadních rysů měřítka nebude zasahovat, do podružného rysu bude zasahovat minimálně.	Harmonické měřítko v krajině DKP vzniká ze základních prostorových vztahů georeliéfu a morfologie prostoru a jeho dílčích vizuálně vnímaných částí. NZ do těchto rysů krajiny z hlediska zachování harmonických vztahů nijak nezasahuje (viz vlivy C.01-C.05). Dimenze a měřítko NZ se nevymyká

			z měřítka členění krajiny a z jejího dynamického výrazu. Na vzniku harmonického měřítka se podílejí také drobnější znaky členění krajiny a přítomnosti přírodních a kulturních hodnot vyjadřující soulad přírodních a kulturních faktorů struktury krajiny. Vliv NZ na tyto znaky je nevýrazný (viz vliv C9).
--	--	--	--

C.6.4 Vyhodnocení stanovených podmínek ochrany krajinného rázu v dostupných materiálech týkajících se krajinného rázu

Součástí hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je i vyhodnocení ve vztahu ke stanoveným podmínkám ochrany krajinného rázu, které jsou uvedené v dostupných materiálech zahrnujících (alespoň částečně) ochranu krajinného rázu. Jedná se o vyhodnocení, které je podkladem pro správní rozhodnutí, nejedná se o vyhodnocení, které by ovlivnilo vlastní hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz. Analýza těchto materiálů byla provedena v kapitole C.4, kde byly vypsány podmínky ochrany týkající se ochrany krajinného rázu. V tomto kroku se provede vyhodnocení, zda záměr respektuje danou podmínku nebo ne.

Zpravidla se provede výčet všech podmínek ochrany z daných nástrojů do tabulky a k nim se uvede hodnocení ve škále:

- Soulad
- Částečný soulad
- Nesoulad
- Netýká se

Je vhodné využít vzor tabulky z Metodiky (šablona č. 4).

Pokud je záměr plně v souladu se stanovenou podmínkou, tedy nenarušuje podstatu ochranné podmínky, uvede se, že podmínka je záměrem respektována a zpravidla se i uvede odůvodnění vysvětlující, jak k tomu hodnotil došel (podle čeho tak hodnotí). Někdy se může stát, že je podmínka respektována, ale v některé části se od plného souladu odchyluje. Pak se uvede, že je částečně respektována a uvede se důvod, v čem spočívá pouze částečné respektování. Pokud záměr nerespektuje danou podmínku, uvede se podrobné odůvodnění nesouladu včetně vlastní úvahy.

Příklady, kdy záměr respektuje danou podmínku:

Podmínka ochrany	Soulad	Odůvodnění
Ochrana vegetačních prvků liniové zeleně podél vodních prvků.	Soulad	Součástí záměru je realizace terénního valu a ploch a pásů izolační zeleně v západní části areálu hraničící s Mokřým rybníkem
Dbát při výstavbě na zachování významu kulturních dominant v krajinné scéně (kostely, kaple, zámky).	Soulad	V DKP se nachází kaple na Zlatém vrchu. Vliv záměru na kapličku je snížen terénním valem a izolační zelení v JZ části areálu.
Při povolování záměrů zvažovat charakter a distribuci rozptýlené zeleně v krajině, její určující vliv na krajinný ráz území (zejm. ovlivnění měřítka krajiny a členění krajinné mozaiky).	Soulad	Záměr umístěný v areálu průmyslové výroby navrhuje izolační zeleň ve východní části a JZ okraji areálu i doprovodnou zeleň v blízkosti halových objektů.
Při realizaci výstavby je třeba zachovávat začlenění nejen do okolního zastavěného území, ale i začlenění sídla do krajiny a zohlednit veškeré hodnoty území historickou a urbanistickou strukturu sídla, historicky cenné objekty, dominanty a kulturní památky.	Soulad	Bylo prověřeno ve vyhodnocení.
Chránit harmonické prostorové vztahy ve volné krajině před narušením	Soulad	Poměr zastavěného a nezastavěného území není změněn, harmonické vztahy jsou prověřeny v hodnocení.

zástavbou, chránit úměrnost poměru mezi zastavěnými a nezastavěnými plochami		
Zachování vysokého podílu ploch s rozmanitou, esteticky vyváženou a ekologicky stabilní krajinou na území Jihočeského kraje	Soulad	Záměr je situován do zastavěného území se stabilizovanou funkcí. Nebude mít vliv na rozmanitost a stabilní funkce krajiny.
Chránit solitérní stromy, skupiny stromů, sady a aleje v krajině i v sídlech – chránit nezastavěné údolní nivy před urbanizací	Soulad	Areál bude ozeleněn v návaznosti na stávající smíšený lesní porost, polní cestu a přechod do krajiny v otevřené poloze louky.
V případě nové výstavby, příp. přestavby, na pohledově exponovaných hřebenech, horizontech a svazích, zejména ve vyšších polohách, vyhodnotit dopad na siluetu krajiny v dálkových pohledech.	Soulad	NZ umístěn pouze v mírně vyvýšené poloze v návaznosti na zástavbu, zapojen do krajiny. Hodnocení prokázalo, že v dálkových pohledech nebude silueta krajiny narušena.

Příklady, kdy záměr respektuje pouze částečně danou podmínku:

Podmínka ochrany	Soulad	Odůvodnění
Terénní úpravy podřídit přirozené modelaci terénu, nová těžba nerostných surovin je možná při zachování harmonického měřítka krajiny a charakteristických znaků dochované hodnoty krajinného rázu, k potlačení negativního dopadu na krajinný ráz oblasti využívat kompenzační opatření (např. clonící ozelenění, terénní valy).	Částečný soulad	Terénní práce na NZ budou značné, NZ je významně zapuštěn do terénu, modelace terénu bude provedena v jižní části. V ostatních částech bude přirozená modelace terénu respektována. Areál bude ozeleněn.
Nová výstavba na okrajích existující zástavby bude navržena s cílem vytvoření harmonického přechodu sídla do krajiny. Bude zachován charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při individuálním architektonickém výrazu.	Částečný soulad	Jedná se o návrh individuálního architektonického výrazu, odlišného charakteru, rozsahu a funkčního využití, který nenásleduje stávající charakter zástavby. Svým umístěním v uzavřeném segmentu krajiny a svým architektonickým řešením je vliv na stávající zástavbu významně snížen.
Stavební rozvoj je zde možný mimo blízkost dochované hodnotné lidové architektury s omezením hmotového a materiálového řešení a dodržení detailu.	Částečný soulad	NZ není navržen v návaznosti na dochovanou lidovou architekturu. Hmotovým a materiálovým řešením se NZ liší od okolní zástavby.

Příklady, kdy záměr nerespektuje danou podmínku:

Podmínka ochrany	Soulad	Odůvodnění
Návrh staveb bude respektovat charakter původní regionální architektury – stavby přízemní (případně s využitým podkrovím), na obdélném půdorysu (lokálně i půdorys ve tvaru písmene L a T), s jednoduchou hmotou, kryté symetrickou sedlovou střechou s okapovou hranou ve výši stropní konstrukce nad přízemím a s osou hřebene paralelní s delší osou stavby; výškové osazení stavby respektující morfologii původního terénu s minimalizací výškového rozdílu mezi niveletou podlahy v přízemí a niveletou přilehlého původního terénu.	Nesoulad	S ohledem na charakter záměru nelze tato doporučení zohlednit. NZ je řešen bez návaznosti na regionální architekturu, jedná se o novodobě řešený lázeňský areál umístěný v okrají zástavby jako solitér.

Nové stavby i změny stávajících staveb musí svým objemem a architektonickým řešením respektovat výšku, měřítko a charakter okolní zástavby a nesmí poškozovat urbanistické, architektonické daného místa a krajinný ráz území, krajinný horizont; směrem do volné krajiny bude ponechána či doplňována vzrostlá zeleň.	Nesoulad	Charakter záměru převyšuje výrazně stávající zástavbu sídla, půdorysnou plochou až trojnásobně převyšuje běžnou zástavbu obce (viz provedená analýza), hodnocení ověřilo, že v dálkových pohledech, ze kterých bude NZ patrný, bude tvořit novou dominantu sídla vymykající se měřítku obvyklé zástavby. Izolační i doprovodná zeleň areálu je navržena, avšak vzhledem k charakteru záměru nezabrání excesivnímu účinku stavby v krajinných panoramatech.
--	----------	--

Může se stát, že se podmínka ukáže jako neplatná, tedy že se k dané podmínce nelze vyjádřit ve vztahu ke krajinnému rázu, protože podmínka se netýká krajinného rázu (často podmínky pro rozvoj území, které nejsou založené na ochraně krajinného rázu) nebo že podmínka se vztahuje k území nebo jevu, který není součástí DKP nebo k vlastnosti záměru, kterou záměr nesplňuje. V takovém případě se uvede, že vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz neobsahuje vyhodnocení této podmínky ochrany, případně se uvede stručný důvod.

Podmínka ochrany	Soulad	Odůvodnění
Zohledňovat ochranu statků kulturního dědictví a kulturní krajiny.	netýká se	DKP není územím s dochovanými památkově chráněnými hodnotami.
Chránit existující a vytvářet nové strukturní prvky nelesní rozptýlené a liniové zeleně v zemědělské krajině	netýká se	Záměr je situován do zastavěného území.
Chránit prostorové vztahy mezi lesními porosty a otevřenými zemědělskými plochami	netýká se	Záměr je situován do zastavěného území, nemá vliv na vztah lesních porostů a zemědělských ploch.
Chránit harmonické zapojení a siluety některých vesnických sídel	netýká se	Záměr je situován v městském prostředí, v silně urbanizované části města.
Zachovávat, obnovovat a citlivě doplňovat dochovanou síť místních cest zajišťující propustnost krajiny pro pěší a nemotorovou dopravu.	netýká se	Záměr je umístěn na scelené ploše vymezené cestami, do kterých nijak nezasahuje. Jeho realizací nedojde ke změnám v cestní síti v okolí.
Zachování siluet a charakteru okrajů obcí s cennou architekturou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou architekturou.	netýká se	Poloha NZ nemá vazbu na okraj obcí s cennou architekturou, urbanistickou strukturou a cennou lidovou architekturou.

Na závěr se uvede shrnutí, zda záměr respektuje analyzované materiály a v případě, že ne, tak proč a jak velký je to problém ve vztahu k ochraně krajinného rázu DKP.

Př: Navrhovaný záměr (NZ) respektuje požadavky na ochranu krajinného rázu, stanovené v následujících materiálech: - název materiálu - název materiálu Částečné respektování podmínky ochrany je identifikován ve dvou případech, kdy záměr představuje atypickou stavbu v rázu sídla a ačkoli záměr zohledňuje výškovou hladinu zástavby, její architektonický výraz nerespektuje tradiční charakter zástavby, a řešení zeleně na okrajích sídla je záměrem řešeno, ale není navrhováno formou odpovídajícímu přirozenému přechodu sídla do krajiny. Stručné zhodnocení koncepčních materiálů – zpravidla v případě záměrů nadmístního významu (nedávat do tabulky)
--

C.7 Vypracování závěru hodnocení

Závěr shrnuje cíle a celý proces hodnocení, které bylo provedeno, uvádí jednotlivé kroky a komentuje důležité části hodnocení, shrnuje získané výsledky hodnocení a předkládá odborná doporučení. Formulace závěru by měla být přehledná a srozumitelná, doporučení a případná polemica by měly být odlišeny (např. kurzívou).

Úvodní odstavec závěru shrnuje cíle hodnocení.

Cílem odborného posudku bylo posouzení vlivu záměru ... na krajinný ráz ve smyslu §12, zákona č. 114/92 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Dílčími cíli bylo ...

Text závěru je dále strukturován:

Záměr představuje, jak je uvedeno v kapitole XY, objekty/změnu využití apod., které se uplatní v krajině společně nebo samostatně.

Dále byla/nebyla provedena analýza viditelnosti (pokud nebyla, pak je vhodné uvést důvod) a vztahů v krajině. Zároveň je žádoucí vyjádřit se stručně k vymezení DKP.

Analýza viditelnosti prokazuje uplatnění záměru ... (uvést zásadní zjištění). Vztahy v krajině bylo zjištěno (uvést zásadní zjištění). V případě analýzy viditelnosti je vhodné uvést, zda byla provedena redukce míst na základě terénního průzkumu nebo nebyla (důvod, např. analýza je ilustrativní pro potřeby hodnocení).

Na základě charakteru záměru a rozborů území byl vymezen DKP zahrnující území ..., který byl na základě rozborů území a terénních průzkumů rozdělen na dílčí části zahrnující ...

Terénní průzkumy byly provedeny ve dnech ...

V závěru je také nutné shrnout, zda představuje záměr nějaké vlivy na krajinný ráz a pokud ano, tak vypíchnout ty nejdůležitější a proč.

V území DKP/nebo jeho dílčích částech byly identifikovány znaky základních charakteristik krajinného rázu, k nimž byly přiřazeny hodnoty. K nejvýznamnějším hodnotám vymezeného DKP nebo jeho dílčích částí patří především ... (uvést hodnoty), k nejvýznamnějším dílčím částem patří ... (cenné části DKP a proč).

Hodnocením byl zjištěn zásah především znaků (vypsát významné zásahy).

Dále se pak uvede přehled vlivů a zásahů do zákonem stanovených kritérií dle struktury:

Na základě toho byl zjištěn vliv záměru na krajinný ráz prostřednictvím zákonem stanovených kritérií, jak je uvedeno v kapitole XY hodnocení:

- *zásah do estetické hodnoty ve stupnici mírně snižuje – významně snižuje,*
- *zásah do přírodní hodnoty mírně snižuje – významně snižuje,*
- *s ohledem na harmonické vztahy v krajině byl zjištěn mírný – významný vliv,*
- *s ohledem na harmonické měřítko v krajině byl zjištěn mírný – významný vliv,*
- *s ohledem na kulturní dominanty krajiny byl zjištěn mírný – významný vliv,*
- *s ohledem na VKP byl zjištěn mírný – významný vliv,*
- *s ohledem na ZCHÚ byl zjištěn mírný – významný vliv,*

Na samotný závěr se shrne výsledek:

Z uvedeného vyplývá, že záměr ovlivní především ... (jaká zákonná kritéria jsou záměrem zasažena).

Pokud je to účelné, doplní se i doporučení zpracovatele (hodnotitele) ve vztahu ke zmírnění míry vlivů záměru na krajinný ráz:

Doporučení hodnotitele:

Text doporučení obsahující návrh postoje k záměru, případně odkaz na návrh zmírňujících opatření.

Hodnocení je pod závěr podepsáno zpracovatelem (hodnotitelem) a je uvedeno datum odevzdání.